

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08413

DER MEYLEKH DAVID ALEYN IZ GEBLIBN

Kadia Molodowsky

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

קָאַדְיַע מִאַלְאַדְאוּמָקִי

לְעֵרֶל מַלְכֵלֶר
אַלְיִינֶס אַיְזְגַעַבְלִיבֶן

פֿאַרְנָאָג „פֿאַפְּירַעַנָּע בְּרִיךְ“

נוּ-יָאָרָק 1946

דער מלך דוד אלין איז געבליבן

(ליידער אוון פאָעמַעט)

ONLY KING DAVID REMAINED

(POEMS)

Copyright, 1946

by Kadia Molodowsky

Printed in U. S. A.

שער-בלאט געציוננט פון

ש. ל ע ר נ ע . ר.

געזעצט און געסורת די עמודים
פון ש מ ח ה ל ע ו ו.
געדרוקט אין גרעניטש פראָע.

אל חנוּן

אל חנוּן

אל חנוּן,
קלַיְיב אוִיס אָן אַנדָעֶר פָּאַלְקַן,
דָּעַרְוֹוִילַן.
מֵיר זִינְגָּן מִיד פָּוּן שְׂטָאַרְבָּן אָוּן גַּעַשְׁטָאַרְבָּן,
מֵיר הַאֲבָן נִיט קִין תְּפִילָהּ מַעַרְבָּן,
קלַיְיב אוִיס אָן אַנדָעֶר פָּאַלְקַן,
דָּעַרְוֹוִילַן,
מֵיר הַאֲבָן נִיט קִין בְּלוֹט מַעַרְבָּן.
אוֹיפַּךְ צָו זִין אָ קְרַבְּבָן.
אָ מַדְבָּר אִיז גַּעַוְּלָאָרְן אָוְנְדָזָעָר שְׁטוּבָן.
די עַרְד אִיז קָאָרְגַּפָּאָר אָוְנְדָזָ אֹיפַּךְ קְבָּרִיםָן,
גַּיְשְׁטָא קִין קִינּוֹת מַעַרְבָּן פָּאָר אָוְנְדָזָן,
גַּיְשְׁטָא קִין קְלָאָגְ-לִיד
איַן דִּי אַלְטָעַ סְפָּרִיםָן.

אל חנוּן,
הַיְּלִיכָּק אָן אַנדָעֶר לְאַנְדָּן,
אוֹ אַנדָעֶר בָּאָרְגָּן.
מֵיר הַאֲבָן אַלְעַ פָּעַלְדָּעֶר שְׁוִין אָוּן יְעַדְן שְׂטִיְין
מִיט אַשָּׁ, מִיט הַיְּלִיכָּן בָּאַשְׁאָטָן.
מִיט זְקָנִיםָן,
אוֹן מִיט יְוָגְגָעָן,
אוֹן מִיט עַופְּהַלְעַד בָּאַצְּצָאַט
פָּאָר יְעַדְן אַותָּן דִּינְגָּעָן גַּעַבָּאָטָן.

אל חנון,
היב אוייף דיין פיעערדייקע ברעם,
און זע די פעלקער פון דער וועלט —
גיב זיי די נבאות און די יומינוראים.
אין יעדן לשון פרעפלט מען דיין וארט —
לערן די מעשימים זיין,
די וועגן פון גסיון.

אל חנון,
גב פראסטע בגדים אונדוּן,
פון פאסטעכער פאָר שאָפַּ
פון שמיידן בי דעם האָמָּעָר,
פון וועשייזואַשְׁעָר, פון פֿאָל-שִׁינְדָּעָר,
און נאָך מעיר געמיינעס.
און נאָך איין חסְדָּטו צו אונדוּן :
אל חנון,
نعم צו פון אונדוּן די שכינה פון גאנזות.

א בְּרוּ צוֹ אֶלְיָהוּ הַנּוֹבֵא

אלטער בשורה-טרעגער, אליהו,
איך האב פאראלארן אלע אדרעסן,
שריביב איך איצט א בְּרוּ צוֹ דִיר.
האסט אלטער פרײַינטשאפט זיכער ניט פֿאָרגעסן,
ווען כְּפֶלְעָג דִיר קִינְדוֹיַז עַפְעַנְעָן דִיר.

ניט איזן מאָל דִיר געפֿירט מיט ציטער און מיט תפילה
צום יומ-טובדיין טיש, צום כוס מיט ווין.
עס קען ניט זיין, זאָלסט איצט ניט וועלן אויסעהרין
מיין ביטערע מגילה
עס קען ניט זיין.

כ' האב ליבציניק פֿאָרשַׁנְטָן אלע דיינע שפּוֹרָן
און אויך די וויטקייט פֿוֹן מיין הימֶל,
און אויך די וואָרָעָמְקִיְּטָ פֿוֹן גַּלוּבָּן.
עס שטייען מיינע לְדִיעָד אַיצְטָרָן נַאֲקָעָטָן, ווי הוֹרָן,
נָאָר דיינע מעשה-לעָך פֿאָרְדָּעָן זַיְוִי טַוְּבָּן.

אוישן אונדוֹ אַזְעַלְכָּעָ פרעַמְדָּע תְּהֻמָּעָן זַיְנָעָן אוּפְּגַעַקְוּמָעָן,
איך האב, עצט אוים, געגרבן זיי אומזיסט.
איך שווער, איך האב געוואָלָט פֿאָרְזִיְּעָן זַיְ מיט בלומען,
ס' איז ניט מיין שולד, וואָס זַי זַיְנָעָן פֿאָרְשָׁאָטָן אַיצְט מיט מיסט.

איך האב געוואָלָט דערגראָבָן זַיְ צוֹ זִיסְעָ קוֹזָאָן,
פֿאָר זַיְ קִיְּין טַרְאָפָּן ניט גענומען,
ניט איינגעַשְׁלָאָגָן ערְגַעַץ ניט פֿאָר זַיְ קִיְּין סַלְוָפָּן.
דוֹ האָסְט אַיִּידָל אוּסְגַּעַפְּרָעָמָט מִיר מיין האָלְדוֹ אָז גּוֹמָעָן,
ווי אַיִּידָל דוֹ פְּלַעַגְסָט טָאָן פֿוֹן כּוֹס אַ זַוָּפָּן.

דו ביסט דער נבייא פון רחמים און נקמה,
דיין פיערדיקער רייטוואגן די זואלקנס ברעכט,
דו וויסט מיין הארץ, איך האב געפרט די בראנע
אויף רייניקן די בייט פאר גוטסקייט און פאר רעכט.

איך בין געפאלן און צעטראָטן,
און יעדער הונט, וואָס לויפט פֿאָרְבִּיִּי, גיט מיך אַ בִּים,
נאר ס'קֶלֶאָפֶט מיין הארץ, גארט ביזן לְעַצְמָן אַטְעָם
צום קוֹוָאָל צום אַיְבִּיקָן, וואָס אַיְזָן נָאָר אָפֶשֶׁר זִיס.

און עולה, וואָס דו קומסט ניט און דו זעסט זיך ניט אַנְדָּעָר
בֵּי סְדָרִים אָונְדוּרָעָ מִיטְחַמְּדִיקָן וּוַיַּן.
מיר זינגען דאָרט אַזְעַלְכָּעָ לאָנְגָּוּיְלִיקָּעָ לְידָעָר,
אוֹדוֹ אַפְּיִין וּוְאַלְסָט אָפֶשֶׁר מְצִיל זִין.

אָפֶט וּוְילְט זיך מִיר, אוֹן דו זָלְסָט וּוְידָעָר קּוּמָעָן,
בְּקִפְּצַתְּ-דָרָךְ, אוֹיף זְלַבְּעַרְנוּם לְבָנָה-גָּרָאָן,
וּוְאַלְסָט וּוְיְאַמְּלֵי מִיךְ וּוְידָעָר מִתְגַּעֲנוּמָעָן
אַיִן לִיכְתִּיקָן מָאָרְשָׁוֹת פָּאָרוֹזָן יְעַדָּעָר כּוֹס.

צי בִּיסְטוֹ דָּאָרט גָּעוּעָן ?
דָּאָרט . . . דָּאָרט . . . אָונְטָעָרָן בִּיּוֹן מוּעָר ?
אַיִן לְאָגֵד פָּוֹן פִּיִּין, אַיִן הַיִּם פָּוֹן בְּרָאָךְ ?
צי אַיִן אוֹיף זְיַעַר יְוָמָ-טוּבָדִיקָן טְרוּיָעָר
די לאָטָע גְּרָעָסָעָר וּוְיִיְהָן מִיטָּן וּוְאָךְ ?

צי האָסְטוֹ דָּאָרט גַּעַהָעָרט אַ קִינְדָּס גַּעַלְעַכְתָּעָר ?
אַ קִינְדָּס מִיט בְּלָאָגְדָּעָה הַעֲרַעַלְעָר, גַּעַשְׁאָרָן.
צי האָסְטוֹ זְיַעַר כּוֹס פָּאָרוֹזָוכְט ?
צי זִינְעָן דִּינְעָן לִיפְנֵן נִיט פָּאָרְבָּרָעָנָט גָּעוּאָרָן ?

עס שטיקו זיך אין האלדו בי מיר איזיפיל געמען . . .
כ'האָב מורה פרעגן דיך, און זאג מיר גאָרניט,
אויב ס'האט עפֿעס זיך געטראָפּן . . .
גיב אָ רִיךְ דִּינְעַ רְחַמִּים דִּיקְעַ בְּדֻעְמָעָן,
פֿאָרְלָעֵשׂ מִין לְאַמְּפָּ
און אויב עס איז צו דיר קיין בשורה ניט דערפֿלוֹיגֶן,
פֿאָרְלָעֵשׂ מִין לְאַמְּפָּ
און מאָך מיר צו די אויגֶן.

•1942

אין אַ סְדָּרַ נָאכֶת

ס' אין אַ פּוֹלֵעַ לְבָנָה, ס' אין אַ סְדָּרַ נָאכֶת בַּיִּ אָוְנְדָּז.
בַּיִּם טִיש אַיְזַשׁ שִׂיטָּעָר, כַּאֲטָשׁ עַס אַיְזַשׁ גַּעֲגָרִיטַס פָּאָר צְוּעָדָה.
זַיִּ זִיְינָעַן נִיטַגְעָמָעָן. גַּעֲפָאָסָן אַוְיפָּן וּוּגַזְגָּז אַ בַּאַהֲלָטָעָנִישׁ, אַ הַיִּל.
אוֹן אָפְשָׁר הַאֲבָן צְעִיסָן זַיִּ דִי וּוּלָהָ.

קוּם, אַלְיָהוּ, זַאל דִּיךְ נִיטַגְעָמָעָן, וּוּאָס עַס וּוּאָקָלֶט זַיךְ מִין שְׁטוֹלָן.
אַיךְ בֵּין נִיטַגְעָמָעָן, נִיְינָן. מִין שְׁטוֹלָן אַיְזַשׁ אַוְיפָּגְעָלָאָפָט
פָּוֹן שְׁפָעָנְדָלָעָן, הַאַלְאָוּעָשָׂקָעָס אָוֹן גַּעוּווֹיָן.
עַר קָעָן נִיטַגְעָמָעָן זַיִּן, גַּאֲרַ וּוּאָקָלֶדִיק אָוֹן דּוֹלָן.

די טִיר אַיְזַשׁ אָפָן, אוֹן אַיךְ וּוּיָס : דוּ בִּיסְטַ אַרְיָין.
דַעַר אַלְטָעָר סִימָן אַיְזַשׁ נִאָךְ גִּילְטִיק אַיְצָטָעָר אַוְיכָן.
אַיךְ זַעַ אַיְן כּוֹס בַּיִּ דִיר, עַס מִינְגָּרֶט זַיךְ דַעַר וּוּיָין,
אוֹן אַיְבָעָר אִים אַ דִּינָעָר זִילְבָּעָרְדָהָוָךְ.

גַּאֲרַ יְעַנְעַן כּוֹסָות שְׁטִיעָן אִימְהָדִיקָעַ פּוֹלָן,
ס' הַאֲטָטָקָיִנְמָאָל שְׁרָעָקְלָעָכָר אַ כּוֹס נִאָךְ נִיטַגְעָמָעָן.
נָעַם אָוֹן אַנוֹיְצָטָן. אוֹן לְעַן אַזְיךְ אַוְיכְ דַעַר וּוּאָקָלֶנְגָּשׁ פָּוֹן שְׁטוֹלָן,
אוֹן פְּרָאָרוּעָן אָוְנְדָּז דַעַם עַלְגָּנִיסְדָּר הַיִּינְטָן.

ס' וּוּרְעַט לִיכְטִיקָעָר אָוֹן לִיכְטִיקָעָר דִּין טְרָאָכָט,
כַּיְוָעַל בַּאֲלָד דַעַרְזָעָן דִיךְ אַיְזַשׁ דַעַר פּוֹלָעָר גְּרוּוֹיסָן,
כַּבְּין צְוָגָעָוָאָוִינָטָן פָּוֹן נָאָכֶת אַוְיכְ נָאָכֶת
זַעַן שְׁאָטָנִידָקָעַ אוֹרְחָהִים אַיְזַשׁ מִין הַוִּינָּן.

זַיִּ קוּמָעָן, וּוּעַן דִי אַוְיגָן אַיךְ פָּאָרְמָאָט,
דָּאָס הַאָרֶץ וּוּרְעַט אַוְיסְגָּעָהִילָּט אָוֹן אַנְגָּסְטִיק שְׁטִיעִיף פָּוֹן וּוּיָין,
הַיִּבְאַוְיכְ דִין הַאֲנָט אַט אַיְצָט אַיְזַשׁ צִיְינְדִיקָעָר נָאָכֶת,
אוֹן זַאְגַדְיָה אַנוֹנְדָּז פָּוֹן זַיִּ.

זַיִ זַיְנָעַן נִישֶׁת קִין בֵּינָעַר טְרוֹקָעַנָּעַ אַיִן טָאַל,
די פִּינָּעַן שְׂרִיָּעַן אַזְוִי הַוִּיךְ, די וּאוֹנְדָן פְּרִישַׁ,
זַאֲגַ דִּי נְבוֹאָה אַוְנְדָן פָּוּן די,
וּוֹאָס זַיִנָּעַן נִיט גַּעֲקוּמָעַן הַיִנְטָ צָוָם סְדָרִיטִישַׁ.

אוֹוָה אַוִּיסְנוּוַיִּינִיק וּוַיִּסְן מִיר דָעַם שְׁפָרוֹן,
אוֹן יָאָר נָאָךְ יָאָר דָעַר זְעַלְבָּעָר «שְׁפָוָךְ»,
מִיר דָאָרְפָּן טְרִיִּיסְט — זַאֲגַ דִּי נְבוֹאָה אַוְנְדָן :
— סְאַיִן נָגָנָטַן,
סְאַיִן עֲרָבַן.
מִיר דָאָרְפָּן טְרִיִּיסְט — זַאֲגַ דִּי נְבוֹאָה אַוְנְדָן
פָּוּן דָבָר,
שְׁחִינָן,
אוֹן חֲרָב.

דָעַר טִישׁ וּוּעֶרֶת לְאַנְגָּג אוֹן בְּרִיִּיטַן,
אוֹן אַלְעַ זַיִנָּעַן דָאָ,
גַּעֲקוּמָעַן אַוְפְּמָאָגָעַן דָעַם צְוֹאָגַג,
דָעַם לְאַנְגָּגָנָעַנְדִּיקַן נְדָרָ.

וּוְעָד אַיְן דָעַן לְעַבְּדִיקַן פָּוּן אַוְנְדָן ?
מִיר צְוֹפְּעַלִיק אַנְטְּרוֹנָעַן פָּוּן טְוִוִּיט . . .
קוּם, אַלְיָהָה, רִיכְתָּ אַפְּ מִיט אַוְנְדָן
אַ שְׁוֹתְּפּוֹתְּדִיקַן סְדָרָ.

אַ לִיד צו מײַן הַיּוֹם

אייבער מײַן חַרְבָּדִיקָעֶר הַיּוֹם
בליט אַיְビָק נַאֲךְ דָּעַר וּוַיִּסְעַר קָאָרְשָׁנְבוּם,
נַאֲךְ כְּהַעֲרֵת נִיט אַין דָּעַם חַוְשְׁכָדִיקָן שַׂוְוִיגָן,
דָּעַם רַוִּישׁ פָּוֹן זַיְנָע גַּרְינָע צַוְוִיגָן.

און אויב ס'אייז אַפְּגָעָמָעָקט?
מייט וּוְאָגְלָדִיקָן וּוְעָג —
דָּעַם נַאֲמָעַן הַאֲבָן אַוּוּקָגָעָטָרָאָגָן יַיְדָן
אַין דִּי גּוֹטְ-בָּאָקָאנְטָעָ קְלוּמִיקָעָס, דִּי זַעַק.

אייבער זַיִ — אַונְדְּזָעָרָע גּוֹטָע שְׁטָעָרָן
ברַעַנְעָן לִיכְטִיקָע גַּעֲוָוִיס.
— מִיר זַיְנָעַן נִיט שְׁוְלָדִיךָ,
— האָט נִיט קִין פָּאָרִיבָּה,
זָאגָן שְׁטָעָרָן צַו דִּי זַיְנָעַנְדִּיקָע פִּיס.

מִין הָאָרֶץ לְוַיְפַּט נַאֲךְ נַאֲךְ זַיִ.
אוֹיף דָּעַם וּוְאָגְלָוּעָג
אָפְּשָׁר שְׁלַעַפְּט זַיִ דָּאָרָט מִין בְּרוּדָעָר
מייט אַ בִּיסְיָן וּוְאָסְעָר אַין אַ פְּשָׁעָל אַיְפָּן דַּעַק.

שַׂוְוִיגָן, מִין הָאָרֶץ,
דָּעַם שְׁוּוּעָרָסְטָן צַוְוִיִּיפָּל — טָאָר מַעַן נִיט דָּעַרְמָאָגָעָן מִיט אַ וּוְאָרט,
אָפְּשָׁר צִיְּטָעָרָט נַאֲךְ אַ צַּוְוִיגָל,
און אַ פּוֹיגָל אַיִזְגָּעָלְבִּין דָּאָרָט.

בריוו פון גנטאַ

אייערע קורצע בריוו —
דריי שורות אויף אָ קאָרטל, ניט מעָר.
ווי יעדע מייל וואָלט צוגעליגט אָ שטיין —
אָזוי זיינגען זי שועער.

אָ שורה וועגן אלעמענָס געזונט,
בײַם נאמען יעדערן דערמאָנט,
מען זאל ניט דארפֿן אִיבערקֶלעָרֶן,
און רחמים בעט דער וויסער בלויין אויפֿן פָּאָפֿר,
אָזוי מסתמא איז דער כתוב פון טראָרָן.

די קורצע בריוו —
זוי ליגן בי מיר אלע אויפֶגעלְלִיבָן,
ביז סוף פון דורות וועלן זוי פָּאָרְבְּלִיבָן.
איך זע די ציטעריקע האָנט, ווֹאָס שרייבָט זוי אִיצָט,
איך ווֹיִס די פִּיעָרְדִּיקָע האָנט,
וֹאָס ווֹעֵט מיט רחמים דעם בלויין דערשְׁרִיבָן.

•1941

אַ לִידּ ווּנְגָן זֶה

און אלטע נארישע געוואוינהייט — לִידּעַת,
די ערשות שורה קומט אַלְיַין פֿוֹן זֶה,
אַ רִירַה, אַ ברוּם, אַ קּוֹל, ווּידְרָקּוֹל אָוֹן ווִידּעַר,
וּוי אַלְעַ אָותִיתַה ווְאַלְטַן גַּעֲטָרָאָגּוֹן שֵׁיהָ.

עם לויפט די ערשות רִיּוֹן,
די סְטְרָאָפּעַ אַיְזַן גַּעֲשָׁלָאָסַן מִיטַּ אַ רִיגַּן,
זַי גִּיטַּ אַ פְּלִיּוֹן, וּוי ערשות גַּרְיְנָגְעַר שְׁנִיּוֹן,
וּוְאוֹהַיּוֹן? וּוְאוֹהַיּוֹן? אָוֹן פָּאלְטַ צְרוּרִיקַ.

זַי פָּאַלְטַ צְרוּרִיקַ אַיבָּעַר מִין קָאָפּ,
שְׁוִין נִישְׁטַה וּוי גַּרְיְנָגְעַר שְׁנִיּוֹן, נָאָר וּוי אַ שְׁטִינַן.
אַטְגִּיבְ אַיךְ זַיְךְ אַ רִיס . . . אַיְזַן עַרְגָּעַץ מַזְוַעַן גִּינַּן . . .
וּוְאוֹהַיּוֹן, וּוְאוֹהַיּוֹן זַעַגְגִּינַּן?

אַיךְ האָבַג גַּעֲוָאָסֶט : אַיְזַן מַזְוַחַ-זִיִּיטַגְּתַּ אַוְיַףְ דִּי זָוָן.
אַיךְ האָבַג גַּעֲוָאָסֶט, דַעַר דְּרוּם אַיְזַן דִּי הַעַלְעַ שְׁיוֹן.
אַיךְ האָבַג גַּעֲוָאָסֶט, דַעַר מַעַרְבַּד אַיְזַן דִּי רַיְפַע בְּלוּם,
אַיךְ האָבַג גַּעֲוָאָסֶט, דַעַר צְפּוֹן אַיְזַן דַעַר ווּוִיסְעַר לִיְיַן.

די גַּאנְצַע גַּעֲגַרְאָפִיעַ לִיגְטַקְאָפּוֹרַ,
אוֹן אַלְעַ מִינְגַע לִיבְשָׁאָפְטַן — פָּאָרְסְמַטְעַ,
די קְרָא — דַעַר זִינְגָעַר אַיִתּוֹן, דַעַר טְרִיאִיסְטְעַר — אַיְזַן אַ טְכּוּרַ,
אוֹן אַלְעַ לִיבְסְטַע זְעַעַן אָוִיסַה, וּוי אַוְמַבְאָקְאנְטַעַ.

סְאַיְזַן בְּלוֹזַן גַּעֲבְלִיבַן נָאָךְ אַ וּוּוּרִיקַ אַוְיַףְ אַ צּוּוִיגַה,
דַעַרְשָׁרָאָקַן פְּנוּקַטַה וּוי אַיךְ, אוֹן פְּנוּקַטַה וּוי אַיךְ פָּאָרְלְאָהָן,
סְאַהְאַט זַיְךְ גַּעֲהַלְוָמַט אִים אַ בְּלוֹטַגְעַפְאָרְבַּטַע שְׁטִיגַה,
אוֹן זַיְנַע טְעַנְגַּז, וּוי מִינְגַע לִידּעַר, זַיְנַע אַיְנָגְעַפְרָאָרַן.

איך האב געהערט אמאָל דעם גאנג פון הילכעדייקע מאָרشن,
איך האב געזען אמאָל דעם פֿלאָם פון פֿיעַרדייקע פֿאנגען,
איך האב פֿאַרזוֹוכֶט אמאָל דעם ווַיְיַיְן פון רִיְפֶעֶן קָאָרְשָׁן,
כַּהֲאָב לֵיב גַּעַהַאַט דַּאַס לֵיד פון רַוִּישַׂנְדִּיקָע שְׁטַרָּאָמָעַן.

די וועלט איז יונְג גַּעַוּעַן
געוּוֹאַלְטַ מְשֻׁדָּךְ זַיְן זַיְד מִיטָּן הִימְלָ . . .
אַיצְטַ הַאַלְטַ אַיךְ אַיִינְגַּעַטְוָנְקָט אַ שְׁוֹעָרָעַ פֿאַרְקָעָרְפָּעָן
אוֹן שְׁרַיְבַּ אַזְּן אַלְטָן "בֵּית", אוֹן ווּעַק אַ דְּרִימְלְעַנְדִּיקָן "גִּימְלָ".

בָּאָר אַוִּיפֶקְ קִיְּן אַיִינְצִיקָּעַרְ פֿוֹן מִינְעַ לִיבָּעַס האָב אַיךְ נִיטְחָרְתָּ.
פֿוֹן יַעַדְן פֿרִילְיַינְגַּ בְּלִיבְטַ אַין אוֹיג אַ פֿלְאָם
אוֹן וּוְאָרְעָמֶט אַיצְטַ אַין נַאֲכָטַ פֿוֹן מִיאָסָעַר שְׁלַעַכָּאָטָעַ,
וּוֹעֵן יַעַדְעַ מַכְשָׁפָה פֿוֹיקָט אַין בָּאָרָאָבָּאָן.

סְאַיז אַפְּשָׁר דְּעַכְתָּ, וּוֹאָס כְּלִיגְ אַיצְטַ, וּוְיְ אַמוֹיז אַין נָאָרָעַ,
אַין אִיסְטַּנְיוֹ-יִאָרָק, אַוִּיפֶקְ עַשְׁפָּאָרְד סְטָרְטִיט,
אוֹן כְּהָעָר בִּינְאָכְתָּ, וּוְיְ סְכָרְפָּעַטְ אַזְּן עַס פֿלְאָצְטַ דִּי קָאָרָעַ
פֿוֹן אַלְעַ לִיבְשָׁאָפְטָן, וּוֹאָס הָאָבָּן אַפְּגָעְבָּלִיטָן.

אוֹן כְּהָעָר דִּי וַיְינְטַן שְׁפִילְן אַוִּיךְ, וּוְיְ הַכְּנָעָהְדִּיקָעַ קְלַעַנְמָעָה,
די פֿיְיגָל וּוְאַקְלָעַן זַיְד וּוְיְ וּוְיְסָעַ פֿלְעָקָה,
אַיךְ גַּיב אַ רִים זַיְד — וּוְיְ אַ טְרִיאִיסְטַ פֿאָרְרוֹפָן,
אַ טְרִיאִיסְטַ פֿאָרְרוֹפָן, דַּעַם חֹשֶׁךְ צָוַ פֿאָרְדוּקָן.

אוֹן שְׁוֹעָרָעַ רַעַדְעַר זַיְגָעַן דִּי מַעַת-לְעָתָן,
סְאַיז נִיטְקִיְּן פֿיר אַזְּן צְוֹאָנְצִיךְ שְׁעָה אַיצְטַ אַ מַעַת-לְעָתָן,
אַ יַּמְקַעְן אַוִּיסְרִינְגָן, אַ הָאָרֶץ קָעַן זַיְד פֿאָרְלוּשָׁן,
אוֹן אַפְּשָׁר, אַפְּשָׁר קָעַן גַּעַשְׁעַן אַ נַּסְ.

צו אַ קִינְדָס פָּאָרֶטְרָעַט

דאָס קְרִיְזָעַלְעַ אֲרוֹם דֵּין קְפִיִּיךְ,
איַז קִיבְדִּישֶׁ, אַיז מִילְד אָונְ זִיסֶׁ.
דיַ זַעַקְלַעְדָּר אַוִיכָּפֶ דִּינְגַּע קְלִיְינַע פִּיסֶׁ,
פָּונַ דִּינְגַּע שִׁכְבַּלְעַךְ דיַ זַוְלַן אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָעַלְטַ
צַו אָונְדְּזָעַר גְּרוּיסְעַר, נָאָרִישְׁעַר אָונְ וַיְלַדְעַר וּוּלְטַ.

עס שְׁרַעַקְטַ מִיךְ דִּ גְּרוּיסְעַ פִּילְקָעַ לְעַם דִּינְגַּע קְלִיְינַע הַעֲבָטַ,
אַ גַּלְאָבוֹס דַעֲרָמָאנְט זִי מִירַ, —
אַ וּוּלְטַ וּאָס יַאֲמַעַרְט אָונְ וּאָס בַּרְעָנְטַ,
עס שְׁרַעַקְטַ מִיךְ דָעַר פִּיעַרַ, וּאָס אַיז אָזְזִי נַגְעָנְטַ —
צַו דִּינְגַּע קְלִיְינַע הַעֲבָטַ.

עס שְׁרַעַקְטַ מִיךְ דִּ שְׁטָאָט אָזְזִי דַו וּוּאַיְגָסְטַ,
דיַ גַּעַלְעַלְעַטְ אַוִיכָּפֶ דֵּין מַאֲמַעַס קְלִיִּיךְ,
דאָס גְּרוּעַ שִׁיסְעַלְעַ מִיטַ גְּרִיאַ,
וּאָס דַו הַאַלְטָסַט צַו דֻעַם דִּ הַעֲנְטַלְעַךְ אַרְוִיסְגַּעַשְׁפָּרִיַּטַ.

עס שְׁרִיבְתַ דֵּין מַאֲמַעַ, אָז דַו גִּיסְטַ שְׁוִין אָונְ דַו ?אַכְסַטַּ, —
גַּלְיִיב אַיךְ וַיְדַעַרַ, אָז וָאָונְדְעַר הַאֲבָן נַאֲךְ נִימַ אַרְוִיסְגַּעַפְעַלְטַ,
אָונְ אַפְשָׁר וּוּסְטוּ מִיטַ דִּינְגַּע קְלִיְינַע טְרִיטַ
אוֹנְדוּ בַרְעָנְגָעַן וַיְדַעַר צַו אַ לְאַכְעָדִיקָעַר וּוּלְטַ.

צו אַ קינד אֵין געטָא

מיין הארץ לוייפט שנעלער, ווי אַ טאנק,
מיין אויג זעט העלער, ווי אַ טעלעסקאפ.
דורך וווײַטן ברײַטן אָון פֿאַרְסְּמֶטָן יִם —
זע אַיך דִּין טִיעָרֶן, דִּין קְלִיְינָעֶם קָאָפּ.
דִּין בְּלָאנְגֶּדֶת קְעֻפְעָלֶעֶת, דִּין הַעֲרָעָלֶעֶת, ווי פְּלָאָקָסֶט.
דעם גְּרוֹיטֶן נֵס אַיך זַע — אַ קינד אֵין געטָא וואָקָסֶט.

מייט הויכע פִּיסְעָלֶעֶר,
אַ בָּאוּרְוָעָסֶע, אַן שִׁידָּה,
בִּיסְטַּה הַיִּנְטָה אֵין הוֹף אַרְוִיסָּה
מייט שְׁטְרָאַלְיךָן גְּזִוִּיכְתָּה.
אָון פָּאָר דִּין פִּיצְעָלֶעֶת —
די קִינְדָּעֶר אֵין אַ קְרִיאָה —
גְּעַפְּלִיְידָעָת אָון דְּעַרְצִילָּת
וועגן אַ „פָּעָקֵל שְׁפִּיּוֹן“.

„אַנְגָּעָקָומָעָן אֵין פָּאָפִיר,
אַנְגָּעָקָומָעָן אַ פָּעָקֵל שְׁפִּיּוֹן,
אַנְגָּעָקָומָעָן מִיט אַ שִּׁיךְ
מעַל אָון צּוּקָּעָר, טִי אַן דִּינוֹן.“

הַאֲבָן דִּין גְּלִיְיכָן — פִּיצְעָלֶעֶת — זִיךְ אַיְינְגָּעָה עַרְטָט,
מייט צִינְגָּלֶעֶת גַּעַלְעָטָט, אַנְגָּעָקָומָעָן דִּיךְ טִיף,
אָון אוֹיף דָּעַר עַרְד זִיךְ אַוִּיסְגָּעָזָעָט
אָון אַוִּיסְגָּעָלָעָפֶט אֵין זָאָמֵד אַ שִּׁיךְ.

א שיף — —

די הענטליך ארבעטן מיט פלייס,
א שיף — זי זאל דורך געתא-ווענט
ברענגן צוקער, מעלאון ריין.

זיע איך איצטער דא ביינאכט,
און וויאן פארן אייביקן, וואס ער האט אפשר טרען ליב.
עס זאל דורך וויטן, דורך פארטמאן יט —
דורכשווימען אייער אויפגעקלעפעטש שיף.

זיי רופן היינט צו מיר . . .

דער בוים, וואס איך האב ליב געהאט,
דער טיין, וואס איך האב ליב געהאט,
דער וועג מיט דער לֵבנה אין פארויס,
דאַס שטייבָּל מיטן פֿאַדערהויז —
זיי רופן היינט צו מיר דורוכן חורבן אוֹן פֿאַרלענד :
— נו שטאָרב אַט אִיצט —
ווען מיר זיינען פֿאַרבלוטיקט אוֹן פֿאַרבלענט.

מיין גאַט, וואס האַט די וועלט געהיט,
מיין גאַט, וואס האַט דעם עלובטן געשיכט,
מיין גאַט, וואס אלע יאָרֶן, יעדעָר טאג —
ט'געטראָגן פֿאַר מיין אוֹיג זיִן ציטעריקע וואָג —
ער רופט מיך היינט אין יעדעָר שטילעָר שעָה :
— נו שטאָרב אַט אִיצט —
ווען איך בין פֿאַר דִּין אוֹיג שווֹן מעָר נישטָא.

•1941

צו די קינדער פון טווארדיינ-גאַס

עס חלומען זיך אָפֶט מיר קינדער אין די קלאַסן,
שרהַלְעַך אָון בערעלְעַך — געפֿילְדער אָון געשיַיִי —
פּוֹן טווארדיינ אָון פּוֹן טשיעפְּלַע אָון פּוֹן אלְעַגְּסַן,
אַיך בֵּין דער פֿאַסְטַּעַך אָון אַיך פִּיר די שְׁעַפְּסְלַעַך, מײַן אַרְמַיִי.

זַיִן לְעַרְגַּעַן אָון זַיִן שְׁרִיבַּן אָון זַיִן מַאֲכָן וּוְילְדַּעַ גְּרִיְּזַן,
דָּעַר "גִּימָּל" מִיטָּן "זַיִן" זַיִן צְעַבְּיַטַּן מִיטָּן דִּי נְעַן.
אַיך גַּעַם דִּי קְרִיְּד, הַיְּבָ אָן דִּי אַוְתִּיחָות וּוְיִזְנָן,
אָון עַס בְּלִיט אַוְיַּף אַוְיַּף דָּעַר וּוְאנַט אַ וּוְיסְעַר בְּעַז.

אַלְעַ אַוְיגְּעַדְעַך קָוּקָן צַו מִיר, שְׁטְרַאַסְן,
אוֹן עַס זְוַעַרְתָּ מִיר הַיִּסְׂסַר וּוְיַּפְּנַן אַשְׁטְרָאַלְעַך פּוֹן זַוְּן,
בָּאָרְ פְּלוֹצְלַוְגָּג זַע אַיך, וּוְיַּדְיַ וּוְעַנְטַ צְעַפְּאַלְעַן,
אַיך בְּלִיב אַלְיִין, אָון וּוְיסְטַ אַיְזַן דָּעַר אַרְומַן.

דָּעַר אַוְמְגַלְּיקְלַעְכָּר פֿאַסְטַּעַך, סְאיַן אַ צְוַיְּגַל אִים אַיְזַן הַאֲנַט גַּעֲבַּלְיִין,
אַ דָּארַס, אָן סִימְן פּוֹן אַ בְּלִיט,
דִּי גַּוְטַּע קִינְדְּעַרְישָׁע הַעֲנָט — מִיטָּן קְרוּמָע "גִּימְלַעַן" הַאֲבָן זַיִן פֿאַרְשִׁיבַּן
אַ טָּאג פּוֹן גְּלִיכָּק אָון וּוְעַטְעַד פְּאַר מִין לִיד.

סְאיַן וּוְאַרְעַמְקִיְּתַ אַסְׂד גַּעֲוֹעַן אַיְזַן קָאַלְטָע קְלַאַסְן,
סְאיַן זַוְּן גַּעֲוֹעַן לְעַם וּוְינְטַרְדִּיקָּעַר טִיר,
אוֹן כִּיוֹאָלַט נִיטָּאָפְּגַעַבָּן אַ שְׁעהַ פּוֹן אַיְיָר טְוַמְּלַדְיִקָּן שְׁפָאַסְן
פְּאַר אַלְעַ גַּוְטְּסִקִּיְּתַן, וּוְאָסְ שִׁיטַן זַיִן אַוְיַּחַד מִיר.

סְאיַן זַיִן אַוְמְעַטִּיק אָן אַיך אָון בִּיטְעַר,
כָּאַטְשׁ בְּהַאָב זַיִן אַוְיסְגַּעַלְעַנְטַ שְׁוִין אַוְיַּף עַנְגְּלִישׁ זַאְגַּן : "יַעַס",
וּוְעַן אַיר זְעַנְטַ אַונְטַעְרַ קְלַעַפְּ פּוֹן שְׁטַעְכִּיקָּן גַּעֲוִוִּיטָעַר,
בְּלִיט נִיטָּאָלַט מַעַר דָּעַר אַלְפִּיתָ בֵּי מִיר, וּוְיַּעַן.

כ'זע אויס אן אלטער, דארער פֿלאקן,
און שרייב פֿאעמעס פֿאָרֶן זוינט,
דערהערט זיי עמעצעער, ווערט ער דערשראָקן,
זאגט אָפּ גוט-מַאָרגּוֹן אָוּן פֿאָרְשׂוֹוינְדָּט.

לייען איך פֿאָר אַיִּיךְ בִּינְגָאָכְטּ מֵיִּין שְׁרִיִּיבּוֹן,
כָּאָטְשּׁ אַיְּרָ זְעַנְטּ דָּא נִיטָּא,
עַס הַיִּבְנָן זִיךְּ דִּי וְעַנְטּ פֿוֹן גַּעֲטָא אָרוֹם מִיר אָוּן בְּלִיבּוֹן
איַן גַּאנְצָעָר פֿינְגְּטְּעָרְקִיּוֹטּ פֿוֹן בִּיזְעָר שְׁעָתּ.

איך פרעג ניט וואס אַיְּרָ מַאָכְטּ —
איַן חַלּוּם זַעַךְ אַיְּרָ טְרָעָרְן אִיעָרָעָ, וְוָאָס גַּלְיָעָן,
איַן חַלּוּם קֻומְטּ מִיר נַאֲךְ — וְוָעַן סְעוּטּ דָאָס דָאָרָעָ צְוּוִיגָּלּ אַיְּן מֵיִּין הַאָגְנָטּ
פֿוֹן אִיעָרָ אַטְעָם וְוִידָעָר זִיךְּ צְעַבְּלִיעָן.

•1941

נאכט

דאס לעבען לעבעט,
נאר די נאכט איז פול מיט שאטנטש.
זוי מומלען ארום מיין צוקאפנס,
די נאכט ווערט פול מיט טויט.
דעער הימל און דער זילבערעוועג,
און אויך דער מארגניזראיט,
אונ אויך מיין הארץ —
קאטש זוי זיינגען נאר דא
אויך זוי זיינגען שוין טויט.

א גורי כאלאטַל איבער מיין בעט
שאטנט זיך א גאנצע נאכט.
איך טו מיד און און גי אועועק
הערן דעם דריימלענדיקן שליאָך.
ニישטַא קײַין וועג איצטַן,
וואו דער טויט גייט נישט ארום,
עס טרעפעט אַמְּאל ער זינגט אַלְּידַל צו
מייט שטילן און פֿאַרטֿאַכֿטַן ברום.
ס'איַז מעַר נישטַאַ קײַין שרעַק אין דעם,
אונ שטֿאַרבַּן אַיז נישט מעַר קײַין שאָד —
אַלְּין, וואָס אַיז גוֹט אַונְג בעזעַן,
פֿאַרדֿרִיַּט אַיז אַין זיַּין רַאַד.

דאס הייזֶל מיטן אלטַן פֿלוּוּיט,
דאס ביסַּל בלומעַנְבַּלִּי, דאס הייפַּל גראָז —
אויך דאַרט צו גַּאַסְט גַּעֲוָעַן דער טויט,
איך פרעַג ניט מעַר : נאר וואָס ?
כְּווֵיל שְׁרִיעַן — זָאגַן אַלְּעַ ווערטעַר : שאָן,
נִיט שְׁרִיִּי, נִיט רַוֵּף,

לייג זיך דא אוועק מיט אונדו און ליג.
מען האט צווזאמען מיטן האלדו דערשטייקט
אונדו אַלעמען צווזאמען מיטן גוף.

שא, שא,
ניט שריין, ניט רוף.

און ס'שווייגט דער דרימלענדיקער שליאך,
דער וויטער מאָרגאנֶרויט,
און אויך מיין הארץ —
כאטש זיי זייןגען נאָך דא,
אויך זיי זייןגען שוין טויט.

•1944

ס'אייז ווידער וויסער שביי.
 א ווינטער אייז געקומען זיך צעהלעפֿן,
 נאָר דאָרט ווּאוֹ ס'ענדייקט זיך דער וויסער שביי
 אייז מעָר קײַן זועָלט נישטָאָ.
 נישטָאָ קײַן גֶּלְעָךְ אָונְ קײַן שליטָן.
 דאָרט ווּאוֹ ס'ענדייקט זיך דער וויסער שביי
 אייז מעָר קײַן ליכט גיטָאָ —
 ס'אייז שניט אויף שניט פֿאַרשָׁנִין.
 א ווינטערדייקער פֿוֹיגָל שרייט אונטער מײַן שוּבָּה,
 א ווּיַּידְפּוּיגָל געקומען קלָאנָגָן.
 דאָרט ווּאוֹ ס'ענדייקט דער פֿוֹיגָשָׁעָר גַּעֲשָׁרִי
 אייז מעָר קײַן זועָלט נישטָאָ.
 קײַן גַּעַסְטָה, קײַן פְּלִיעָן.
 דאָרט ווּאוֹ ס'ענדייקט זיך דער פֿוֹיגָשָׁעָר גַּעֲשָׁרִי
 אייז מעָר קײַן קוֹל נישטָאָ.
 נאָר ווִינְטָן ווּיעָן.

מײַן האָנט אַ ווּאָרט נאָך שְׂרִיבָּת —
 אָן עַכָּא פֿוֹן אַמַּאלְגָּעוּנוֹן אַמַּאלְגָּעָלָעָבָט, אַמַּאלְגָּעוּנוּנוֹן,
 נאָר דאָרט ווּאוֹ ס'הִיבָּת זיך אָן אָונְ עַנְדִּיקָּט זיך אָן אָות
 אייז מעָר קײַן זועָלט נישטָאָ.
 קײַן טִיר, קײַן שְׁטִימָעָן אָונְ קײַן אַטְעָמָס.
 דאָרט ווּאוֹ ס'הִיבָּת זיך אָן אָונְ עַנְדִּיקָּט זיך אָן אָות
 אייז מעָר קײַן זועָלט נישטָאָ,
 אוּיסָעָר דֵּי זועָלט פֿוֹן שאָטָנס.

דעָר ווַיְנַט

עס מומלט דער ווינט
כמעט ווערטער מען הערט,
אָ דָאּוֹנוּר אָ שְׂטִילָעֶר
איַן אָ ווַיְנָקֵל פָּאָרְקָלְעָרֶט.
די הענט אויף די שליפֿן,
די אויגן פָּאָרְשְׁטָעֶט.
ער זעט דעם טונקעלן דורךאנגעַג
וואּוּ עַס פָּאָרְשְׁלִיסְט זִיךְ די וועַט.
דעָר ווַיְנַט גִּיט אָ ווַיְקֵל
אָ פָּאָלָע, אָ פָּאָלְד —
דעָר דָאּוֹנוּר, דָעָר שְׂטִילָעֶר
איַן זַיְן ווַיְנָקֵל פָּאָלֶט.
די שליפֿן די הוַיכָּע
צָוְגַּעְפָּאָלָן צָוּם בְּרוּט.
עס זָאָגָט ווַיְדִּוִּי דָעָר ווַיְנַט,
כמעט ווערטער מען הערט.
די גַּעַשְׁטָאַלְט אויף דָעָר עַרְד —
יעַדְעָר אָבָּר באָקָעַנְט.
עס איַז אָפְשָׁר מֵיַן בְּרוֹדָעֶר
איַן לְעַצְטָן ווַיְנָקֵל פָּאָרְקָלְעָמֶט.
נִיטָּא בַּיִּזְוּמָעָן צָוּפָרְעָגָן
איַן אָ חְרוּבָּעָר וועַט.
דָעָם ווַיְנַט, דָעָם שְׁטוּמָעָן שלִיחָה,
הָאָבָּן ווערטער פָּאָרְפָּעֶט.

דער בעל-תקיעה

דער בעל-תקיעה יאמערט אויס א ניגון,
אן אלטן ניגון צו גאָט.
אייבער אים —
א הימל אָן שטערן,
חוושך אין הוושך פאָרלַאָרֶן,
דער בעל-תקיעה יאמערט אויס א ניגון :
תקיעה, תרוועה, שבריהם.

די פינצטערקייט — א ווינט, א מוייער,
עס איז קיין עדַה,
קײַן מְבִין נִשְׁטָאָ.
דער בעל-תקיעה יאמערט אויס א ניגון,
אן אלטן ניגון :
הַלְלוּיָה.

לעבן אים א פאָרלַאָשענער דָּאָרֶן,
אין הוושך נאָך פִּינְצְּטְּעָרָרָר שְׂטָאָרֶט,
דער בעל-תקיעה יאמערט אויס א ניגון,
אן אלטן ניגון,
און וואָרט —
דער דָּאָרֶן זָאָל אֲנָהֵיַּבְנָן בְּרַעֲנָעָן,
אויף א ווֹאָנט זָאָל אֲפָלָם טָאָן אֲשְׁרִיפָט,
אייבער אים א הימל אָן שטערן,
און הוושך,
און טויטלעכָר גִּיפְט,
נָאָר ס' אַיְזָן נִשְׁטָמְפִּסְיק,
עס שטילְטַ נִשְׁטָט דָּעַר הָאָרֶן :
תקיעה,
תרוועה,
שבריהם.

ווערטער זיסע

הענט מיינע, פינגעעל, אונ איגען, אונ פיס,
נאך קַלְעָפֶ אַזּוֹבִיפֵּיל צַי זַעֲנַט אַיר נאך שְׁטָאָרָק ?
אייך וויל איצט פֿאַרְלַיְיכַן אוֹיף אַיְיךְ אַ בִּיקְס,
אונ אַ פִּילַל, אונ אַ זַּאַק אוֹיף מִין קַאָרָק.

אונ שיך וויל אייך אַגְּנַטָּאָן פָּונְ וּוּעַלְפִּישְׁעָרְ פָּעָל,
אַ קְלִיְידְ פָּונְ אַ וּוּלְדוֹן בְּאַרְבָּאָרְ ;
אַ טְרָאָט אַיְזָן אַ תְּהֻומָ אָונְ פֿאַרְאָט אַיְזָן אַ שְׁוּעָל,
יעַדְעַר שְׁטָעָרְ שְׁוּוּמִיטְ צַוְ מִיט גַּעְפָּאָר.

בלויו ביימ לַיְיב וּוּעָלְ אַיךְ לְאָזְן דִּ וּוּיסְקִיטְ פָּונְ העמדַ,
די וּוּיסְקִיטְ פָּונְ העמדַ אַיבָּעָר שְׁנִיתְ פָּונְ פֿאַגְּרוֹאָמָעַן.
אונ פֿאַרְמַעְקָן מִיטְ האָסַ,
(טריקנט אוֹיסְ פָּונְ מִין הָאָרֶץ)
ווערטער זיסע : וְהִיה באחרית הימים.

נאך פֿאַרְקָעָרָט — אייך וּוּעָלְ לְעַדְנָעָן מִין צוֹנָגְ אַ גַּעַשְׂרִיִּי,
אַ גַּעַשְׂרִיִּי, אָזְן דִּ פִּיגְלַ זָאָלַ פְּלִיעָן פֿאַרְגָּעָסַן.
פָּאל צָוְ נִידָעָר, מִין הָאָרֶץ,
וּזְאָקָסְ וּזְאָרָן, מִין וּוּאָרָט,
אונ פֿאַרְבָּלִי אַיבָּעָר גָּסָן אָונְ פְּלַעְצָעָר.

הענט מיינע, פינגעעל, אונ איגען, אונ פיס,
נאך קַלְעָפֶ אַזּוֹבִיפֵּיל צַי זַעֲנַט אַיר נאך שְׁטָאָרָק ?
אייך וויל איצט פֿאַרְלַיְיכַן אוֹיף אַיְיךְ אַ בִּיקְס,
אונ אַ פִּילַל, אונ אַ זַּאַק אוֹיף מִין קַאָרָק.

אויפֿן טיש א בִּיגַעַלְעָפָּאָפִיר,
 אין האנט א פָּעָן.
 אַ שׂוֹרֶה נִיט דָּעֵרְשְׁרִיבָן.
 דָּעֵר טוֹיט הָאָט אַנְגַּעַלְאָפָט אַין טִיר
 אָוָן וּאָרְטָן נַעֲבָן שָׁוּעָל גַּעַבְּלִיבָן.
 דִּי האָנט הָאָט אִים דָּעֵרְפְּלִיט,
 גַּעַטְאָן אַ צּוֹק.
 דָּעֵר שְׁרִיבְעָר הָאָט דִּי אוּיגָן אוּיפְּגַעְהָוִיבָן.
 דָּעֵרְקָאנְט דָּעַם טוֹיט,
 אוּיף אִים גַּעַטְאָן אַ קּוֹק,
 דָּעֵרְנוֹאָךְ אַ לְּעַצְטָן בְּלִיק צָו שְׁוֹוָאַרְצָע שְׁוִיבָן.
 "אַיךְ וּאָרְטָן אוּיף דִּיר —
 הָאָט שְׁטִיל גַּעַזְאָגָט דָּעֵר טוֹיט, —
 אַין דָּרוֹיסָן וּאָרְטָן אוּיף אָוְגָדָן בִּיְדָן יִידָּן".
 "אַיךְ גַּי
 מִיט דִּיר צְוֹזָאמָעָן אָוָן מִיט זַיִי" —
 דָּעֵר שְׁרִיבְעָר הָאָט גַּעַזְאָגָט,
 דִּי פָּעַנְעָ אַיְנְגַעַטְוָנְקָט
 אָוָן בִּיְזָן פּוֹנְקָט דָּעֵרְשְׁרִיבָן :
 "אַיךְ בֵּין אַ יִיד. עַס וּאָרְטָן אוּיף מִיר דָּעֵר טוֹיט.
 אַין דָּרוֹיסָן וּאָרְטָן אוּיף מִיר יִידָּן.
 מִיר גַּיְיעָן הַיְינָט צְוֹזָאמָעָן מִיטָּן טוֹיט
 דָּעַם שְׁוֹגָא אַנְזָאָגָן :
 מִיר גַּיְיעָן זִיגָן".
 גַּעַבְּלִיבָן אוּיפֿן טיש דָּאָס בִּיגַעַלְעָפָּאָפִיר,
 דִּי פָּעָן פָּאָרְגָּעָסָן,
 דִּי שׂוֹרֶה בִּיְזָן פּוֹנְקָט דָּעֵרְשְׁרִיבָן.
 "אַיךְ בֵּין אַ יִיד, עַס וּאָרְטָן אוּיף מִיר דָּעֵר טוֹיט,
 אַין דָּרוֹיסָן וּאָרְטָן אוּיף מִיר יִידָּן".

א בריוו כיהָאָב באַקּוּמוּנָן

קָוָם, מָאָמָע, צֹו מִיר פֿוֹן דֵיְין אַיְビְּקָעָר רֹו,
דַעַךְ מִיךְ אִיְין אָוָן פֶּאֲרְדָעָךְ מִיְּן גַּעֲוִיכְטָ.
אָוָן אָוָן אַיְינְצִיקָעָר שְׁטוּרָן אִין פָּעֲנְצָטָעָר בֵּי מִיר
וּוְעַט בְּרַעְנָעָן אָזְיִי וּוּי אַ לִיבְטָ.

אַ בְּרִיווּ כְּהָאָב באַקּוּמוּנָן צַעֲנִיְיטְשָׁטָ אָוָן צַעֲבִיְיגָטָ,
סְ'רִיגָט דָּאָס אָוְמָגְנִיךְ אָוְיִיךְ אִים
וּוּי אַ שְׁאָטָן צַעֲלִיְיגָטָ.

דָּאָרְטָן פָּעַלְתָּ אַ גַּעֲרִיסָ
וּוְאָס אִיךְ זָוֵךְ אִים אָרוּםָ,
וּוְעַן אִיךְ וּוְאָךְ,
וּוְעַן אִיךְ שְׁלָאָתָ,
וּוְעַן סְ'אִיזְ נְאָכְטָ,
אוֹן — וּוְעַן זָוֵן.
אוֹן מִין הָאָרֶץ אִיז פָּאָמְעָלָעָךְ אַרְאָפְ אִין אַ תְּהֻומָ
אוֹן מִין גּוֹף הָאָט דְּעַרְפִּילְטָ,
אוֹן דִּי עַרְדָּ אִיז אִים נְאָנָטָ.

כְּזַוְיל נִיט בְּרַעְנָגָעָן קִיְין צָעַר צֹו דֵיְין אַיְビְּקָעָר רֹו.
כְּזַוְוִיסָ וּוּי גְּרוּיְסְ'אִיזְ דָעַר פְּלוֹוִיטָ לְעַם דֵיְין עַלְגָּנוּן זִיְין,
אוֹן אִיךְ, זָוֵס כְּבִין דָא — אָוְיִיךְ וּוּלְעַט פֿוֹן הַימָּל אָוָן זָוֵן.
אִיז מִין הָאָרֶץ אָפְשָׁר טְוִיזָנְטָ מְאֹל טְוִיטָעָר וּוּי דֵיְין.

כְּגַיִי אַרְאָפְ פֿוֹן גַּעֲלָעָגָעָר בִּיְנָאָכְטָ,
אִין מִין דְּאָגָגָן כְּאַלְאָט כְּשְׁלָעָפְ זִיךְ אָוּם — אַ מְאַנְיָאָקָ,
מִין שְׁטוּב אִיז צַעֲשָׂנִיטָן פֿוֹן וּוּגָעָן אַ סְּךָ.
כְּשְׁלָעָפְ זִיךְ אָוּם — בֵּין אִיךְ פָּאָל אַוִּיפָּן דִּילָ, וּוּי אַ זָּאָקָ.

אנבאט

אנבאט

מיין גאַט, ווי אָ גוטער עלטער-פֿעטער
ביסטו פּוֹל געווען אִין שטוב בי אונדז אִין אַלְעַ ווינקלען.
פֿאָרבּעט צו גאָסֶט מֵיךְ אִיצְצָ אָון לִיגְגָּ נִיט אָפְּ אוּף שְׁפּעַטְעָר,
דיין שׂוּרְהָבָּר פֿאָרוֹכוֹן, דיין אַלְטָן ווַיַּן כְּיוֹוֵיל טְרִינְקָעָן.

אִין מאָך דָּאס פְּשָׁוֹט, אִין אָ מִיטּוֹאָךְ אִינְגְּמָל אִין אָ העַלְוָן,
(נָאָר גְּרִיְיטְ דָּאָרָט צו פֿאָרְ מִיר אָ פֿוֹסְבּוֹנְקָל אָ שְ׀יִיגְעָם).
איינְעָ פּוֹן דַּי ווּלְטָן דיינְעָ אִין מִיר נִיט גַּעֲפַעַלְן,
כְּהָאָבָּ מָוֹרָא פֿאָרְ דַּי מּוֹשְׁלִים . . . טָא זָאָג דָּאס נִיט פֿאָרְ קִיְּנָעָם.

דו מאָכָסֶט אָזְעַלְכָּעַ מַאְדָנוּ שְׁפָאָסֶן
מייט דיין שְ׀יִינְגָּם בְּלוּמוֹנְגָּאָרטָן,
אוֹן אִין נְיוּיְאָרָק אָפְּלִיכְוָן מייט דיין פֿאָלְקָ יְשָׁרָאָל,
וּאָס ווַיַּינְט אָוּף אָונְדוּעָר חָרְבָּן, ווַיַּינְט אָון שְׁפִילְטָן אִין קָאָרטָן.

נָאָר שִׁיק נָאָר מִיר דיין שְׁעַנְסָטָן מְלָאָךְ,
עס זָאָל מִיר גְּרִינְגְּ זִיְּן פְּלִיעָן אִין דיין הִיכְּלָה,
טָא שִׁיק נָאָר מִיר דיין סָאָמָע שְׁעַנְסָטָן מְלָאָךְ,
עס זָאָל מִין לְעַצְטָעָר בְּלִיכְ פֿאָרְלָאָשָׁן ווּעָרָן מייט אָ שְׁמִיכְלָ.

או וווערטער

ווען עס זיינען שוין גרייט אלע דריי :
דאס פאפריר, אוון די טינט, אוון די פען,
איך אליען, ווי א גולם דערבי
קוק אוון קען גאנט דערזען.

ס'ליגט מײַן שאטן אויף דר'ערד, ווי א הונט,
ס'ברענט מײַן ליכט אוון עס ציטערט דער פלאם.
נאר דאס ווארט איז פֿאַרוֹנְקָעָן אִין גְּרוֹנְט,
אוון איך בין אַ לְּיִמְעָנָעֶר תְּמָ.

מײַן האָרֶץ, ווי אַ מִילְגָּדוּם, וואָס פּוֹלְט —
ס'הָאָט אַ קְרָא אִים די שאַלְעָכָץ צְעַפְּיקָט
אוון מֵיךְ האָט דָעֵר טְרוֹיְעֵר פֿאַרגְּרוֹוּלְט
אוון די וווערטעָר די לעצְטָע דערשְׁטִיקָט.

אייצְט אַיז פֿאַלְקָאָם דָעֵר תְּהֻם, דָעֵר פֿאַרְוּוִיר,
ס'פְּאָלְט מײַן קְאָפְּ אָוִיפְּן טְיִישׁ ווי אַ שְׂטִינְן,
בָּאַלְדְּ צְעַפְּרָאָלְט זִיךְ מִיט שׂוּעָרְקִיְּת אַ טִּיר
אוון מִיר זְוַעֲן אַלְעָ פֿאַרגְּגִין.

די פ֊עַן, דאס פֿאַפְּיר אוון די טִיבְט
אוון דָעֵר גּוֹלְם וואָס זִיצְט לְעָבָן זַיִּי,
פָּהָן תְּהֻם ווועט אַ בָּלָאָן טָאָן אַ ווִינְט
אוון פֿאַרְלְעָשָׂן דאס לְיכְט מִיט אַ ווּי.

אוון די וווערטעָר דערשְׁטִיקָט אַין צָעֵר
ווי שְׂטִינְגָּעָר אַ זָּאָק אויף מײַן האָלְדִּין
וועלְן צִיּוֹן צָוּ לְעַצְטָעָר גַּעֲפָאָר,
דאָרט, וואָו עס עַנְדִּיקְט זִיךְ אַלְזַ.

לעכטער רוף

דעָר הוייכער הימֶל,
דעָר שטיילער גאַט,
אַ בּלאַט, ווֹאָס ווֹאָקְסָט אִין אַ הוַיְפָן ערֵד —
זַיִן זַיְנָעַן קְלָאָר
איַן בּלוֹיעָר דָּוִי,
איַן טָאגָג, ווֹאָס שְׂטָאָרְבָּן איַן מִיר באַשְׁעָרָט.

אוֹן ווֹעֵן מִין בְּלוֹט
איַז ווַיִּס פָּוָן שְׂרָעָךְ,
אוֹן יַעֲדָעַר שָׁאָרָךְ איַן לעַצְטָעַר רָוָף —
הָעָר אִיךְ דָּעַם הַיְמָלָאָךְ,
דָּעַם שְׂטִילָן גָּאָט —
דוֹרֶךְ אוֹמָעַט אַיִיבִּיקָן פָּוָן גּוֹף.

•1943

מיין גוּ נְדָן

אליז קַלְעָרָעָר, קַלְעָרָעָר כִּיזַּע דַּעַם בָּאָרָג,
וְאוֹסְכַּבְּרָעָנֶט אֲלִיכְט צַוְּמֵיִין צַוְּקָאָפְּנָס.
עַס פָּאָלָן אָפְּ דִּי טָעַג מִינְעָן מִינְעָן פְּרִיְגָט,
וּוְיַעֲצַטְתָּעַ הַלְּכָעָדִיקָּע טְרָאָפְּנָס.

אוֹן אֹוֵיב סְאַיְזָאָמָת,
אוֹ אֲגַנְּדָעָן אַיְזָאָמָת אֹוֵיפָע יַעֲנָעָר זַיִיט,
אוֹן אֹוֵיב סְאַיְזָאָמָת,
אוֹ דִּי שְׁכִינָה אַיְזָאָמָת דָּאָרָטָן גַּעֲבָאָרָן,
בָּעַט אַיְךְ דִּיךְ, גַּאֲטָן,
פָּאָרוֹוָאָרָף עַרְגָּעָץ זַיִיט, עַרְגָּעָץ זַיִיט, זַיִיט וְזַיִיט
דַּעַם גַּרְאָבָן, פָּאָרָמְעַטְעַנְעָם סְפָרְהַזְּבָרָן.

וּוְיִל אַיְךְ הָאָב מָוָרָא, אַיְךְ בֵּין פָּאָרָצִיְּכָנָט אַיְן סְפָר אַיְךְ דָּאָרָט,
מִינְעָן נְאָמָעָן,
די אַוְיגָן,
דָּעַר קַאָלְדִּיר פָּוּן דִּי הָאָר,
אוֹן אָוִיסְגַּעַצְאָצְקָעָט, וּוְיַעֲזָבָן אַמְתָעָר פָּאָסְפָּאָרָט,
אַט וּוְיַעֲזָבָן אָונְדוֹעָר הַגָּעָר וּוּעָלָט, אוֹן גָּאָר.

אוֹן אֹוֵיב סְאַיְזָאָמָת,
אוֹ מְלָאָכִים שְׁפָאָצְרָן דָּאָרָט אָוָם,
מִיט וְזַיִיט פְּלִינְגָּל,
מִיט חָן, מִיט חָסָד, מִיט גַּעֲנָאָד,
בָּעַט אַיְךְ זַיִיט, פָּוּן זַיִיט כְּבוֹד וּוּעָגָן,
זַיִיט זַאֲלָן מִיךְ בֵּין טְוִיעָר גַּאֲרָנִיט פְּרָעָגָן ;
נָאָר פְּשָׁוֹט דּוּרְכָּלָאָזָן אַיְן קַעְנִיגְרִיָּיךְ פָּוּן גַּאֲטָן.

און פשות מעילן דעם גרייסן באשאפעער,
אוֹן אַ נְשָׁמָה שְׂטִיטָא אוֹן ווַיְלֵ נִיטּ רִידֶן,
זַי פָּאֶרֶלְאָנְגָּט אֲ בָּאוֹנְדָּעָרָעּ לְאָזְשָׁעּ
אַיְן אֲ דָאָרְ-שְׂטִיבָּל פָּוּן דַּעַם גַּנְּעָדָן.

און זַי בָּעַט אֲ וָאֶזְאָגָּנָעּ אֲ גַּרְיָנָעּ
פָּוּן לְוַלְבִּים, פָּוּן סְכָאָךְ אוֹן פָּוּן מַעַד,
אוֹן זַי בָּעַט, אַזְוָעָר שְׁכַנְוָן אַנְטָקָעָגּוֹן
זַאְלֵ נִיטּ זַיְינָן פָּוּן דַּעַם זַעֲלָבִּיקָּן צָעָן.

אַט אַזְוִי זַאְלֵ מִיר זַיְינָן מִיְּינָן גַּנְּעָדָן
פָּאָר דַּי פָּאָר מִילְּיָאָן יָאָר, ווֹאָס בָּאַשְׁוּרָט. —
וּוֹעַל אַיךְ זַיְינָן דָּאָרָט פָּוּן דַּעַם פְּרוֹזְדוֹר.
וּוֹאָס הַאַט מִיר זַיְיעָר אוֹן זַיְיעָר בָּאַשְׁוּרָט.

אין דער גראיסארטיקער וואוינונג פון דער איביקיט

ווען איר וועט קומען צו מיר, פרײינט,
צו מיין גראיסארטיקער וואוינונג פון דער איביקיט,
זאגט גוט-מארגן מיט א שמייכל באגלאיט,
אך וועל איד הערן אין דער וואוינונג פון דער איביקיט.
ס'איין דארט ניט פינצעטער און ניט פייבט.
א פאלאץ איביך גראיס און גראם,
כ'וואל האבן דארט א טעלעפאנ
צו אים אליאן און צו זיין ליט
אין מיין גראיסארטיקער וואוינונג פון דער איביקיט.
די זונ מיט ואראעמקייט וועט קומען אויף באזוזר,
דער שניי וועט אויישפריטן א וויסן פוך,
און יעדער פוגל אין זיין זומער
וועט א טריילער טאן זיין פריד
און קומען צו מיר אין דער גראיסארטיקער וואוינונג פון דער איביקיט.

די שטערן וועלן קנען מיט מיר פילאזהפי
די זבנה וועט פלאפלען פון הי און פון ניט הי.
זיין וועלן אויך אמאָל אין רויטן פלאָם פאַרדרייט
קומען צו מיר אין דער וואוינונג פון דער איביקיט.

ווען איר וועט קומען צו מיר, פרײינט,
צו מיין גראיסארטיקער וואוינונג פון דער איביקיט,
דערציזילט א מעשה מיט א שמייכל א באהעלטן,
ווײַל אונדזער וועלט איז סוף כל סוף,
ווײַל זאגט דער קלונגער פילאזהף,
נאָד אליז די בעסטע פון די וועלטן.

— — —
כאטש קהּת האָט א סבדא
או זי טויג אויף א כפֿרְתָּ.

געזעגענוןונג

שווין לאנג א שורה ניט געשרייבן,
ס'ווערט אויסגעלאשן מער און מער פון הארץ דער פלאם.
א דענק פאר די געוועזענע חסדים,
פאר מילדן אופֿ-בִּית,
פאר ליעדר-טראיזט,
פאר פידל פון דעם גראם.

פון הארץ די לעצטע פונקען אויפגעקליבן —
די קעלט דערוואָרְעַמְעָן,
אין חושך ליכט דערזען —
כ'ווארט יעדן טאג און מינדטען פאריבֵּל
א ווינט זאל קומען, אַרְוִיסְשָׁאַקְלָעָן פון האנט די פען.

מסתם, ווער וויסט — מסתמ
האָב איך ניט שטענדיק אַפְּגָעָהִיט אין תמיות
די לוייטערקייט פון פלאם.
מסתם, ווער וויסט — מסתמ
האָב איך געמאָכֶט פון ווינט די ברכה
איבער אַ כוֹס מיט סֶם.

כ'בין בלינד פון צער.
איך זע ניט מער קיין בערג.
איך גלויב ניט איז קיין לוייכטבדיקע שפיצן.
און גיין אויף פלאכְּאַנד איז דער וועג פון נאָר,
ער'ט קיינמאָל ניט דעריגין
צום היליל פון ליכט און בליזן.
ס'ווערט מער און מער אלֶץ נאָכֶט.
די פינצעטערקייט אויז טיף,
ווי איז שייד פון אַיְビָק שלאָפָן.
א דענק פאר די געוועזענע חסדים,
פאר העלֶע אַנְהָוִיבָן
און זואָלְקָנְדִּיקָע סֶופָן.

ס'אייז דורך עברען,
עס הוידעת זיך אוועק דער לַעכטער פאדים,
די אותיות קריישלען זיך,
די וווערטער בליכן אויס,
א דאנק, א דאנק
פאל די געווועגענע חסדים.

פאל טרויער כ'האָב מײַן אלֶהָבִית פֿאָרגעַסְן.
פֿאָרְקְרִימַט די היַעַזְן, פֿאָרְטְּעַמְּפַט די חַיְתָן,
דעם זיין פֿוֹן זַיִּי כ'האָב נִישְׁתַּדְּעַבְּלִיקְטַן.
נו, מַילְאָ וּוְלָן וּוְעַרְטָעֵר נִיטְ פֿאָרְעַנְדִּיקְטַן בְּלִיבְּנָן,
נַאֲךְ מִיר וּוְעַט קְוֻמָּעַן עַמְּצָעָר אָוֹן וּוְעַט דַּעֲרְשְׁרִיבְּנָן
דָּאָס וּוְאָרט, וּוְאוֹ אַיךְ האָב זַיִּד דַּעֲרְשְׁטִיקְטַן.

דעם פֿיַין פֿוֹן שְׁטוּמְלָשָׂוֹן וּוְעַט עַמְּצָעָר דַּעֲרְלִיְיָזְן.
די פֿינְצְטְּעַרְקִיְּטַן פֿוֹן תָּהָוּם מִיְּגַעַם דעם בִּיאָזְן
וּוְעַט אַוְיְפְּלוּיכְטַן אַ יְוִנְגָעֵר מִיטְ אַ גְּרִינְגָעֵר פֿעַן.
די שְׁטוּמָעַ אָוֹן פֿאָרְבְּלַאֲגְנְדוּשְׁעַטְעַט גַּעַשְׁתָּאַלְטַן,
וּוְאָס רִינְגְּלָעָן מִיךְ אַרְוָם, מִיאָן אַטְעַם הַאַלְטָן,
וּוְעַט אִים באַשְׁעָרָט זַיִּן אַוְיְפְּגָעֵל עַבְּטָעַן.

אַיךְ חָעֵר זַיִּן גָּאנְגַּ דעם גְּרִינְגָן, נִיט גַּעַצְמָטָן,
ער טִ'אוּרְסְּלִיְיָזְן מִיְּגַעַם פֿאָרְזְּעַצְטַעְטַע פָּאנְטָן.
אוֹן צְוָרְיָיְבָן די שׂוֹרְתָה מִיטְ אַ פִּיְּתַח.
כִּיוּעַל דַּעְמָאַלְטַן זַיִּד דעם אלְפָּבִית צְוָרִיק דַּעְרְמָאַגְּנָעָן,
כִּיוּעַל אִין גַּזְעָדָן זַיִּן, נַאֲךְ כִּיוּעַל סִיּוּוִי דַּעְרְקָאַגְּנָעָן
מִיאָן נִיגּוֹן אִין דעם לַעֲצָטָן פֿוֹן רִיְּתַח.

אוועק די וועלט פון נעכטן

אוועק די וועלט פון נעכטן, און מיר זיינען אוועק,
משיח רײַיט איצט און שפֿאָלט די ערְד.
אוּ ניט גוט, ער האט אויך ליב דעם קנאָל פון אָ בִּיקְס,
אוּ ניט גוט, ער האט אויך ליב די זאלִץ פון אָ טְרָעָר.

אוועק די וועלט פון נעכטן, און מיר זיינען אוועק,
די ווערטער אונדזערע ט'ארומצאמען אָ צוּים.
אָ שטאָלענער וועט שטיין, אָ געפֿאנַצערטער וועכטער,
מיר זאָלַן ניט צורייקומען און מיטברענגען דעם טְרוּם.

נָאָר מֵיר וּוּלְן צּוֹרִיקְקוּמָעָן סִיּוּוִי,
פָּוּן גַּדְעָן קָוָמֶט מִעַן שְׁטוּנְדִּיק צּוֹרִיק,
מֵיר וּוּלְן וּוִידָעָר אֲנָהִיבָּן בָּאוֹאוֹנְדָעָרְן די זָוָן,
וּוִי פִּיגְגָּאַיְבִּיקָּעָ זִינְגָּעָן וּוּעָן גְּלִיכָּק.

זונפארגןג

א שאד מײַן האָרֶץ —
אַזּוֹבִיל לֵיב געהאָט,
זונ און ווַיְין אַיְնָ גָּלְדְּעָנוּ גַּעֲפָעָסָן —

א שאד מײַן האָרֶץ —
אַזּוֹבִיל שְׁעַכְּתָס גַּעֲזָעָן,
אוֹן קעַן קִין אַיְנָע נִיט פָּאָרגָעָסָן.

א שאד מײַן האָרֶץ —
אַזּוֹבִיל פְּרִינְט גַּעֲהָאָט,
אַזּוֹבִיל פִּיגָּל אוֹן הַלְּכִיקָּע לִידָעָר,

א שאד מײַן האָרֶץ —
וּאָס וּוַיְיל אַיְנְשָׁלָאָפָּן,
כָּאַטְשׁ צָוָם זְוַנְפָּאָרְגָּאָנָג קְנִיעָן דֵי גַּלְדָּעָה.

דאָס אַיז אָן אלטַע מעשָׁה

דאָס אַיז אָן אלטַע מעשָׁה

דאָס אַיז אָן אלטַע מעשָׁה פֿון אַמאָה, פֿון לאָנדּ בְּנָעֵן —
ווען פֿאַסְטַּעַכְעֶרּ האָבָן גַּעֲפִיטְעֶרּ אַ וַיְזִוְתִּירּ, אַ בְּוֹפְלָאָקָס אַן אַ וַיְדַעּ,
דאָס אַיז אָן אלטַע מעשָׁה פֿון דָעַם אַלְטַן לאָנדּ בְּנָעֵן,
ווען יוֹסְפָּן האָבָן פֿאַרְקוּיפְּטּ דִּי בְּרִידְעָרּ.

צְוֹעַלְקָפּ בְּרִידְעָרּ זַיְגְּנָעַן זַיְגְּוּוּעַן אָן אַלְעַ פֿיְינָעַ לִיְּטָ
בְּיִים טָאָטָן יַעֲקֹבּ יִשְׂרָאֵל אַיְן גַּעֲצְלָטּ.
סְטָאָדָעַס האָבָן זַיְגְּהָאָט אַוְיָחָד צְוֹאָגְנַצְיךּ מִילְּדָיּ וַיְיִטְ
אָן סְהָאָט זַיְגְּקִין זַאְךְ נִיטּ גַּעֲפָלָטּ.

דעָר אלטַעַר יַעֲקֹבּ יִשְׂרָאֵל האָטּ מָאָדָנוּ אַיְינְפְּאָלָן גַּעַהָאָטּ,
אוּזְעַלְכָּעַ וּזְאָסּ עַסּ פֿאַסְטַּ אַונְדוּ נִיטּ בְּיוּן הַיְּנָטָטּ.
ער האָטּ אַ מְלָאָךְ אַיְינְמָאָל אַיְן אַ שְׁטִילְעָרּ נָאָכָטּ גַּעֲכָאָפָטּ,
אָן האָטּ מִיטּ אִים גַּעַשְׁלָאָגָן זַיְדּ בְּיוּן זַוְּן האָטּ אוּפְגָעָשִׁינְגְּטּ.

אָן עַסּ האָטּ דִּי הַיְּמַלְשָׁעַ פֿמְלִיאָ אַוְיָחָד יַעֲקֹבּ פֿאַרְבִּיסְן מִיטּ אַ צָּאָגּ,
(עַסּ וּוֹיְסִין נִיטּ מְלָאָכִים פֿון קִיְּן שְׁפָאָסִיקָן גַּעֲמִיטָ)
אוּן יוֹסְףּ, זַיְן מִיּוֹנִיקְלָ, דָעַרְפָּאָרּ פֿון קִינְדוּיְיָ אָן
גַּעַוְאָרָן אַיְן אַ שְׁטָעוֹרְפְּלָאָפְלָעָרּ, אַ פְּלָאָמִיטָ.

נָאָר יַעֲקֹבּ יִשְׂרָאֵל האָטּ דָאָךְ מָאָדָנוּ אַיְינְפְּאָלָן פֿאַרְמָאָגָטּ,
איַיְגְּרָאָדָעּ אִים גַּעַוְעָן גַּעֲפָלָעָן אַטּ דִּי זַאְךְ,
אוּן כָּאָטָשּׁ עַסּ האָבָן אַלְעַ פֿיְינָעַן זַיְדּ אַוְיָחָד יוֹסְפָּן גַּעַקְלָאָגָטּ —
הָאָטּ יַעֲקֹבּ אִים אַ זַּיְדָן הַעֲמָדּ אַיְן פֿאַסְקָעַלְעָךְ גַּעַמְאָכָטּ.

און יוסף יעדע נאכט א נייעם חלום האט געווען.
און אלע טאג א נייע אויסטראכטונג געבראכט אין לאנד בנען, —
צי איז נאך דא א האס א שטארקערע, צי איז אמאָל געווען,
ווײַ די וואָס אַיִיבֵּיך איז צומ בעל-חלומות פֿאָרָן?

און עס האבן אויפגעשושקעט זיך די אלע ברידער עַהַת,
עס סודן זיך אן אויער מיט א וואָנצָע, מיט א טשׁוב,
און איז מיטן העלן טאג, אנטקעגן זונ, אַזְיַיגֶּר צוועלַף
האט מען יוספֵן אַריינְגָּעוֹאָרְפֵּן אַין אַ גָּרוֹב.

אויסגעַלְיפָּערְט אִים צו גַּבְּגָּוְלְן-חַוְּנְפִּיקָּרְאָוּאָן,
פארשמדיט דעם בעל-חלומות און פֿאָרְקוּיפְּט אִים פָּאָר אַ קְנָעַט,
און ס'אַיז געשען אַין מיטן טאג, אַין מיטן לאָנד בנען,
און ס'אַיז פָּאָר גָּאנֵץ בנען געווען רעכט.

דא ענדיקט זיך די מעשה, מעַר געדענַק אַיך נִיט,
דעַר טרויעַר מײַן זְכוּרָן האט פֿאָרְזוּנְקָעָן, ווי אַ שְׂטִיַּין,
כ'הער אַיִיבֵּיך נָאָר דעם קלאנְג פָּוָן זִינְעָן ווַיְיַעַבְדֵּק טְרִיט,
און זע דעם בעל-חלומות אַין אַ מְדֻבָּר גַּיְין.

דעָר גַּרְינָעֶר טִישׁ

פֿוֹן יַעֲנֵעֶר זַיִיט פֿוֹן גַּרְינָעֶם טִישׁ
זַיְצַט שְׂטוּנְדִּיק דַּעַר קְלִיגְסְּטַעַר מָאָן.
דַּעַר גַּרְינָעֶר טִישׁ אַיז וּוּסְטַעַר פֿוֹן אַ מְדֻבָּר,
דַּעַר גַּרְינָעֶר טִישׁ אַיז הַהּוּמִיקָּעֶר פֿוֹן יַם.

אוֹן פֿוֹן דַּעַר זַיִיט גַּרְינָעֶם טִישׁ
שְׂטוּנְדִּיק דַּעַר נַאיְשָׁעֶר אַרְעַמָּאָן.
בַּיִּזְיָין רַעֲכַטְעַר הַאֲנוֹת הִיט אִים מִיכָּאָר,
בַּיִּזְיָין לִינְקָעֶר הַאֲנוֹת הִיט אִים גַּבְּרִיאָאָר,
אוֹ עַר זָאָל בַּיְקוּמוֹעַן דַּעַם טִיפָּן יַם.

פֿוֹן יַעֲנֵעֶר זַיִיט פֿוֹן גַּרְינָעֶם טִישׁ
רוּיכְבָּרֶט אַ לְיוֹצָקָעַ דַּעַר קְלִיגְסְּטַעַר מָאָן.
יעַדְעַס וּוּאַרְט זַיְגָס אַיז אַ פּוֹיגָאָר,
וּוֹאָס פְּילִקְטָדִי אוּגָן דַּעַם אַרְעַמָּאָן.

נַאֲר אַטָּא הַאֲטָא שְׂמִיכְבָּל גַּעֲטָאָן
דַּעַר קְלִיגְסְּטַעַר מָאָן אוּפָּה יַעֲנֵעֶר זַיִיט טִישׁ,
אוֹן בַּיִּם בִּידְנוּם אַרְעַמָּאָן
טָאנְצָן אֹזֶשׁ דִי סְקָאַרְפָּעַטְקָעָס אוּפָּה דִי פִּיטָּס.

גָּאָט גַּעֲטְרִיְּעַר, וּוֹאָס דַּו הַאֲסָט בַּאֲשָׁאָפָּן
עַרְד אָוֹן הַיִּמְלָא, אַיְזְעַלְעַד אָוֹן פִּישׁ,
וּוַיְיָן דִּין וּוּאַנְדָּעָר, אֹוּבָדִי קַעַנְסָט נַאֲךָ וּוּאַנְדָּעָר וּוַיְיָן,
טְרִיקָן אוִיס דַּעַם תְּהֻומָּה פֿוֹן גַּרְינָעֶם טִישׁ !

אוֹן פְּאַרְלָעָשׁ, גַּעֲטְרִיְּעַר, דַּעַם רַויְיךָ פֿוֹן דַּעַר לְיוֹצָקָעַ,
וּוֹאָס עַס רַויְיכְּרַט דַּעַר קְלִיגְסְּטַעַר מָאָן,
וּוַיְיָל עַס שְׂרַעַקְטָזִיךְ, נַעֲבָעַ, וּוַיְיָל פָּאָר אַ וּוּאַלְקָן,
אוּפָּה דַּעַר זַיִיט טִישׁ דַּעַר בִּידְנוּר אַרְעַמָּאָן.

ביזן איביקון פינאל

איינס און צוויי,
צווויי און דריי,
ס'אייז גוטער יונגעער חודש מאַי.
עס זינגעט דאס פעלד,
די פיגל אויך,
דעָר בלוייד הימל אינדעָרהייך.
און אין בלויין הימל,
א מלאך שפֿילט זיך אין זוּן.
און בײַם זוניקן מלְאָך,
אין לאָץ אַ וויסע בְּלוּם.
— זאג מיר, גוטער מלְאָך,
וואֹ איז דער זיסער קוֹואָל?
ווײַיך אַלְעַ, אַלְעַ ווּאַסְעָרָן,
זײַנְעָן בִּיטָעָר גָּאָל.
— ניט פרעג מיך אַט די פראגע,
ניט פרעג, ניט גֶּלְיִיך, ניט קְרוּם,
אַיך וועל פָּאָר שְׁרָעָק פָּאָרְלִינוּ
פָּוּן לאָץ די וויסע בְּלוּם,
און אַיך קעַן חַלְיָה פָּאָגָן,
פָּוּן אַט דֻּעָם הוַיְכָן פָּלְאָץ,
מעָן פְּלִיט ניט מיט קִיְּין פְּלִיגָּל,
נַאֲרָ מִיט אַ בְּלוּם אַין לאָץ.

אַיך אַון דער מלְאָך נַעֲבָעָר,
בֵּין אִיבִּיקָּן פִּינָּאָל,
ער הִיט אַין לאָץ דאס בְּזִימָל,
אַיך זָוֵךְ דֻּעָם זִיסְן קְוֹאָל.

•1941

אין זוניקייט פון מאַי

מיין לעבן — פאָס אָן די גָּאלְדָּעָנָע שִׁיכְבָּלְעָד,
זָאָל וַיַּיְן אַ זּוֹנִיקִיֶּט אֵין גְּרוּנְגָּעָם גְּרָאָן,
אוּף אֲרֹץ וּאָס לְעָבָט, וּאָס בְּלִיט אָן זּוּמְעָרָת
לייגט אַ פָּאָרְטָאַיְעָטָעָר פָּאָרְדָּרָאָס.

אָן אוּבָּאַ חְלוֹם לִיכְטִיקָּט, וַיַּיְּאַ וַיְיִסְעַר הַעוֹלָה,
צִיטָּעָרָן די אַוְיעָרְלָעָד אֵין פָּאָרְגָּעָפִיל פָּוּן בִּיקָּס,
מיין לעבן — פָּאָס אָן די גָּאלְדָּעָנָע שִׁיכְבָּלְעָד
אין זּוֹנִיקִיֶּט פָּוּן מַאי, אֵין גְּרִינְקִיֶּט פָּוּן גַּעֲוִיקָּס.

דעָר חְלוֹם וּוְאָקְלָט זִיךְרָאַ, רַיִיסָט זִיךְרָאַ אַוּעָךְ
אָן אַטָּא, אַטָּא וּוּעָט עַד פָּאָרְגִּיאַן.
מיין לעבן — פָּאָס אָן די גָּאלְדָּעָנָע שִׁיכְבָּלְעָד
עַס צִילָּט אֵין מִיר דַּעַר שָׁאָרְפָּסְטָעָר שְׁטִיְין.

אָן שְׁנָעָן זִיְינָעַן די טָאגְ, די שְׁעהָן וּאוֹרְטָן נִישְׁטָמָן,
צְעַשְׁיָיטָן פָּעָסְטוֹנוֹגָעָן פָּוּן שְׁטָאָל גַּעֲבוּיטָן,
טְרָאָגָן אַלְץ אַוּעָךְ — נָאָר נִישְׁטָן די גָּאלְדָּעָנָע שִׁיכְבָּלְעָד,
וּאָס גַּיְיָעָן אַיְבָּעָד שְׁטוֹרָעָטָם, אַיְבָּעָד טְוִיטָם.

אַ טָּאג פֿאָרגִיַּט

אַ טָּאג פֿאָרגִיַּט,
אוֹן ווֹאָס אֵין לְיִכְתִּיקָעֶר וּוֹי טָאג ?
עַס גִּיט אַ פְּרִינְט אָרוּעָךְ,
נִישְׁט קְלָאָג מִין הָאָרֶץ, נִישְׁט קְלָאָג.

אוֹן פְּרִיִּ זִיךְ, פְּרִיִּ, מִין הָאָרֶץ,
וּוֹאָס סְ'אֵין אַמְּאָל אַ זָּאמָד
אוֹנְטָעָר אַ שְׂטָדָאָל פָּוּן זָוָן
גַּעֲוָעָזָן אַ בְּרִילְיאָאנְט.

אוֹן פְּרִיִּ זִיךְ, פְּרִיִּ, מִין הָאָרֶץ,
וּוֹאָס פִּינְצָטָעָרְקִיִּט פָּוּן אוּיגָג
הָאָט אַוִּיטָעָזָטָבָטָע לִיבְטִיקִיִּט
גַּעֲטָאָן אַ זִּיסְן זָוִיגָן.

אוֹן פְּרִיִּ זִיךְ, פְּרִיִּ, מִין הָאָרֶץ
וּוֹאָס אוּרָפָאָ אַ זָּעַמְדָּל גְּרָאָד
פָּאָסִירָט, אָז צְוָפְּעָלִיק
בָּאָגָעָגָסָט זִיךְ מִיט גָּאָט.

בִּינָאכְטִיקָע גַּעַסְט

בִּינָאכְטִיקָע גַּעַסְט

בִּינָאכְטִיקָע אֵין גַּעֲקוּמָעָן אַ פּוֹיְגֶל צַו מִיר,
אוֹן גַּעֲקָלָאָפְטַ מִיטַּ דִּי פְּלִיגֶל,
איַן מִין פַּעֲנַצְטָעַר אוֹן טַר.
— קּוֹם אַרְיִין, פּוֹיְגֶל-פֿידַ, גּוֹתָעַר קְלֻזְעַמָּר פּוֹן מִין יוֹגָנְטַ-לִּיה,
איַךְ הַאָבָ בְּרוּיַטַּ נַאֲךְ אוֹן וּוְאַסְעַר פָּאָר דִּיר אַפְּגַעַהַיִטַּ,
קוֹם אַרְיִין, זַיִן מִין גַּאַסְטַ, זַיִן גַּעַרְטַ.
סְאַיִן אָנוֹדוֹן בִּידַן דַּאַס לְעַבָּן אוֹן דַּאַס שְׁטָאַרְבָּן בָּאַשְׁעַרְטַ.

אוֹן אַ קְאַץ אֵין גַּעֲקוּמָעָן פָּאַרְבְּ-אָנוֹדוֹשָׁעַט פּוֹן נַאָכְטַ,
גַּעֲדָרָאָפְטַ מִיטַּ נַעֲגַן,
גַּעֲדָרָאָפְטַ, גַּעֲשָׂאָרְטַ.
— קּוֹם אַרְיִין, קִיצְ-קְעַצְלַ, פּוֹן מִין קִינְדְּהִיַּט סְטְרָאַשְׁנוּר וּוּיוֹלְטַ-לִּיה,
איַךְ הַאָבָ נִיטַּ אֵין מַאֲלַ דַּעַם בְּעוֹזִים פָּאַרְזָוְכַּט צְוִילְבַּדְּ דִּירַ,
קוֹם אַרְיִין, זַיִן מִין גַּאַסְטַ, זַיִן גַּעַרְטַ.
סְאַיִן אָנוֹדוֹן בִּידַן צַו בְּלָאַנְקָעַן, נַעֲזָנְדַ זַיִן בָּאַשְׁעַרְטַ.

אוֹן אַ צִּיגַּ אֵין גַּעֲקוּמָעָן, דַּאַס בְּעַרְדֵּל פָּאַרְשָׁפִיצְטַ,
גַּעֲקָלָאָפְטַ מִיטַּ דִּי קְלָאָעַן,
מִיטַּ דִּי הַעֲדָנָעָר גַּעֲקָרִיצְטַ.
— קּוֹם אַרְיִין, צִיגְ-מִיגַּלַּ, קוֹרְצָעַ בְּעַרְדֵּל, מַילְךָ אַיִן קְרִיגֶלַ,
דִּיְיַן לְדַיַּן נַאֲ-בִּיזְהִיְגָנַטַּ מַאֲכַטַּ מִין בְּעַטַּ פָּאָר אַ וּינְגַּ.
קוֹם אַרְיִין, זַיִן מִין גַּאַסְטַ, זַיִן גַּעַרְטַ.
סְאַיִן אָנוֹדוֹן בִּידַן אַ לְמַדְיִישַׁע דָּלְיעַ בָּאַשְׁעַרְטַ.

ביינאכט, אַ מענטש איז געkomען, זיך געשטעלט בי מײַן טיר,
און אָן אַנגסטיקע שרעך
אייז געפֿאַלְן אויף מיר.

— ווער ביסטו ? צי דו טראגט ניט אַ מעסער איז האנט ?
ציז דו טאייעסט פֿאַרדאַט ? צי דו טלייעסט אַ בראנְד ?
און די טיר כ'האָב פֿאַרשְׁלָאָסּן, פֿאַרְהָאָקט אָון פֿאַרְקְּלָעָמְטָן,
און געפֿאַלְן, דאס פֿנִים פֿאַרדְעָקְט מיט די הענט.

אייז די נאָכְט געוווען פֿינְצְטָעָר, אָזְזִי פֿינְצְטָעָר, אָזְזִישׁ בְּלִינְדָן.
און מײַן דיל אייז געוווען אָזְזִי האָרט, ווי אַ שְׂטִינְן,
און פֿוֹן יְעַנְעֵר זִיְתָן טיר איז געשטאנְגָּן דער מענטש,
און פֿוֹן יְעַנְעֵר זִיְתָן טיר כ'האָב דערהערט אַ געוווינְן.

נאכט

ס'אייז גוט און לַיבָּע, און אַיִיפֿערְזּוֹכֶט, און פְּלִיכְטָן
צַו גַּיְינַ בִּינְגָאַכְט אַלְיִין, דֵי פִּס צַוְויִי פִּיגָּל שְׁטִילָע.
דֵי וּוּלְטָן בִּיטָּן זַיְךְ, וּוִי פְּלָאָמְעַנְדִּיקָע שִׁיכְטָן,
דָּעַר הִימָּל אַיְזָן אַפְּעַנְעָ אַוְן לְוִיטְעָרָע מְגִילָה.

אַיךְ גַּי אַזְנַעַן לְיִיעַן אֲמַעַשָּׂה נַאֲךְ אֲמַעַשָּׂה,
אוֹן עַס גַּיְיט אַוִּיףָ, אוֹן עַס פַּאֲרְגִּיטָא אֲוּלָט,
אֲזַיְידָן הַעֲמַדְעָלָע — אַט הַאֲבָן בַּרְיִידָעָר פִּינְצְטָעָרָע אַזְנַבְיָז
פָּאַרְבְּלוֹטִיקָט אַזְנַבְיָז מַאֲרָדָא פָּאַרְשְׁטָעָלָט.

די וּוְאַלְקְנָס מִישָּׁן רְוִישִׁיק דֵי מַגִּילָה-בְּלָעָטָעָר,
דָּעַר וּוּגָאַיְזָן וּוּיִיס בִּים הַיְמָל לְעַם דֵי פִּס,
ס'אייז קַיְן אַוְיְגָעַשְׁתָּאַגְּנוּן אַזְנַבְיָז דַּעֲרָהָרָגָעָט הַבְּלָעָן
די שָׁאָף אַיְזָן מִיכָּד גַּעֲבְּלִיבָן, אַזְנַבְיָז דָּאָס וּוּאָסָעָר זִיס.

אַיךְ טָרָעָפָט אֲדוֹרְכְּגִיְעָר. אַזְנַבְיָז גַּטְעָר-פְּרִינְגְּנְשָׁאָפָט
דַּעֲרַלְאָנְגָט עַר פִּיעָר מִיר צָוָם פָּאַפְּרִיאָס,
אַיךְ זָעָזִין פְּנִים אַיְזָן דַּוְרְכְּגַעַבְּרָעָנָט פָּוָן רַעֲגָנָס,
די אַוְיָגָן טִיף פָּוָן אֲלָאָנְגָּנִיקָן פָּאַרְדְּרָאָס.

מִיר בְּלִיבָן שְׁטִיְין, וּוִי שְׁוּוּעָסְטָעָר, בְּרוּדָעָר,
אוֹן בִּידָע שְׁמִיְיכְלָעָן אָוְמְבָאַשְׁטִימָט פָּאַרְטְּרָאָכָט.
די וּוְאַלְקָנָס אַיְבָעָר אַוְנְדָז מִישָּׁן רְוִישִׁיק דֵי בְּלָעָטָעָר,
אוֹן בְּלָאָט מִיט בְּלָאָט פִּירָט אֲזַלְאָכָט.

זה גדייא

איך האב אונגערשריבן א ליד
און פארווארפֿן עס צוֹלִיב א גראם.
אין ליד איז געוווען א מעשה
פונ א הוייכן, גרויעם מאן.

עד שטיט פֿאַרְטָאָג בּי זַיִן פֿעַנְצְּטָעַר
און דּוּיכְעֶרט אַ לְּיוֹלָקָע אָן בְּרוּמְטַן,
וּזְאוּזִי עַס גִּימַט אַ לְּעֵבָן —
און שְׁלַעַפְּט אַרְאָפּ צָוּם גְּרוּנְטַן.

וּזְאוּזִי עַס שְׂוִוִּימֶט דַעַר הִימְלַט
און שְׂוִוִּימֶט קִינְגְּמָאָל נִיט אָוּעָק,
וּזְאוּזִי דָּאָס אַיְזְעַרְנָעַ בְּעַטְלַט
אייז מִיט טְוַנְקָעַלְעַ שְׁאַטְנָס פֿאַרְדְּעַקְט.

און וּזְאוּזִי דַעַר גְּרוּיְעַר אָוּמֶט
הָאָט זִיךְ אָוִיפּ דִי בְּרוּמְעָן גְּעוּצְטַן,
און וּזְאוּזִי דַעַר טְשָׁאַינִיק דַעַר קְרוּמְעַר
זְוּמְט אַ נִיגּוּן צְוּלְעַצְטַן.

אייז הַיִינְט מִיט פֿאַרְדְּרָאָס אָן צָאָרָן
גַעֲקוּמָעַן דַעַר הַוִיכְעָר מָאָן,
און גַעֲפָכְעַט צַו מִיר מִיט זַיִן לְיוֹלָקָע :
— הָאָסְטַ פֿאַרְוּאָרְפּן מִיךְ צְוּלִיב אַ גְּרָאָם.

הָאָב אַיךְ גַעֲקוּקָט אָוִיפּן טְרוּיְעִירִיקָן מַעֲנְטָשָׁן
און בְּאַטְרָאַכְט אִים פּוֹן דַעַר בָּאָנְטַן,
און אַיךְ הָאָב דַעַם רְוִיךְ פּוֹן זַיִן לְיוֹלָקָע
און זַיִן גְרוּיְעַם אָוּמֶט דַעְרָקָאנְט.

דאָס איז ניט קײַן דרייד פון קײַן לְיּוֹלְקָע,
גָּאָר אֲ פָאָרוֹיִקְלְטָעָר אַיְבִּיקָעָר קָנוֹיָל.
דאָס איז ניט קײַן גָּרוֹיִיגָּר אָוּמֶט,
גָּאָר אֲ וָאָרֶט אָוִיפָּה פָּאָרְשָׁוּיְגָּעָנָעָם מוֹיָס.

אוֹן אַטָּא הַאָסְטוֹ אֲ חד גְּדִיאָ —
איְךָ לְיִיעַן זֵי מִיטָּזְגָּעָנְדִּיקָן טְרָאָפָּה,
איְךָ אַלְיִין, וּוי מִינָּן נָאָמָעָן אַיז קָאָדִיעָן,
קוֹק פָּוּן שְׁפִּינְגָּל, וּוי עָרָה, פָּוְנְקָט אַרְאָפָּה.

אַ לִיד ווּעָגָן זֵיכָן אָוֹן ווּעָגָן רְעָגָן

ס'אייז הײַנט מײַן אַלטער גוטער פרײַנט, דער רעגן
צַוְ מִיר גַּעֲקוּמָעָן אוּפְּדָאַסְנִי.
כֻּוּעַל אָוְיגַן צוּמָאָקָן, קִין אֶבֶר נִיט בָּאוּעָגָן,
ס'אייז אָזּוּי טְרִיסְטְּנְדִּיק זֵיכָן גַּוְתָּע פְּלָאָפְּלָעְרִי.
אַט טְשָׁאָפְּעַט עַד אָוֹן פִּיפְּטַ מִיט דִּי צְעָרִיסְעָנָע קָאַפְּאַשָּׁן,
מִינְז גוּטָעָרַ פְּרִיאַינַט, דַּעַר שְׂטִילָעַרְ דְּרָעַגְן גִּיטַּיְתַּן,
נִיט אַיְגָמָאָל שְׁוִין האָט עַר מִינְז טְרוּיָעַר אַפְּגָעַלָּאַשָּׁן,
פָּאַרְשָׁמוּעָסְט אָוֹן פָּאַרְפָּלָאַפְּלָט אָוֹן צְעוּוִית.

אוֹן הײַנט האָט עַר גַּעַזְשָׁוּמָעַט מִיט טְרָאָפְּן זְיִידָעָנָעָם אָוֹן ווּיְיכַן —
עַר האָט פּוֹן מְבוֹלְ קְוִים זֵיךְ אַפְּגָעָרָאַטְעוּעָט אַלְיַיְן,
דַּעַר רְעָגָןְבּוּגַן, זָאגַט עַר, אַיְזָן שְׁוִין נִיט מַעַר קִין צַיְיכַן,
דַּעַר ווּאַלְקָן הַאלָּט אִים צַו אָוֹן לְאֹזֶת אִים נִיט פָּאַרְגִּיַּן.
דַּעַר אַיְבָּעָרְשְׁטָעַר האָט אַלְעַ זִינְעַן צוֹזָגַן פָּאַרְגָּעַס —
ס'אייז אַיְפַּן הַימָּלָא יַאֲרִיךְ.
עַס האָבָן דִּי צְדִיקִים דַּעַם לוֹתִין אַיְפָּגָעָרְעָסְן
אוֹן גַּאֲרָנִיט אִין גַּעַלְבִּין פָּאַר אָוֹן אַלְטַן יַיְד.
דִּי צְדִיקִים אַיְן דִּי פָּאַטְעָרְשְׁטוֹן דְּרִימְלָעַן זָאַטָּע,
בַּיִּים יַיְדַּן דִּי נְשָׁמָה גְּלִיטַּן.
עַר האָט אַ זָּמֵר שְׁוִין ווּעָגָן אַ נְיִיעַר לְאַטָּע,
אַ נְיִיעַר חַוְּבָן, אַ נְיִיעַ פִּיד.

דַּעַר רְעָגָן מַוְרָמְלָט קַעַלְטָעַר אַלְץ אָוֹן בִּיזְעָר,
שְׁוִין נְאַעַנְתָּ לְעַם מִינְז פְּנִים, מַוְרָמְלָט נְאַכְּאַגְּאַנד :
עַר האָט גַּעַוּאָשָׁן דַּעַם כַּתְּלָ אַיְפַּן מְזָרָה,
אַ נְיִיעַר חַוְּבָן — אַ נְיִיעַ וּוֹאנְטַן.
אַזּוּי דַּעַר רְעָגָן פְּלָאָפְּלָט, זְשָׁוּמָעַט, זְשָׁוּמָעַט,
אַיךְ זֵיכָן האָר, אָוֹן האָר, אָוֹן האָר,
ס'אייז לְאַגְּ אַ שְׂטִיַּן גַּעַוּאָרָן שְׁוִין מִינְז אַוְמָעַט.

כ' בין בלויין דערווארטונג איצט אוּן בלויין געהער.

מיין גוף גיט אײַן,

כ' בין דינער ווי א ברעטל,

אוּן שראָפָות לְעָקוֹן מִיד אֵין סָאמָע רַעֲגַנְדִּיקָעֶר נָאָכָט.

אייז דאס דיין נס ? אייז דאס דער פִּיעַרְדִּיקָעֶר זִיְּל ?

ס' קען זיין פֿוֹן גְּרִינְסְּטָן בּוּיִם דָּעַר פְּרִישְׁסְּטָעֶר אוּן גַּעֲבַעַנְטְּשְׁסְּטָעֶר עַפְּלָ

אוּיפְּ מִיר וּוּטְטָ פְּאַלְּן, וּוּי עַס פְּאַלְּט אַ פִּילְ.

גַּיְיִ נִיט אָוּעָק, מִינְ גּוֹטְעָרְךָן, אַיך וּוּילְ נִיט עַפְּעַנְעַן דֵּי אָוִיגָּן.

פְּלָאָפְּלָ צָו מִיר, אוּן לְאַמִּיר אַלְטָעָ מעַשְׂוֹת אַיבְּעַדְרָעָשָׂן,

אַיך וּוּילְ נִיט זָעַן דָּעַם פְּאַלְּשָׁן רַעֲגַנְבּוּיגָן,

גַּיְיִ נִיט אָוּעָק בֵּין שְׁפָעָט, בֵּין ס' יוּעָן זִיךְרִי אַוְמָעָטָן אַין מִיר פְּאַרְכָּשָׂן.

ווענָר דַּאֲרָף זִי דָּא אַיצְטָ ?

פארטאג.

ווען די גאָס אַיז פֿאָרוֹאָרְפָּן, פֿאָרְשִׁיט
מייט פֿאָפְּפִיר אָון מֵיט שְׂטוּבָּי אָון פֿאָרְלָאָזֶט נִיט בָּאוּאָכֶט,
וועל אַיך אַרוֹיסּוֹאָרְפָּן מִין לְעַצְטָעַ לְדִיד,
וּאָס אַיך הָאָב גַּעַשְׁרִיבָּן אַגְּנָגָעַ נָאָכֶט.

אָון דָּעַר וּוּכְטָעַר וּוּעַט קְוּמָעַן פֿאָרְקָעָרְן די גָּאָס,
מִיטָּן בְּעוֹזִים אֵין הָאָנָט — בָּאַלְעָבָּאָס נִיט גַּעַאיִילָט —
וּוּעַט עַר שְׂטִיְּן בְּלִיְּבָּן מַאֲדָנָע פֿאָרוֹאָנוֹנְדָעָרט, אֵין כָּעַס
אוּיפָּה די שְׂוָרָהָלָעַךְ מִינְגָּעַ, גַּעַצְּרִיקָלָט, גַּעַפְּיִילָט.

ער וּוּעַט בְּרוּמָעַן צָו זִיךְ, צָו זִיין בְּעוֹזִים מֵיט שְׁפָאָס
אוּן צָו עֲפָעָס אַדוּרְכְּגִיְּעָר אַיז פֿאָרְטָאָגִיְּקָעָר שָׁעה :
— גַּיבָּ אַקוֹּק, גַּוטָּעָר בְּרוֹדָעָר, אַטְּ-אַ-דָּא אוּיפָּה דָּעַר גָּאָס,
וּאָס אַיז דָּאָס פָּאָר אַדוֹעָע, וּאָס וּאַלְגָּעָרט זִיךְ דָּא ?

וּוְלִין בִּיְדָע בָּאַטְּרָאָכָּטָן מִין לְדִיד מֵיט אַ וּוּאָונֵק
אוּן אַ זָּאָג טָאָן אַזְּוִי גְּלָאָט, וּוי מַעַן שְׁמוּעָסָט אַין גָּאָס :
— דָּאָס הָאָט אַיְנָעָר אַ מעַנְטָשׁ נָאָךְ אַ שְׁנָעָפָלָ, אַ טְּרוֹנָק,
גַּעַצְּרִיקָלָט, גַּעַרְאָמְקָעָט — וּוּאָרָף אַרְיִין דָּאָס אַין פָּאָס.

אוּן אַיך וּוּעַל פֿוֹנְדָעָסְטוּוּגָן אַיז זְעַלְבִּיקָּן טָאָג
אוּיפָּה דָּעַר זְעַלְבִּיקָּעָר גָּאָס גִּין אַיז אַ גָּאָלְדָעָנָעָר מִין,
אוּן אַיך וּוּעַל הָעָרָן וּוי בְּרָאָנוֹוִילְךְ לְאָכָּט אָפְּ, גִּיט אַ זָּאָג :
— גִּיט אַ קוֹּק אוּיפָּה דָּעַר לִיְדִי, וּוּעַר דַּאֲרָף זִי דָּא אַיצְטָ ?

די גאָלדענע בלאַט

א גאָלדענע בלאַט — אויפן זוייסן פֿאָפִיר —
א לֵיד פֿון צוֹזָג, א לֵיד פֿון טְרִיבֶּסֶט.
די גאָלדענע בלאַט אויפן זוייסן פֿאָפִיר,
ווערטער געבענטשטע וואָס האָבָן דערליייזט.

פֿון שְׁטוּרָעָם,
פֿון אָוּמָעָט,
פֿון פֿאָרְדְּרָאָס אָוָן פֿאָרְדְּרָאָט.
ווערטער געבענטשטע — די גאָלדענע בלאַט.

נָאָר הַיִינְתּ בֵּין אִיךְ קְרָאנְק,
אָשְׁנִית אָוִיךְ אָשְׁנִית,
אוָן ווערטער געבענטשטע,
זַיִן לִינְדְּעָרְן נִיט.

הָאָבָן אִיךְ אָשְׁטַעַן גַּעֲנוּמוּעָן אֵין הָאָנְטָן,
אוִיף פֿאָרְטְּרִיבָן דָּעַם אָוּמָעָט, אוָן פֿאָרְטְּרִיבָן דִּי הַיִנְתּ,
אוָן בֵּין אָוּעָק זָעָן די גאָלדענע בלאַט,
וואָס ווערט גַּעֲשִׂרְבָּן מִיטּ שְׁכִינָה אֵין טִינְט.

א זָאמֵד אִיז דָּעַר וועָג אָוָן די מַעֲנְטָשָׁן גַּעֲשְׁמָדָט,
מִיטּ זָאמֵד מִיר די אִיגְּנָן פֿאָרְשָׁאָטָן בֵּין בְּלִינְדָן,
נָאָר אִיךְ בֵּין גַּעֲגָנְגָעָן צָו דָּעַר גַּאֲלְדְּעָנָעָר בלאַט,
וואָס ווערט גַּעֲשִׂרְבָּן מִיטּ שְׁכִינָה אֵין טִינְט.

די שְׁטָעָרָן אֵין הַיְמָלְגָּז זַיְנָעָן אַלְעָ אָוּעָק
צִי אָפְּשָׁר אִינְגָּאָנְצָן דָּאָס קוּמָעָן פֿאָרוֹזָאָט,
גַּעֲלָאָזָן אַלְיָין מִיךְ, אַלְיָין אוּפָן וועָג
מִיטּן עַלְנָט אָוָן חֹשֶׁךְ אָוָן שְׁטַעַן אֵין הָאָנְטָן.

נאר א מענטש כ'האָב דערזען אַין אַ שוּב, ווי אַ רָּאמֶן
זִין פְּנִים פֿאָרְטְּרוּיעָרטֶן, מֵיט אָוּמְעָטֶן זָאת,
אַ לִיכְתֶּה אַэт גַּעֲבָרְעָנֶט, אַ דִּינְיָנְקָעֶר פֿלָאמֶן,
דָּעֶר מַעֲנְטָשָׁה אַэт גַּעֲשָׂרְבִּין דִּי גַּאֲלְדָעָנֶעָה בְּלָאת.

דָּאָס הוֹיָן אַэт גַּעֲלוּיכְתָּן אַון אָפְּלִיּוֹ דָעֶר דָּאָךְ,
אוֹן אָפְּלִיּוֹ דָעֶר הַיְמָלָה אַэт אָנוֹ אָפְּשָׁיִין גַּעֲהָאָט,
וּוַיְיַלְּעַס אַיִן גַּעֲזָעָס אַ מעֲנְטָשָׁה אַין דָעֶר נָאָכֶט
אוֹן אַэт גַּעֲשָׂרְבִּין דִּי גַּאֲלְדָעָנֶעָה בְּלָאת.

הָאָב אַיךְ זִיךְ גַּעֲשְׁטוּלֶת אַון פָּאָר אִים כְּהָאָב גַּעֲזָאָגֶט:
— אַיךְ בֵּין קְרָאנְקָה, אַ וְאָונְדָה אוּיפֶּה אַ וְאָונְדָה, ווי דַו וּוַיִּיסְטָן,
עֲפָן אוּיפֶה מִיר דִּין טִיר, דָעֶר חֻוְשָׁן מִיךְ נָאָגֶט,
גַּיב מִיד בְּרוּוּת אַון אַ טְּרִיבִיסְטָן.

דָעֶר מַעֲנְטָשָׁה אַэт פֿאָרְלָאַשָּׁן דָעֶם פֿלָאמֶן פֿוֹן זִין לִיכְתֶּה,
אוֹן גַּעֲזָאָגֶט צַו מִיר פֿרָאָסֶט: גַּיִ צְרוּיקָה,
אַיךְ הָעָרָה נִיט דִּין וּוַיִּנְגָּעָן, אַיךְ אָרְבָּעָת מִין שִׁיכְתָּה,
פֿוֹן חְלוּמוֹת אַיךְ הָאָב אַ פֿאָבְּרִיךְ.

די שְׁטוּרָן אַין הַיְמָלָה זַיְנְגָּעָן אַלְעָ אַזְּוּעָקָה,
צִי אָפְּשָׁר אִינְגָּאָנְצָן דָאָס קְוּמָעָן פֿאָרְזָאָמָטָה,
גַּעֲלָאָזָן אַלְיָיָן מִיךְ, אַלְיָיָן אוּיפֶן וּוּגָן,
מֵיט עַלְגָּטָן, אַון חֻוְשָׁן, אַון שְׁטוּקָה אַין הָאָגֶט.

א נאכט פון א פולער לבנה

ווער זאגט — אין די בערג רוישט א קוואל,
וואו די זיסקייט רוט ?
עס קען זיין, איז דאס שרייט א שאקאל,
א פארבענטער נאך בלוט.

א נאכט פון א פולער לבנה
האטט פאָר מיר אָזָא חַלּוֹם גַּעֲגִירִיט.
אייך בין קראָנק, און נאך קראָנקעָר מײַן חַלּוֹם,
און זיַּיט מוחָל פֿאָר בִּיטְעָרֶעֶת רֵיַּיד.

ווער זאגט, איז א טרייסטער איז גוט
(מייט וויסע און גנעדיקע הענט) ?
עס קען זיין, איז ביַ אַים אוּפְּן רָוקָן
א שטערן א פֿינְצְטָרֶרֶר בְּרָעָנֶט.

א נאכט פון א פולער לבנה
האטט פאָר מיר אָזָא חַלּוֹם גַּעֲגִירִיט.
אייך בין קראָנק, און נאך קראָנקעָר מײַן חַלּוֹם,
און זיַּיט מוחָל פֿאָר בִּיטְעָרֶעֶת רֵיַּיד.

ווער זאגט — איז גַּנְּעָדָן איז לִיכְט
און גַּעֲלִיטְעָרֶטֶר גַּעֲלִעְכֶּר שְׁטָרָאמ ?
עס קען זיין אונטער זונען פון שיַּין
איין א טיר דָּאָרט פֿאָרָאן צו א סְדוּם.

א נאכט פון א פולער לבנה
האטט פאָר מיר אָזָא חַלּוֹם גַּעֲגִירִיט.
אייך בין קראָנק, און נאך קראָנקעָר מײַן חַלּוֹם,
און זיַּיט מוחָל פֿאָר בִּיטְעָרֶעֶת רֵיַּיד.

די נישט דערציאלטן בלאַט

אין אָן אַלט פֿאַרְהַיִילְקֶטֶן אָונְ קֶלְגָּן סְפֶּר
פֿעַלְתֶּן די נִישְׁט דְּעַרְצִיאַלְטָעַ בְּלָאַט.
ס'הָאַט מִיר די בְּלָאַט גַּעֲבָרָאַכְט צוֹטְרָאַגְּן
אַ וַיַּנְטַעַרְגַּנְאַכְט, אָין חָדְשׁ שְׁבַט.

דְּעַרְזָעַן זֵי אַוְיסְגַּעַשְׁפְּרִיִּיט אָין וּוְאַלְקָן,
גַּעֲשְׁרִיבָן מִיטְ גַּרְוִיעָם יַעֲרָאַגְּלִיף,
פֿאָר יַעֲדָן הָאָרֶץ מִיטְ אַוְמָעָטָן פֿאַרְשָׁאַלְטָן
איּוֹ אָפָּן דָּאַס פֿאַרְהַוְילְעָנָעַ גַּעֲשְׁרִיפֶּט :

ס' אָין נַאֲךְ גַּעַוְעוֹן אַ בְּאַשָּׁאָף, נַאֲךְ אַ בְּאַשָּׁאָף.
פּוֹן תַּהְוֵם אִיז שְׁרַעַק אַרְוִיס, אָונְ צוֹוִיפָּה, אָונְ פֿאַרְדָּאַט,
אוּיפָּה דָּעַם אִיז אוּיךְ כִּי טֻוב פֿאַרְשְׁרִיבָן,
אָונְ צוֹגְעַדְקָט מִיטְ פֿיְגַּנְ-בְּלָאַט.

אָרוּם דָּעַם וּוְאַלְקָן זִיְיעַ וּוְאַלְקָנס,
גַּעַטְאָפְלָט אָונְ גַּעַכְפָּלָט דָּאַס גַּעֲשְׁרִיפֶּט.
אַיךְ הָאָבָּאָפָּאַכְט די אוּינָגְן אָונְ פֿאַרְשָׁאַלְטָן
דָּעַם אִימָהְדִיקָן יַעֲרָאַגְּלִיף.

די פֿרִידְ פּוֹן יַעֲגָעָר,
אָונְ דָּעַרְ צָאָפְלָ פּוֹן גַּעַשְׁאָסְעָנָעָם פּוֹיגָל,
אָונְ די רְוִיטָעָ שְׁרָפָה פּוֹן בְּלוֹטָ.
אוּיפָּה דָּעַם אִיז אוּיךְ כִּיְ-טֻוב פֿאַרְשְׁרִיבָן,
אָונְ מִיר טִיְּתְשָׁן עַס — ס' אִיז גּוֹט.

אויף מיין טיש דער קלוגער ספר אייז געלעגן,
איין שוואָרצע טאּוֹה, מיט חכמה זאמט.
נֶאֱר אַיך מִת יָמֵעַר האָב גַּעֲלִיְעַנְט
די אלטע, נישט דערצְיַילְטַע בַּלְאָט.

ס'אייז נאכט אויף נאכט געטָאָפְּלָט, גָּאָט,
וּוִי קָעַן מַעַן דָּאָס פָּאָרְטָרָגָן ?
די זוּן, די שְׁטַעַרְן — אָוֹן דָּעַר קוֹאָלְפָּוּן זַיִעַר לִיכְט —
איין זַיִ אַיְזָאָק אַפְּינְצְּטָעְרָקִיִּיט פָּאָרְבָּאָרגָן.

דו אַיְיבִּיך בִּיסְט.
וּוְעַסְט זָעַן נָאָך נִיְיעַ תְּקוּפָות, נִיְיעַ וּוּעַטְ-גַּעֲבָוָרטָן.
פָּאָרוֹוָאָס אייז מִיר באַשְׁעָרָת דָּעַר טָאגְפָּוּן וּוִי אָוֹן ווִיסְט ?
די בִּיּוֹזָע נָאכָט —
פָּוּן הָרָג אָוֹן פָּוּן פְּלוֹכְטָן ?

מיין טָאג אייז קוֹרְץ, איין אָטָעָם נָאָר,
כְּבִין וּוִי דָּאָס פְּלָאָטְעָרְלָ, וּוָאָס שְׁטָאָרָבָט איין איין מַעַתְ-לַעַת,
דָּאָס פְּלָאָטְעָרְלָ איין לְעַצְטָעָר שְׂעָה
זַעַט כָּאָטָש דָּעַם פָּלָאָם פָּוּן דִּינְגָּעָ פִּיעַרְדִּיקָּעָ הָאָר —
אָוֹן אַיך ?
אייז פְּינְצְּטָעְרָקִיִּיט דִּין לְעַצְטָעָר נָס ?

שיר המעלות

שיר המעלות

מייט נאכט, מיט ווינט, אדער מיט שטורעם,
מייט וואס איך זאלַ נישט אנהיבן מיין ליאַד —
דער גראָסטער חוזק אייז פורעמען אַ פּוּרְעָם
פֿאַר אָומְגָעֵלְמָפְּעָרְטָן גַּעֲמִיט.

אוֹן וואָס אייז נאכט מיט פִּינְצְּטָעֶרְעָר פְּאַרְצְּוּנְגָּג,
אוֹן וואָס אייז ווינט מיט בִּיטְעָרְקִיְּתַּן פֿוֹן בְּלִיטַּן,
אוֹן וואָס אייז שטורעם, וואָס פְּלִיקְטַּדְעַם יִם פֿוֹן גְּרוֹנְטַּן,
אנטקעגן היילְךְ פֿוֹן אַ יִיד ?

דאָס היטֵל דֻּעַם טְרוּיְעָר פֿוֹן די אוּיגַן צַו פְּאַרְדְּעָקָן
דאָס רַעְקָל אֹויַף עַרְגָּעָרְן די בְּרוּיְנַעַן הִיגְבַּטָּה.
די שִׁיךְ אַ מְדָבְּדִיקָעָר פִּיבְּעָר זָאַל זַיִּילְעָקָן,
די שִׁיךְ — די קְלָוָגָע, שְׂלָעְפְּרִידְיָשָׁע שִׁיךְ.

אַ פָּאַלְן הַאַט דַּעְרוֹוָאָכְטָן איַז מִיר.
איַיךְ זַעַט אַפְּיָהְלוּ נִישְׁטָדַעַם גְּרוֹנְטַן פֿוֹן תְּהֻוָּם,
אֹויַף זַיִּינַע הַעֲנָט דַּעַר אַוְיְבָרְשְׁטָעָר טַ'מְסַתְּמָמָה פְּאַרְהָאַלְטָן מִיחַר,
וּוְיִילְעָד אַז אַיְבִּיכְךָ,
וּוְיִילְעָד גַּעֲרוֹיְשָׁע פֿוֹן אַ פָּאַגְּרָאָם.

און אפשר וואכט אין מיר די היין,
וואס שוויידערט מיך א גאנצע נאכט,
און אפשר איי דאס דער לעצטער בײַין,
וואס האט פֿאָרמאָסְטֶן זיך איבער מיין דאָן.

און אויב אָזּוֹי, —
וועל איך נאָך אִין די לעצטע וויילעס,
ביז וואָגַעַן סְאיַי נאָך וואָך מיין זינען,
וועל איך נאָך זאגַן שיר המעלות
צומַע שטערן שטערן
פֿון מאָרגִיגַן באֲגִינען.

און אפשר איי דאס שוין די שרפה,
וואס שמעלצט אָראָפַ פֿון בּוּם די פרוכטן,
און סְיוּעהַן עַפְלַ מעַר נישט וואָקסַן
אויף דעם באָדָן דעם פֿאָרְפּוּלְקַטָּן.

און אויב אָזּוֹי —
וועל איך נאָך אִין די לעצטע וויילעס,
ביז וואָגַעַן כוח סְיוּועַט מיין הארץ געפִיגַען,
וועל איך נאָך זאגַן שיר המעלות
צומַע שטערן וואָס ברענט אִין מיר אַליַין,
צומַע שטערן וואָס ברענט נאָך אִין מיין זינען.

נעילה

מיר זייןען נאך ניט מיד,
עס זוכן נאך די פיס אַלְזִ נײַע היימען.
איך וויס, אָז דאָרֶן בְּלִיט,
איך וויס, אָז סָם אַיז זִס,
אויף ביידע ווילט זיך מיר ניט ווינגען.

מיין גראינטען בלאט האב איך באהאָלֶטָן אַין אַ טִיף,
ויל זון אָפְּילּוּ קומט אַיצְטָעֵר מיט האָגָּל,
מיין רוייטטען וויאָן מען צאָפְּט אָזָן מען פֿאָרגִיסְט,
נאָר ס'טְּרִיקְנְט ניט מיין דורךעבערטען טער לאָגָל.

אָזָיְן דאָרֶף רְיִיכְן אַיצְטָעֵר לְיִיב אָזָן לְיִד אָזָן העמד,
נאָר איך — מיין האָרֶץ אַיְזָאָפְּגָּעָרְנוּן,
אוֹן אַלְעַ ווּעָרְטָעֵר קומען אַיצְטָפְּשָׁפְּעִיטִיקְט אָזָן פֿאָרְשָׁעָמְט,
אַ שְׁטוּמְקִיְיט גִּיט אוֹיפְּ אָזָנְזָו — אָזָן זָאָל די שְׁטוּמְקִיְיט קומען.

פֿאָר בְּרוּיט אָפְּילּוּ זָאָל פֿאָרגְּעָסְן זִין דָס ווֹאָרט,
פֿאָר טָוִי אָזָן רְעָגָן זָאָל פֿאָרְשְׁוִינְדָן דָס גַּעֲבָעָת —
וועט שְׁטִילְקִיְיט פֿינְצְטָעָרָן אוֹיפְּ שְׁאָפְּגָּעָן פֿוֹן גָּאָט
אוֹן הָעָרָן ווועט מען בִּיקְס אָזָן באַיאָגְעָט.

נאָר פִּיגְלַז ווּעָלַן נאָר נִישְׁתָּוּ אַוְיפְּגָּעָבָן זִיעָר גַּזְאָנְגָּא.
נאָר גְּרִילְן ווּעָלַן נאָר נִישְׁתָּוּ אַוְיפְּהָעָרָן פֿוֹן תְּפִילָה.
נאָר שְׁטָעָרָן ווּעָלַן ניט פֿאָרגְּעָסְן זִיעָר גַּאנְגָּא.
איַן צִיְיט פֿוֹן שְׁרָעַקְלָעַכְעָר, פֿוֹן פֿינְצְטָעָרְדִּיקְעָר נְעִילָה.

נאכט פון גנוויזטער

טרערן מיינע, פאלגט ניט, פאלט ניט,
ווען עס טוט דאס הארץ א צאָפֶג.
טרערן מיינע, פיכטיקט אויס דיז זעאגן
אויף דער הויך פון מײַן שווארצאָפֶג.

מיין הײַם איז אויסגעברענט,
כ'האָב מורה טראָכְטָן, ווער עס איז אַש געפֿאָלָן.
און בָּאָטְשָׁה דִּזְוָן אַיז אַפְּגַּעַשׂ וָאָמָּעָן
אַין פִּינְגְּטָעֵלְקִיְתָּאַיךְ פִּילְ גָּאָרְהִיסְעָ שְׁטָרָאָלָן.

טרערן מיינע, פאלגט ניט, פאלט ניט,
ווען דער היַמל הענגט אַין צִיטְעָר,
אלע פִּיגְגָּל ווערְן נִישְׁתְּ דָעָרוֹוָאָרגָן
אַין אַ נָּאָכְטָ פָּוָן אַ גְּעוּוֹיזְטָר.

און אויב די קני וועגן זיך אָונְטָעָרְבָּעָן,
וועל אַיךְ אַיְנְשָׁלָאָפָּן אויף הָוָנְדָעָרָט יָאָרָן,
און דערנָאָך צְוִירָק כִּיוּעָל קָוָעָן
אויף אַ רִיאְטוֹוָאָגָן צְוָפָאָרָן.

אַין דִּי הענט צוּויִי שְׁטָאָרָקָעַ לְיִצְעָס
אויפֿגְּעָדְרִיְתָּאַ פָּוָן וּוַיִּסְעָ לְיִינְעָן,
צָו אַ שְׁטוּבָן הָאָלִיךְ אַן צִיגָּל,
וּוְאַ דִּי שְׁוִיבָן וּוְעָלָן שְׁיִינְעָן.

און דערזָעָן אַן ערְד אַ גְּרִינְעָן אַן אַ וּוַיְכָעַ, —
און קִידְוָשָׁה מָאָכוֹן אַיבָּעָר זָוָן אַונְ אַיבָּעָר בְּיִיט אַונְ אַיבָּעָר שְׁטִיְין.
מִיר וּוְעָלָן אַוְיְשְׁטָיְין אַונְ דָּעָרָמָגָעָן מִיט אַ צִּיכְּן
די, וְאָס זִיְנְעָן אַוְיְפָן אַש גַּעֲפָאָלָן אַין מִין הֵיכִים.

עס וועגן אנדערש אפשר דעמאָלט בּלייען פעלדער
און אנדערש אפשר וועט מען זען די שטערן.
דעָר ציטער פון מיין האָרץ וועט זיין דער זעַבְעָה,
דעָר חלום פון מיין האָרץ ט'נישט אנדערש וועגן.

טרערן מיינע, פֿאַלְגַּט נוֹט, פֿאַלְטַ נוֹט, —
ווען אַין האָלְדוֹ די פִּין אַין בִּיטָּה,
טרערן מיינע, טַאָפְּלַט מֵיר די זְעוֹנוֹג —
איַצְטַ אַין נַאֲכַט פִּון דָּעַם גַּעֲוִיתָעָה.

אוֹ מָה טוֹב ...

מיין גאנג איז קרום און איז נישט גוט,
כאטש בלוייער טאג, ווי שטענדיק, האלט אין קומען.
איך און די נאכט — מיר האבן נישט גערוט
פֿאַרְבָּלָאנְדְּזְשְׁעַטָּע, פֿאַרְטָאַיְעַטָּע און שטומע.

די אוּיגַן מִינְגַּע — טְרוּיְעַרְקָעֶר שְׁנִית —
כ'בֵּין הַוְּלָעֶר הַעֲרָן,
מיין אַוְמְגַעְלָזְוּמְפֻּרְטָעֶר גַּעֲמִיט
מיידט אוּיס דָּעַם וּוַיְנַט, דָּעַם רַעֲגַן און די שְׁטָעָרָן.

ס'איו אַלְץ פֿאַרְדָּאַרְבָּן אִין אַפְּרַעְכַּן אַוְיסְגַּעְמִישׁ,
איין דָּעַם קָאָפְּוִיר אִין גְּרוּיְילִיק לִיכְבַּט אָונְ שָׁאָטָן.
דָּעַר וּוַיְסָעָר וּוְעָג, וּאוֹ ס'איו מִין הָאָרֶץ גַּלְאָפָּן וּוּי אַהֲרָשׁ,
מִיט פֿינְצְטָעְרִיקִיט פֿאַרְשָׁאָטָן.

פֿאַרְוּאָרָף דָּעַם סְמִיטְשִׁיק אָונְ די נָאָטָן —
און טְשָׁאָקָע נִישְׁטָן נָאָך בְּרָאָוָא, מְזוּקָאָנט.
מִיר וּוּלָן אַוְיסְטָרָאָכָטָן אָן אַנְדָּעָר נִיגּוֹן,
אָן אַנְדָּעָר אַנְהָוִיב, אָן אַנְדָּעָר טְרִיקְעָנִישׁ, אָן אַנְדָּעָר יִם.

איך האָב די פִּיט גַּעֲפְּרַעְגַּט, צִי וּוְילְעַן זַי נָאָך וּוּאַנְדָּעָר אַין וּוּאַנְדָּעָר.
דָּאָס בְּלֹט — צִי וּוְילְעַס וּוּאַנְדִּיקָן אַין וּוּאַבָּד.
דָּאָס הָאָרֶץ — צִי וּוְילְעַס קְלֹעְמָעַן נָאַכְאָנָאָנד אָונְ נָאָך אָן אַנְדָּעָר,
דָּעַם מָוח — צִי וּוְילְעַדְעַר שְׂיָרָה זִינְגָּעָן פֿאָרָן הָנוֹט.

נָאָך אַיְדָעָר כְּהָאָב אָן עַנְטָפָעָר נָאָך גַּעֲקְרִיגָּן,
עַרְשָׁתָם ס'שְׁטִיְיט לְעַבְנָן מִין טִיר אַ וּוַיְסָע בּוֹיד :
— איך וּוּלְדִיך עַרְגָּעַץ שְׁוִין פֿאַרְהָוּנְגָּעָרָן, פֿאַרְשָׁלְעַפְּרָעָרָן, פֿאַרְוּוִיגָּן,
פֿאַרְפִּינְגָּן, פֿאַרְיאָמָעָן אָונְ לְאָזָן פֿאָר אַ רְוִיב.

פָּוֹן צִיִּיט צַו צִיִּיט ווועַלְן קְלֻעָזֶמֶאָרִים שְׁפִילְגָּן,
אֲ קוּיְלָעַטְשׁ ווּעַט מֵעַן טְרָאָגָן אִינְדָּעָהָוִיד.
די פִּיגָּל ווועַלְן צְוּוִיתְשָׁעָרָן, די גְּרִילְגָּן — גְּרִילְגָּן,
די בעַרְד ווועַלְן זִיךְ הַיִּבְנָן: אֹוי, מָה טָוָב . . .

אָזּוֹן הַאָטָם מֵיר די בּוֹיד דָּעַרְצִיְּלַט,
די רְעַדְעַר הַאָבָן שְׁוִין גַּעַצְיְּטָעַרְטָט צָוָם גַּעַלְאָט.
אֲ וּוּקְמִיךְ אֹוִיפָּה, מֵיַּן גַּאֲטָה, אֲ וּוּקְמִיךְ אֹוִיפָּה, אֲ וּוּקְמִיךְ אֹוִיפָּה —
פָּאָרְקוּיָּפָּה מִיךְ נִשְׁתַּחַן חֹשֶׁךְ פָּאָר אֲ שְׁקָלָאָט.

.1939

באָדעַקְנָס

הימל הויכער,

ס/מוֹז דאָך זיִן אָ טָאג פּוֹן פֿאַלְן,

ס/מוֹז דאָך זיִן אָ טָאג אָזָא בֵּי דִיר.

הימל הויכער,

אַלְע זַיְינְגָן מִיר שְׁוִין בְּלִיבְד גַּזְוָאָרָן,

בְּלוֹטִיך אַיְז דָעַר הַעֲלָסְטָעָר שְׁטוֹרָאָן —

ס/מוֹז דאָך זיִן אָ טָאג פּוֹן פֿאַלְן,

וּאוֹרטָן מִיר אַיְצָט אָוִיפּ דִין פֿאָג.

נִידְעָרִיקָעָר קָוָם,

אוֹן הַיְב אָן דָעַם בָּאָדָעַקְנָס,

סִי וּזְיַי הַאַלְטָן מִיר דִי לְעַבְנָס אַיְנְגַעְקָלָעָמֶט אַיְז בְּלִיְיכָע הַעֲנָט,

וּאוֹנדְעָרְשָׁעָר, עַס הַיְילָט מִין הָאָרֶץ דִי מַעַשָּׂה,

וּוְעַס שְׁטָאָרְבָּט דָעַר שְׁטָאָרְקָעָר שְׁמַשּׂוֹן,

אוֹן אָוִיפּ דִי פִּינְיָקָעָר צַעַשְׁטָעָרָט עַר דִי וּוֹעָנָט.

הַיְמָל גְּרוּיָעָר,

דִּינָע בְּעַטְלָעִירִישָׁע לְאַטְעָס

קָעְגָּעָן וּוֹעָרָן בְּלִי —

הַיְמָל גְּרוּיָעָר,

אוּבָעַס פְּעַלְתָּן דִיר שְׁוּעָרְקִיָּת

נוּם מִין גּוֹפּ —

אַנְטְּלִיָּי.

א תפילה

קום, מיין גאט,
שטעל זיך צוישן מיר און דיין וועלט,
וועסטו זיין מיין באשיצער.

עס שרעקן מיך די בלוטדרויטע אויגן פון דעם וואלהַט,
דעָר שנאָבל פון טוֹרֶף,
דעָר כיטרעד עכּ פון דעם פוקס
און דער טרייער פון מענטשן.
נאר די זון מאָכט מיך פרײַלְעַךְ
און די קלײַינָע טרייטלְעַךְ פון קיבדער.

cum, mein gat,
shṭeul zikh zoishen mir aon dijn v'uilṭ,
vūsṭo ziyn mein bašicur.

shṭreuk aoisz dijn hanṭt aibער אונדי,
aφšer v'ut ḫur v'alef dערšlognegun v'urun fon ziyn shaṭn,
aφšer v'ut biim ṭor̷f v'yeik v'ut v'ziyn shnabṭ,
aφšer v'ut ḫur poks v'urun a t̷m,
aon aik v'ut zikh afrozen fon mein triuer.
zo la'ng ziyenu miyene aron aovit ḫur v'ut fon shreuk aon v'iyitik.
aik v'yeik zut aon anđer v'uilṭ,
aφšer rot dārṭ dās ha'arṭ.

איך בין מיד —
cum, mein gat,
shṭeul zikh zoishen mir aon ḫur v'uilṭ,
vūsṭo ziyn mein bašicur.

אויף א בָּאָרֶג אֲחֹוִיכָּן

אויף א בָּאָרֶג אֲחֹוִיכָּן,
וואס בֵּין הַיְמָלְדָעָה דָּעָרְגִּיטָה,
זָוָאַקְסָן צָוִויִי גְּרִינְעַ בִּימָעָרָה
די צָוִויִיגָּן אָוִיסְגָּעָשְׁפְּרִיטָה.

אוֹן אוַיְף די גְּרִינְעַ צָוִיְיגָן,
צָוִויִי פִּיגָּל שְׁפִילָן גַּעַזְאָנָגָן,
איַין פּוֹיגָל זִינְגָט בָּאָגִינְעָן,
דָעַר צָוִויִיטָעָר איַן זָוָנְפָּאָרְגָּאנָגָן.

בָּאָגִינְעָן זִינְגָט דָעַר פּוֹיגָל,
דָעַר יְנוּגָעָר טָאָג דָעָרְפִּיטָה.
פָּאָרְגָּאנְכָּט דָעַר צָוִויִיטָעָר פּוֹיגָל
קְלָאָגָט, וּוָסָ די זָוָן פָּאָרְגִּיטָה.

אוֹן צָוָדָעַם בָּאָרֶג דָעַם הַוִּיכָּן
פָּאָרְזָאָם אֵיךְ נִיטְמִין גַּעַנָּאָגָן,
פָּאָרְלִיבָט אֵין בִּידְעַ לְדִידָעָה,
פָּוֹן בָּאָגִינְעָן אוֹן פָּוֹן זָוָנְפָּאָרְגָּאנָגָן.

א ניגון

די ליעדר מײַנע ווערָן גְּרִינְגֶּעֶר,
נָאָר אֵיךְ אַלְיָין שְׂוִין שְׂוֹעָר.
די ליעדר מײַנע ווערָן שְׁוֹאָלְבָּהּ,
נָאָר אֵיךְ אַלְיָין ווערָן עֲרָד.

דעָר ווַיְגַת אַוִיכְפַּטְה דִּי שְׂוִיבָּהּ,
אוֹן אֵיךְ ווּעָל פָּאָרְגָּעָסָן,
אוֹן אֵיךְ אַלְיָין ווערָן עֲרָד.

די ליעדר גְּרִינְגֶּעֶר מִיטָּה דִּי פְּרִילְיָנָגָם.
נָאָר אֵיךְ פָּאָרְפָּרִיר אִין שְׁנִי.
די ליעדר זְעָמָן זְוָן פָּוָן מָאָרְגָּן —
נָאָר אֵיךְ אִין חֹשֶׁךְ שְׁטִי.

דעָר זְוַיְגַת אַוִיכְפַּטְה דִּי שְׂוִיבָּהּ,
אוֹן אֵיךְ ווּעָל פָּאָרְגָּעָסָן,
אוֹן אֵיךְ אִין חֹשֶׁךְ שְׁטִי.

די ליעדר ווערָן הַעַלְעָר, קְלִיגָעָר,
פָּוָן מִיר אַנְטְּלוּוּיפְטָה דִעָר שְׁטוֹרָאָה,
די ליעדר שְׁלָאָגָן זִיךְרָה, וְוי קְרִיגָעָר,
אֵיךְ אָבָאָזִיגְטָע פָּאָל.

דעָר ווַיְגַת אַוִיכְפַּטְה דִּי שְׂוִיבָּהּ,
אוֹן אֵיךְ ווּעָל פָּאָרְגָּעָסָן,
אוֹן אֵיךְ אָבָאָזִיגְטָע פָּאָל.

טוייטער שבט

טוייטער שבט

עס קומען שאטנס ביינאכט צו מיר טוייט-שבט ביטן,
די הענט פארקליעט,
אויף רוקנס אויפגעלייגט —
די טמא וועلت ניט אונריין,
דעם טויטן שבת היטן,
וואס האט די וואך,
דאס ליעבן,
און אלע יומ-טובן פארברענט.

די טירן דרייען זיך אויף שטיל געוווארענע זאוייסעס.
דאס אייזן און דער זשאוער זיינען גראנאָג.
אלץ האט די וואג פארלאָרַן נאָך מליאָנָען מיתות,
א טוייטער שבת רוט,
און ערשות איביקייט בייז ליעצטער זינקט.

די שאטנס שוועבן דורך,
נאָר איינער האט אַ ווילע זיך לאָעם מיר פאהָאָלְטָן.
כ' בין קִיֵּין געוווארַן, נידעריך
און צוגעקליעט זום שוועבנדיקוּ וויי —
ביסטו, מײַן ברודער, דו ?
געזען כ' האָב רויטע זוימען
אַרום זיין אַיגֶנְשְׁפָּאָלְטָן.
ニיטאָ קִיֵּין תָּהוֹם, וְאָוָאָ אַיך זָאָל פָּאָלָן,
באָהָאָלְטָן זיך פָּוּן טוייטער רָוּ.

ווי גלייקלעך כ' בין אמאל געוווען,
 וווען ס' אייז מיט טרויער פול געוווען מיין ברונעם,
 און כ' האב פון ליעבעדייקער נויט
 געהערט אַ ליעבעדייק געוווין.
 ער האט געווואונדיקט און געההייקט מיין גומען,
 מיין חלום און מיין זואכן טאג באָגִילִיט.
 דאס האָרֶץ האט וויי געתאן אויף וואָכְעַדְיקָע לְאַטְעָס,
 און אויף יומַטּוּבְדִּיקָע שְׁקָרָאָבָעָס.
 אַיְצָטְהָאָבְּ אֵיךְ רֹו.
 אַיְצָטְהָרָוְתְּ דָעֵר טוֹיְטָעֵר שְׁבָתְהָ.

דאס ברויט אין אויזוּן אין געלביבן ניט דערבאָקָן,
 די קינדער ניט דערזוֹאָקָסָן בֵּין אַוְיפְּגָאנְגָן פָּוּן דָעֵם טָאג.
 די אַלְטָעָ ניט דערזוֹאָגָטְהָ די וואָכְעַדְיקָע מְנַחָּה.
 אַ טוֹיְטָעֵר שְׁבָתְהָאָט דָעַרְשְׁטִיקָט אַ שְׁטָמָטָט.
 שְׁיכְעַלְעָד אַ פָּאָרְהָאָבָן עַרְגָּזִין זִיךְ פְּאָרְוֹאָלְגָּעָרטָן,
 בְּיִם קִינְד אֵין מִיטָּן וַיְיִגְּנָעַן הָאָט מַעַן אַפְּגָעָשָׁנִיטָן דאס גַּעֲוַיִּין,
 אָוֹן טִירָן וַיְיִגְּנָעַן גַּעֲלִיבָן צְעַפְּרָאַלְטָעָ אָפָּן,
 אָוֹן שְׁטִילְקִיְּטָהָאָט זִיךְ אַוְיסְגָּעָבעָט
 אויף ברוק אָוֹן שְׁטִיְּין.

ווי גלייקלעך כ' בין אמאל געוווען,
 וווען מִינְעָ פִּסְטָהָבָן גַּעַשְׂטְּרוֹיכְלָט
 אֵין יַדְעַהָאָסָס, אֵין דָחֻקָּת אָוֹן אֵין בְּלָאַטָּע.
 כ' האָב דָעַמְאָלָט פָּוּן דִי שְׁטָעָרָן מַזְדָּות לִיכְטִיקָע אַרְאָפְּגָעָלְגִּיעָנטָן,
 אָוֹן אַלְטָעֵר גַּעֲלִיבָן —

לויטערעד ווי וואסערן פון וויסל —
דעם טרויער האט צעוארפֿן און פֿאַרוויעט.

אייצט איז דו,
און טרעדען האבן ניט אויף וואס צו פֿאלן,
פֿון שטילקִייט ב'ווער דערשטייט,
אפיקו אין דעם רעש פֿון טאג,
אפיקו ווען טרוםפֿיינן שאָגן,
איך הער קיין יובל ניט איז זיי,
אפיקו ניט קיין קלאג.
אייצט איז דו.
פֿון שטילקִייט ב'ווער דערשטייט,
אפיקו ווען די פֿיגל זינגען,
ווען וואנדערלְעכּע תפֿיות קוואקען אויס ביינאָקט די וּשאָבעס.
אייצט איז דו,
די דו פֿון טויטן שבת.

דער דודע-שפילער פון סדום

אין סדום איז א דודע-שפילער געוווען.
פון אייביך און עדיהוּם
זיין ליב איז ברען אויף ברען,
א וויי דעם דודע-שפילער פון סדום.

זינגעט דער דודע-שפילער פון סדום :
ווען ס'גייט דער שטערן-געשפאנ
אויפן הימלשן רעד —
ווער פארט איזוי הויך ?
מסתמא גאט.
פארוואס בליבט ער ניט שטײַן
איבער שטאטט פון געווין ?
איבער סדום,
וואו איך, דער דודע-שפילער,
אויף בארג מיט אש האב מײַן טראָן.
ער וואָלט דעמאָלט זוי איך,
זיך א דודע געמאָכט.
זיבּן שפֿאָלטְן געשנוּיצט —
פאר ווינד און וויי,
וויי און וואָבד,
וואָנד און יאמעל.
עס קען ניט איזן דודע-קנעכט
אלֵין —
אייסטראָגן אַ סדום מיט סדומעה.

אלְמעכְטִיקָעֶר גָּאָט,
ס'איַן דָּם אַיְף דָּם
איַן דִּין סָדוּם.
פארוואס האָסְטוּ מֵיךְ אוֹיסְטְּרָוּוַיְיכְט

זינגען פאר דיר דאס האָלְהַיִד,
צֹו מעריב, וווען די זון פֿאָרגִיַּת,
צֹו שחרית, וווען דאס לייכט קומט אָן?
סְדוּם קעַן נִיט,
אוֹן ווַיֵּלֶג נִיט,
אוֹן דָּאָרְפַּ דִּין גָּמָעַן נִיט הָעָרָן.
מיַט פִּיעָר אוֹן רְצָח,
וְאוֹ אֵיךְ שְׂטִי אוֹן אֵיךְ זַעַם זַיְד —
קְרִיצַט מָעַן מִתְהָ בֵּי מִיר אוֹיפַּן שְׁטָעָרָן.
זָאגַ פֿאָרוֹאָס,
אָ, פֿאָרוֹאָס בְּלִיט דָא גָּלְדָעָנָעָר קָאָרָן?
זָאגַ פֿאָרוֹאָס,
אָ, פֿאָרוֹאָס אֵיזְנַיְמַן דָּוָעַ בְּאַשְׁעָרָת
גַּעֲשְׁנִיצַט זַיְן פָּוָן פֿינְגְּצָטָעָרָן דָּאָרָן?
פָּוָן אֵיבְּקָן עַדְהַיּוֹם
אָ וּוְיִ דָּעַם דָּוָעַ-שְׁפִּילָעָר פָּוָן סְדוּם.

אלמעכטיקער גָּאָט,
שׁוּעָרָד אוֹיפַּן שׁוּעָרָד — קְלִינְגַּט אֵין סְדוּם,
חַטָּא אוֹף חַטָּא רֹות אֵין סְדוּם,
מַאֲכָט אוֹף מַאֲכָט —
אוֹן אֵיךְ מִיט דָעַ דָּוָעַ
אֵין תְּפִילְהַדִּיקָעָר הָאנְט
אֵין דָעַם פִּין בְּעַטְלַ לִיגַּ אַלְעַ נַאֲכָט.
פָּוָן אֵיבְּקָן עַדְהַיּוֹם
אָ וּוְיִ דָּעַם דָּוָעַ-שְׁפִּילָעָר פָּוָן סְדוּם.

אלמעטיקער גאט,
זאג אויף וועלכן יסוד
אייז דיאן רופלאץ געבייט?
און וואס אייז רופלאץ פאר גאט,
ווען חידקל און פרת און די וויסל —
אייז דרייט
פונ מיין אפענער וואונד,
פונ מיין פײַנעלעכָן טויט,
וואס אייז קײַינמאָל נישט טויט?
פונ אַיְבִּיךְ אָן עד הַיּוֹם
אַ ווֹיִ דַּעַם דַּודְעַיְשְׁפִּילְעָרְ פָּונְ סְדוּם.

דעך מלך דוד אליין איז געבליבן

דאָס פֿאַלְק אִיז פֿאַרְשְׁנִיטֶן —
וּוֹאָנדֵן אָן טוֹיטֶט.
די וּוֹעֲגַן פֿאַרְשְׁאָטֶן,
די הַיּוֹעֵר פֿאַרְבְּרָעָנֶט.
דעך מלך דוד אליין איז געבליבן,
ער מִיטֵּן דַּעַר קְרוּיָן אִין דַּי הַעֲנֶט.

געשטערבּוּן דַּעַר שָׁאֵל פּוֹן דַּעַם הַאָרֶן.
דַּעַר לְעַצְמָעָר שְׂטוֹאָפָעַט אִיז גַּעֲפָאַלְן —
וּוֹאָנדֵן אָן טוֹיטֶט.

עַס רִיסְן קְרִיעָה אִין הִימָּל
פֿאַרְשְׁרָפְּעַטָּע, חַרְבוּעָ וּוֹעֲגַן.
דעך מלך דוד אליין איז געבליבן,
ער מִיטֵּן דַּעַר קְרוּיָן אִין דַּי הַעֲנֶט.

עַס הוֹיְלַט דַּעַר וּוֹינֶט אִין צַעַשְׁאָטָעָנֶג גַּעַסְטָן —
וּוֹאָנדֵן אָן טוֹיטֶט.
די לְאַנְקָעַס דַּי גְּרִינְעַ פּוֹן קִינְדָּהִיט,
די טְשֻׁעָרְעָדָע שָׁאָפֶּ — אִיז פֿאַרְלָעָנֶט.
דעך מלך דוד אליין איז געבליבן,
ער מִיטֵּן דַּעַר קְרוּיָן אִין דַּי הַעֲנֶט.

דאָס לְאָגָנֶד אִיז צַעַמָּסְטָן אוֹיפֶּ קְבָּרִים —
וּוֹאָנדֵן אָן טוֹיטֶט.
אַ וּוֹעֲגַן אַיִינְצִיקָעָר גְּרִינְט אָן אִיז פֿרִיש.
דַּעַר וּוֹעֲגַן צָו זִיְּן זָוָן דַּעַם מְשִׁיחָ,
וּוֹאָס דַּאָס פֿאַלְקָהָאָט פֿאַרְטְּרוּיִםָּט אָן צַעַשְׁמָט.
אַהֲנִין גִּיטָּהָעָט דַּעַר אַבְּלָה, דַּעַר מְלָה,
ער מִיטֵּן דַּעַר קְרוּיָן אִין דַּי הַעֲנֶט.

ער טראגט די פאָרהייליקטע ירושה —
וואָנד און טויט.

— אַט אִיז דִין כְּתָרָה, מְשִׁיחָה,
אַלְעַ פָּעָלֶג עֲשֹׂוֵנָט, נִיטַּ פָּאָרְשֻׁוּעָנָט.
אַט אִיז דִין כְּתָרָה, מְשִׁיחָה,
אוּף די לעצטע צוּוִי יַדְישָׁע הָעֵנָט.

א קָרְבָּ

א שטורהעם האט א יונגן בוים
אויסגעוואָרכָלט ביזן דינסטען פָּאָדָעָם,
עם לייגט דער שטאלצעֶר בלעטערוֹאָקָט אָונְ קָרְיוֹן
איינגעזונקען אויפָּן באָדָן.

איך קומ אָפְט אָונְ זָעַן זִיךְ רַעַם דָּעַם שְׁטָאמָם.
איך פִּיל זִיךְ מִיטָּן בוים גַּעֲפָלָעָנָם אַ גָּעָנְטָעָר קָרְבָּ.
די נִיטְּדָעְבָּלִיטָעָ קְנָאָסְפָּן פּוֹלִין אוּפָּן זָאָמָד.
די אַבְּלָדִיקָע וּוָאָרְצְלָעָן טָוְנְקָלָעָן חָרָב.
א קָאָז אוּף וּוִיכָּן בלעטערבעט פָּאָרְגָּעָנִיגָּנָט זִיךְ אִין זָוָן.
סְפָּרִינְגָּט דָוָךְ אַ הוֹנְט אִין האָסְטִיקָן גַּעַיְעָג זִיךְ פָּאָרָן.
עם גָּוְסָן די צְוִיְינָגָן איינְגָעְבָּרָאָכָן לְאָמָ אָונְ קָרְוָם,
און סְקִינְיָגָט אַיְבָּעָר זַיְיָ אַ קְלִינְיָעָר, שְׁטָעְכָּדִיקָעָר דָאָרָן.

הבדלה

גאט פון אברהאם,
באשאָף אונדו אַ צוֹוִיטָן בְּרָאַשִית.
מעג קיין זוֹן דָּאָרֶט נִיט שִׁינְגָעַן —
דאָס לְיכַט הָאָט אַונדו סִיוּוֵי פָאָרָאָטָן.
מעג דער ווינט דָּאָרֶט נִיט זִינְגָעַן —
ער האָט מִיט דִי דִיְיטַשְׁן צְוֹזָאמָעַן גַּעֲטָרְבִּין
אונדווער פָּאָלָק צוֹ דִי שְׁוִוִתְהַזּוֹאָרְשְׁטָאָטָן.
מעג קיין יִם דָּאָרֶט נִיט רְוִישָׁן קִיּוֹן גְּרִינְגָעַר —
ער האָט גְּזֻוּנְקָעַן דִי שִׁיפְּן — דִי שְׁפַעַנְדָּלָעַ
מִיט אַונדוועֶרֶעֶת לְעַצְטָע אַגְּטוֹנִינְגָעַר.
מעג בערג דָּאָרֶט נִיט רְיִיסְן צָוֵם הַימָל דִי שְׁפִיצְן —
זַיְהָאָבָן דָעַם ווּגַג נִיט פָאָרְצָאָמָט פָאָר דִי רַוְצָחִים,
אַ פִּיצְעָלָעַ קִינְדָּזְזָוּבָעַן.
מיר זָאגַן זִיךְ אָפַפְ פָּוֹן דָעַר שִׁינְקִיִּיט.
מיר זָאגַן זִיךְ אָפַפְ פָּוֹן דָעַר גְּבוֹרָה.
מיר זָאגַן זִיךְ אָפַפְ פָּוֹן דָעַר שִׁירָה.
מעג אַיְינְשְׁטִיְין קִיּוֹן יְוִרְשָׁן נִיט לְאָזָן.
מיר זִינְגָעַן אַין חָרָם צְוֹזָאמָעַן
מייטַן גַּעֲטְלָעַכְן תְּמִימָן שְׁפִינְגָעַן.

באשאָף אַונדו אַ ווּלְטַ מִיט אַ פָּאָסִיקָל הַימָל,
אוֹן אִין מַאל אַ יְאָר זַאָל אַ שְׁטָעָרָן דָּאָרֶט שִׁינְגָעַן,
אוֹן מַאְכֵן הַבְּדָלָה, אוֹן גַּעֲטָלָעַךְ פָּאָרְטִיְיטְשָׁן:
סְ'אִיזְ אַ צְוֹוִיטָעַר בְּרָאַשִית,
אוֹיסְעָר ווּלְטַ פָּוֹן דִי דִיְיטַשְׁן,
אוֹיסְעָר חַכְמָתְהַדְמִים.
אוֹן עַס ווּלְזַן דִי קִינְדָעָר אַונְטָעָר פָּאָסִיקָל הַימָל
עַנְטָפָעָרָן: אָמָן וְאָמָן.

דער פֿאַסְטָאָךְ פֿוֹן גַּשְׁן

נאכָאָמָּאָל דָּאָס זַעֲבָעָ :
אָ חַוְרָבָן,
אָ פְּלָאָגָן.
דָּעָר גַּאַזְדָּעָנָעָר הָאָן אַוִּיפָּן חִימָל
שְׂרִיִּיט אֹוִיס — עַס אַיוֹ טָאגָן !

עַר צַעַשְׁפְּרִיִּיט זַיְינָעַ פְּלִיגָּל
איַבָּעֶר טָאָלָן,
איַבָּעֶר הִיגָּלָן,
איַבָּעֶר זְשָׁוָקָן,
איַבָּעֶר זְשָׁבָעָן אֵין שְׂטִילְסְטוֹן טְשֻׁעָרָאָט.
נוֹאָר נִיְּטָאַבָּעֶר אוֹנוֹדוֹן —
דָּאָס אַוִּיסְדָּעָרוּוֹוִילָט שְׁפִּילְקִינָן
אֵין טְעַטָּעֶר פֿוֹן גַּשְׁן.

בֵּין הַיִּינְטָן גַּאָךְ זְשָׁאָרִיעָט
אֵין פְּאָרְכְּט אָוֹן אֵין גַּלְיָעָן
אַ וּוֹיִיטָעֶר פְּרִימָאָרגָן.
עַס טְוִיכָּט דָּעָר הַרְּסִינִי
אֵין וּוְאַלְקָן,
אֵין רְוִיךְ
אוֹן אֵין בְּלִיצָן פְּאַרְבָּאָרגָן.
עַס צִיְּטָעָרָן בְּעֶרֶג.
די הַיְמָלָעָן רְוִישָׁן.
בֵּי אַ שְׂרִיְּבִּיטִּישָׁ אֵין פְּלָאָמִיקָעַ רְוִימָעָן
זִיכְּתָן גָּאָט בְּרוֹךְ הָוָא
אוֹן אַ פֿאַסְטָאָךְ פֿוֹן גַּשְׁן.

קוּקָט גָּאָט בְּרוֹךְ הָוָא אַוִּיפָּן זַיְינָן וּוּעָלָט מִיט גַּעֲנָאָד :
פְּאַרְשְׁרִיִּיבָן, פֿאַסְטָאָךְ גַּעֲטְרִיִּיעָר,
איַךְ בֵּין גָּאָט אַיְינָר גָּאָט.

אָזֶן אֵין אַיִף קְרִיזְשְׁטִין גְּעוֹזָרֶן פָּאַרְשְׁדִּיבֶן
דָּעֶר עֲרַשְׁטָעֶר גַּעֲבָאָט —
מִיט דָּעֶר האָגָנט פָּוָן אַ יִדְן.

אוֹפִּיפְ זַיִן וּוּלְלַט גָּאָט בָּרוּךְ הוּא
אַ פָּאַרְאָוּמְעַרְטָעֶר בְּלִיקְטֶן :
דיַ שְׁלָאָגָג דְּעַרְשְׁטִיקְטֶן .
דָּעֶר וּוְאַלְף פָּאַרְצְוֹקְטֶן .
דָּעֶר אַדְלָעֶר טְרִינְקֶט הַיִּטְן בְּלוּטֶן .

זָאָגָט גָּאָט בָּרוּךְ הוּא :
עַס אֵין שְׁלַעַכְטֶן מִין בָּאַשְׁאָה .
רְצָחָעַל רְצָחָ —
דָּעֶר צְוּוִיְיטָעֶר פָּאַרְאָגְרָאָט .

הָאָט דָּעֶר פָּאַסְטָאָר פָּוָן גְּשָׁן אוֹפִּיפְ דִּי פִּים זַיִךְ גַּעַשְׁטָעַטֶן ,
עַס הָאָבָן דִּי פָּעַלְדוֹן גְּעֻנוּמָעָן זַיִךְ שְׁפָאַלְטוֹן .
עַד הָאָט מִיט גָּאָט בָּרוּךְ הוּא —
אַ וּוּיכּוּחַ גַּעַהְאַלְטָן .

גָּאָט בָּרוּךְ הוּא ,
זַע דִּי עַדְהָ פָּוָן אָוְגְּטָן .
אַגְּנְטְּלָאָפָּן פָּוָן קְנַעַכְשְׁתָאָפָּט
מִיט אַפְּעַנְעַ וּוּאָוְנְדָן .
אִין מְדִבְרִיוֹת גַּעַלְיִיטָעֶרֶת
פָּוָן רְעַכְטֶן אַ גַּעֲבָאָט .
עַר אֵין שְׁטָאַרְקָעֶר פָּוָן קְיּוֹלֶן ,
קְעַלְן פָּעַלְדוֹן צְעַרְיִיבָּן .
פָּוָן אִיְבִּיךְ בֵּין אִיְבִּיךְ —
לְאַ תְּרַצְּחַ זָאָל בְּלִיְיבָּן .

דער וואלף איז א טמא,
א חרפה פאר לייטן.
אייך, דער פאסטאך פון גשן,
וועל פירן די שטראיטן.

אווי איז אויף קרייזשטיין געוווארן פארישריבן
געבעאט נאך געבעאט
מייט דער האנט פון א יידן.

בראנדייקע חוקים,
ווי שטעלך-געוויטער,
א גאט וווערט געבאָרַן,
וואו עס פאלט נאך א שפֿלייטער.

דער כהב איז פֿאָרְעָנְדִּיקְט.
גאט ברוך הוא זאגט : גוט,
אויף אלע יסודות
אן אימה רוט.
דער הימל איז צונטער.
דער פאסטאך פון גשן —
ニידערט אַרְוָנְטֶעֶר.

פון אונטן דאס פאלק
צעוֹאֲלָגְעָרֶט ווי זאמָד.
נית געדעקט מיט קיינ דאָך,
נית געשיצט מיט קיינ וואָגָנט.
ווײַ דער שטובי פון דעם מדבר
צעוֹאֲרָפָן, צעַזְיִיט.
דער טַלִּית פון וואָלְקָנוּ
זײַן חיליק קְלִיד.

עס דוט איבער אים
פון שכינה דער פלאם.
זיין בידנע חיונה —
דער נס פון דעם מן.
עס איז קיין וואסער נישטא —
נאגן ליפן א שטיין.
עס איז קיין קברים נישטא —
אייז אין ואלкан פארגיין.
עס צעפאן זיך בערג.
עד און ים זיך טוישן.
עס פירט די עדת צום סובי
דער פאסטארד פון גשן.

האט גאט ברוך הוא די עדת געוזן,
געזאגט : גוט.
מיין העכסטער באשאָפ —
דורך ענווים און שפאת.
זײַ מיין שפילֿ-קינד, ישראלּ,
האט גאט ברוך הוא געזאגט,
זײַ מיין אויסדערווילט שפילֿ-קינד
איין טעאטער פון גאט.

דער ווינטערדייקער בוים

דער ווינטערדייקער בוים אנטקען שוויב,
אויף שטאטיישער גאס א פאראפלאנצטער,
זיין גראן איין נישט גראין,
און זיין בליאונג גראוט,
און אט פאראהייבט ער די צווייגן, אט טאנצט ער.
ס'איין אפשר קיין בוים ניט —
א חלום נאר,
א געוויין נאך א זאפטיקער גראינקייט,
איך אלליין,
און מײַן וואָר,
וואָס צעריגט, שווימט אוועק
און צוגייט אין א רובייקער דינקייט.
ニישט אומזיטט —
איין מײַן אינציקער פרײַיגט,
מײַן פאָרטוּיטער און שטענדיקער חבר, —
די לאָמֶפ וואָס כ'זינד אָג,
און מײַן טישׂ באַשְׁיַינט,
און מײַן פֿעַן אָ פֿאָרְדַּעְקַטְעַ מִיט זְשָׁאוּעַר.
עדנײַן טֵה —
אוֹפֶן גְּרוֹנוֹט, וואָס אֵיך קָעַן נִיט דְּעַרְזָעַן,
וּוַיַּנְט אֲפַנִּים, אָן אַנְגָּסְטִיך פָּאָרְקִירִימְטָעַר.
זִיְּן גְּעוּווֹיַן דַּעַקְת אַרְבָּעֶר דָּעַם שִׁיְּן פֿוֹן מִין לאָמֶפ,
און אֵיך זִיְּן סִיְּן וּוְסִיְּן אַין דָּעַר פִּינְצְטָעַר.

עס קומען ניט מער קיין בריוו

עס קומען ניט מער קיין בריוו,
קײַן ווארט,
קײַן געריס —
ニיטא בּי וועמען צו פרעהן.
די שטילקייט ווערטה הויילער,
און קָלערער,
און וויסט —
פֿאָר דעם וואונדיין פרעהן.

אין די אויגן ניטא קײַן געווין.
אלע גליידער פֿאָרקלעטען.
עס ליגן שערבּלען פֿון אומגּיך
בּי מיר אין די הענט.

איך וויל דערפֿילן א כוח פֿון לעבען,
א געשריי,
א געווין איך וויל דערהען.
א שטייל פֿיעֶר אין הימל
וועיקלט אויס זיך אין גָּאנְגִּיט —
אין רויַּד.
אט אָזִידִיא מסתמא
בּי גָּאַט אין דער הוֵיכ —
וועיקלט אויס זיך אַ יִדְישָׁעַר שְׁטָעָרַן.

א תפילה

איך שטוי אויף אין פארטאג און מיין תפילה —
אין סט.

איך בעט, איז דער מבויל זאל נאכאמאל קומען,
עד זאל אויפהיבן העכער פון טריעמס און דעכער
די פלייצונג פון ים.
עס זאל די תבה פון רעטונג ניט שוימען.

אווי וויי, זוי ס'זועט גוט זיין די קאלטטע באָריינונג
פון טויט.

ז' זועט אויסלעשן אפשר דעם וויטיק וואס קראונקט
אין די גליידער,
די פֿאָרוֹזִיסְטוֹנָג פֿוֹן הָאָרֶץ אָוּן די חָרְפָּה פֿוֹן קַיְיָעָן
דאָס ברויט
לעט דעם אַשְׁבָּאָרג פֿוֹן שׂוּעָסְטָעָר אָוּן ברידער.

אווי וויי, זוי ס'זועט גוט זיין באָריין די וואָלְקָנְג
איין פֿאָרְלְעַנְדָּטָן גַּעֲשָׂוִים.
כ'זעל דאָרט אפשר די זיסקייט די לְעַצְטָעָ דּוּרְפְּלִין —
פֿוֹן צַעְפְּלוֹגְעָנָעָם אַש פֿוֹן די גּוֹפִים דּוּרְהָעָרָן
אַ שְׁטִים,
אוֹן פֿאָרְשְׁלִיסְן פֿוֹן לְעַבְנָן דעם קְרִיזָן, אָוּן די ווֹאַנדִיקָעָ פֿיִין
וועֵל איך שטילן.

•1945

פֿאָפִירענע בְּריַיך

אֶלְיָזָר צוֹדֵר פֿאָפִירענע בְּריַיך

פֿיר מַיך, פֿאָפִירענע בְּריַיך, אַין דִּין לְאַנְדָּן,
וּאָס אַיּוֹ זְוִיִּים, וּאָס אַיּוֹ מִילְךָ אָזְן לְאַנְגָּאנִיק.
אַיך בֵּין מַיד פֿוֹן דֻּעַם מַדְבָּר, וּאוֹ אַס לְגִטְשׁוֹן דַּעַר מַזְנָה
פֿוֹן בְּרוֹויַט אָזְן פֿוֹן מִילְךָ אָזְן פֿוֹן הַאֲנִיק.

סְהָאַט דָּאָס פְּשׁוֹטוּ פְּאַלְקָק, מִיטָּדִי עַרְדְּעַנָּעַ קְרִיאָגָג,
מִיטָּדִי קְינְדָּעָר, מִיטָּדִי רְיְנְדָּעָר, מִיטָּדִי טְרְעָרָן,
אַ שְׂטָאַרְקָעַ גַּעֲבוֹיַט דִּי פֿאָפִירענע בְּריַיך,
מַעַן זָאַל זִי נִיטָּקְעַנָּעַ צָעַשְׁתָּעָרָן.

גַּעֲבוֹיַט אָזְן גַּעֲצִירָתָ מִיטָּפְּלִיגְלָעָן אַסְכָּד,
צָוָם הַיְמָלָפְּאַרְטְּשָׁעַפְּעָטָ אַ טְרְעָפָל,
די בְּריַיך כְּהַאָבָג גַּעֲזָעָן דּוֹרָךְ אַ פְּלִיגָגָפְּוָן דָּאָרָה,
דּוֹרָךְ סְכָד אָזְן דּוֹרָךְ הַאֲרְבָּסְטִיקָעַ עַפְלָ.

כְּהַאָבָג אִיר פְּלָאַטְעָר גַּעַהְעָרָט אָזְן אִיר روַישָׁ אָזְן אִיר שָׁאָרָךְ
אַיְן דַּעַר וּוַיְיכִיקִית פֿוֹן מַעַנְטָעַלְעָךְ סָאָמָעָטָן,
אָזְן אִיר קָוָל אַיךְ הַאָבָג דְּעַרְקָאנְט אַיְן דֻּעַם טִיְּתָשָׁ פֿוֹן אַ וּוְאָרָט
פֿוֹן אַ שְׂטָעַטְלָשָׁן אַלְטָן מַלְמָדָה.

מִיְּין הַאָרֶץ הָאַט גַּעַלְעָמָט אוַיְפָן בְּרָאָךְ אַיְן זַיְן שְׁטִים,
אוַיְפָן צִוְּתָ� פֿוֹן פְּאַרְטָאִיעָטָן חֲלוּם,
עַר אַלְיַין הָאַט גַּעַשְׁפָּאָנָט אוַיְף דַּעַר פֿאָפִירענע בְּריַיך
אָזְן אַיְזָן אַיבְּרִיגְעַגְּאַנְגָּעָן בְּשָׁלוֹם.

ס' האט נאך קיינמאָל קיין אַפְרוּ מײַן האָרֶץ ניט געהאָט,
ווען אַפְילִוּ עַס האָבָן געטאָנְצַט מײַנְיעַ טְריַיט.
עַס קָעֵן זַיִן, אוֹ דָעֵר סָנָה האָט גַּעֲבָרָעַנט — אַפְשָׁר יַעַן,
נאָר עַס וּוְעָרָט ניט גַּעַזָּגָט, אוֹ דָעֵר סָנָה האָט גַּעֲבָלִיט.

כ' האָב שַׂוִּין וּוְאַונְדָּעָר גַּעַזָּעָן אַסְטַּוּטָעָר זָוָן:
וַיַּאֲכַלְעַר פָּוֹן בְּלוֹם — וּוְעָרָט אַתְּהוּמָן.
כ' האָב שַׂוִּין וּוְאַונְדָּעָר גַּעַזָּעָן אַסְטַּוּתָעָם:
וַיַּאֲכַלְעַר לְיִכְתִּיקָּעָ שְׁטָעָט וּוְעָרָן — סָדוֹם.

מִיר מִיר, פַּאֲפִירָעָנָע בְּרִיךְ, אֵין דִּין לְאַנְגָּה,
וְאֵס מִיר האָבָן גַּעֲבוּתִים מִיט עַרְלָעַכְעַ הָעָגָט,
אֵין שִׁין פָּוֹן דָעֵר נִיְּתָאָן אֵין דִּינְקִיְּתָאָן פָּוֹן האָרֶץ,
קיין מענטש ניט גַּעַמְאַטָּעָרט, קיין קִיבְּדָן ניט פַּאֲרַשְׁעָמָט.

דָּאָרָט בְּלִיט נַאֲךְ אַבְּיִימָל,
דָּאָרָט קְרִיְּתָאָן נַאֲךְ אַהֲן,
אוֹן דָעֵר לְיִכְתִּיקָעָר שָׁחָר
בָּאֲגִינְעָן זָאָגָט אָן.

מיינע קינדער

כ'האָב הײַנט געזען דורך געפֿל פֿון אַ פֿאלנדיין שְׁנִי
די קינדער מיינע — צוּוִי אָונַ צוּוִי.

זַיְהַאֲבָן מֵיךְ אַרְוָמְגָעֵרִינְגָּלֶט קִינְדָּעֶר מִינְעָע
מֵיךְ פֿאָרָן קְלִיְיד גַּעַזְוִיגַן מִיט אַ טְעָנָה :
— שְׁפִיל וְיךְ מִיט אָונְגָּז. מִיר אַיְן קָאָרָאָהָאָד
אָונַ דוֹ אַיְן מִיטָּן,
אָונַ זָאָג פֿאָרוּאָס הַאָסְטוּ פֿון אָונְגָּז דַּי לְעַבְעַדְקָע וּוּעַלְט פֿאָרְמִיטָן?

כ'האָב זַיְהַאֲבָן קִיכְעַלְעַד אָונַ יְעַדְרָן גַּהְיִיסָּן : עַס.
אָונַ כ'האָב פֿאָרְעַנְטְּפָעָרֶט זַיְךְ, אָז כ'האָב פֿאָרְלָאָרֶן זַיְעַר אַדְרָעֶס.
פִּיר זַיְינְעַן זַיְהַאֲבָן. דָּאָס יְיַגְשָׁטָע מִידְעָלָע — אַ פִּיצְלָ.
זַיְהַאֲבָן דַּי הַעֲרַעַלְעַד גַּעַקְעָמֶט, אָונַ אַגְּגָעָטָן אַ פּוֹרִים-מִיצְלָ.
זַיְהַאֲבָן מִיט דַּי הַעֲנָט גַּעַפְאַטְשָׁטָם, גַּעַטְאַנְצָט, אַרְוָמְגָעַלְאָפָּן,
צְעַפְרִידְעַנְעָ, וּוּאָס ס'הַאֲטָדָעָר חַלוּם אָונְגָּז צְנוּנוֹגְגַעַטְרָאָפָּן.

דַּעַר עַלְטְּסְטָעָר זָוּן מִינְגָּעָר הַאֲטָ פְּלַזְצְלִינְגָּ
אַנְגְּגָהְוִיבָּן רִידְזָן מִיט אַ שְׁטוּרָעָם.
— כְּבִין גַּאֲרָנִיט אַיצְטָם. כְּבִין נִיט גַּעַוּוֹן, אָונַ וּוּעַל נִיט זַיְן.
כְּזַוְוִיס נִיט דָעַם טָעַם פֿון גְּלִיְיךְ אָונַ פֿון יְסֻוּרִים.
אַיךְ גַּי אַמְּאָל אַרְאָפָּ אַוְיכְ פְּרַעְמָדָע וּוּעַלְטָן,
אַיךְ הַעֲרָד דָעַם רְוִישָׁ פֿון זַיְ אָונַ הַעֲרָ אַמְּאָל
דָעַם אַפְּהַילְקָ פֿון דִּין שְׁטִימָע.
פֿאָרוּאָס הַאָסְטוּ מִין חָלָק דָעַם באַשְׁעָרָתָן, דָעַם באַשְׁטָעַלְטָן
ニישט אַפְּגַעַגְעַבָּן מִיר —
אַיְן אַיְיעָר וּוּעַלְטָ פֿון טְרָעָרָן אָונַ גַּגְינָה ?
אַיךְ זַע אַמְּאָל זַוְיִ ס'פְּלַאְטָעָרָט דֶּרֶךְ פֿאָרָ מִיר
מִין רְעִינוֹן וּוּאָס אַיְזָן בִּשְׁתָ גַּעַבָּרָן,
עַר צְאָפְלָט זַיְךְ צְוִוִּישָׁן אַלְעָ הַיְמָלָעָן,
וּוּאָס טְוִוְגָן דִּינְגָעָ לְדָעָר, דַּי נִיגְנוּם אָונַ דַּי כָּאָרָן ?

או היבטער זי נשות אונדזערע פארוועלקטע ווימלען?
ביסט נישט דער לעצטער צוועק,
ביסט נישט קיין אנהייב און ביסט נישט דער לעצטער מיין,
פארוואס זאל איך אט דא אין גור פון אפונשטלטע וועלטן זיין?
עס גלייען אין מיר פיערטן, נאך נישט געצנדענע אפיו,
עס ווינגען אין מיר צערן אן א תפילה,
עס רופן מיך פון נישט דערקענטע גענג די שווולן.
פארוואס האסטו פאראורטילט מיך אט דא אין כפההקלע?

עס האבן זינגען ריד דעם שניי געצונדן און דערוואראמעט
און מײַנע אויגן זינגען פול געוווען מיט טרערן.
עס האט מיין יינגעט טאכטער זיך אויף מיר דערבאָרמעט,
זו מײַנע קני זיך צוגעטוליעט מיטן שטערן.

— מיך ארט ניט, — האט זי געזאגט,
און כ'האָב דערקענט אויף איר מיין שמיכּ. —
— איך בענק ניט נאך דער וועלט,
און כ'בין דאס גאנצע גליק דיר מוחַּל.
כ'זאָלט אויך מסתמא אוֹאַ שלַּאֲק ווי דו געוווען.
מיט אֶלעָמָען געקריגט זיך און געברוגזט זיך אויף יארן.
און וואָס איז דא דער מאָכְל שטענדייק סקריפטו מיט דער פען?
און ס'אָרט מיך ניט וואָס איך בין ניט געבָּאָרָן. —
כ'האָב זי געוואָלט אַ קוש טאן, נאָר אַין מײַנע הענט
האָב איך געהאָלטן נאָר אַ קאָלטן שניי, וואָס איז צערונען.
כ'האָב זי געוואָלט אַ רומגעמען לְעֵם מײַגַּע קוני,
נאָר כ'האָב אַיר קלִיינעם קעפְּל נישט געפונען.

געדייכטער איז געווארן דער געפל פון דעם פאלנדיקן שניי.
מיינע קינדרע זינגען פארישוואָונדן אַין דעם געפל דעם גרויעט.

כ'האָב נאָר געהערט די טרייטלעך זיעערע,
ווי געלעקלעך אַין אַ ווינטיקן געדריי,
און איך הער זי איצט ביינאָכְט אַין שטילע שעהן.

א טרייסט

דער ווינטערדייקער וואלד ווערט פול מיט טרייסט,
ווען סע הייבט א גרעז אן אין מיטן ווינטער גריינען,
און אַלְץ אָרוּם, כַּאֲתֵש גְּרוּי אָן קָאַלְט אָן טִוִּיט —
אין טִיף פָּאֶרְגָּאָפְט אָן פִּילְט אָן דָּעַם אַ זִּגְעָן.
— צִי אַיְזָן עַס אָמָת, אָן אַ גְּרָעָז גְּרִינְט ?
צִי אַיְזָן אָמָת, אָן דָּוָךְ טּוֹמְלָעָךְ בִּיּוּזֶר קָעָלֶת
הָאָט זִיךְ זִין קָעָפֶל דּוֹרְכְּגָעָשָׂנָלֶת ?
און סְיוּעָקָט זִיךְ אַוְיִיךְ אַ בּוּם, רַיִסְט דָּוָךְ דִּי שְׁטִילְקִיִּט,
און עַנְטָפָרָט אַפְּ דָעַם הַיָּמֶל מִיט אָן אִינְגָּעָלִיבָטָעָר מִילְדְּקִיִּט.

— יע, יע, עַס גְּרִינְט.
אַיךְ פִּילְט זַיְמַעְט אַזְוִיגָּן וּוּעָדְן לִיבָּד.

א ווועורייך הָאָט דָעַהָעָרֶט דִי שְׁוּקָעָרִי.
אָט אַיְזָן עַר דָּא. אָט שְׁפְּרִינְגֶט עַר אַיְזָן אָן צְוּוֵי אָן דָּרְיִי,
מִיט אַוְיִירְדָּעֶךְ אַ צִי,
מִיט פּוּכִיקִיִּט פָּוּן עַק אַ פְּלִיטָעָר.

— צִי אַיְזָן דָּאָס אָמָת, אָן אַ גְּרָעָז גְּרִינְט ?
אַיְזָן מִינְעָן בָּאַהֲלָתָעָנִיש אַזְוִי קָאַלְט אָן בִּיטָעָר.

סְהָאָט אִים אַ שְׁנוּבָעָלָע גַּעַנְטָפָרָט מִיט אַ פִּיק,
און פָּוּן פָּאֶרְבָּאֶרְגָּעָנִיש אַ פִּיפֶס גַּעַטָּן : טְשִׁירִיק,
אַ צְוּוִיָּטָעָר פּוֹיגָל הָאָט גַּעַנְטָפָרָט : טְרִיְּלִילִיג.

— יע, יע, עַס גְּרִינְט.
אַיְזָן מִינְעָן פְּלִיגָּל פִּילְט אַיךְ שְׁוִין דָעַם פְּלִיגְּלִיג.

דער וואָלֶד וווערט וואָך.
דער וואָלֶד וווערט וואָך.
עס מַוְרֵמֶלֶט זִיךְרָן. עס שַׁוְשְׁקָעָט זִיךְרָן,
און דַּעֲבָעְדִּיק וווערט יַעֲדָע זִיךְרָן.

א גְּרַעְזָל גְּרִינְטָן, —
אוֹזְיָה דָּעַרְצִיְּלָט דָּעָר ווִינְטָן.
— דָּעָר ווּזְוּרִיךְ אֵין דָא אוֹיךְ גַּעֲוָעָן.
— אֵין שְׁנֵי זִיְּנוּן פָּאָרָאן שְׁוֹן טְרִיטָן.
א פּוִיגָּל עַרְגָּעִין, זָאָגָט מְעָן, פְּלִיטָן.

און צוֹוִינְגָּן האָבָן זִיךְרָן אַ וּוִיגְגַּעְטָאָן.
א הַעֲזָל מִיט קָאָסָקָע אַוְיְגַּעְלָעָךְ
טְּגַעְטָאָן אַ זְשָׁמוֹרָעָ :
יעַ, יעַ, עס גְּרִינְטָן.

ס'חוֹאָכָט אוֹיף דָּעָר וואָלֶד
און וואָרט מִיט צִיטָעָרְנוּישׁ אוֹיף אַפְּהַילְּךְ פָּוֹן דָּעָר בְּשָׂוְרָה.

דער ים רויישט

עס איז אלץ פארשוואונדן, פארברענט, פארשעט.
עס איז אנטלאפֿן אפיילו די בענ侃שאפט נאך גליק.
כ'דערהער בײַנאכט, ווי ס'רוישט דער ים,
אנטלויפֿט און קומט צורייך —
עס איז גאטס בעכער איביך שוימענדיקער ווינן,
און ברענגט אָ טרייסט צו מיר און וויגט מיך איז.

אין טאג פון ווערימדייקער גויט.
ווען מענטש דערקאנט ניט מענטש,
און פרײַנט דערקאנט ניט פרײַנט.
און די לבנה איז אָ זילבערטאָלער-שטייך,
עס גנבעט זי אָ שוינידלער און אָ תליך —
כ'דערהער בײַנאכט, ווי ס'רוישט דער ים,
אָ קוואלייע דורך אָ בואלייע זיגוגט.
ס'איז גאטס קאָפֿעליע איז אִיר אַיְבֵיכּוֹן דערפֿרײַן,
און ברענגט אָ טרייסט צו מיר און שטילט מיך איז.

אין צייט פון חוק-שפֿאָט,
ווען דײַטש — איז מענטש, און מענטש — איז דײַטש,
אלע בלומענבייטן זינגען רינשטאָקָן מיט מיסט,
אלץ וואָס כ'הער איז גָּרְנוּטִינְט,
אלץ וואָס אִיךְ זע איז חָלְדוּיסָט —
כ'דערהער בײַנאכט ווי ס'ברומט דער ים
— «לְלֹא כִּי» — לְלֹא כִּי לְלֹא כִּי
לְלֹא כִּי לְלֹא כִּי לְלֹא כִּי
אונ ברענגט אָ טרייסט צו מיר און דעקט מיך איז.

אין וואָלד

אין דער הויך זיינגען נאענט די קריינגען,
די שטאמען — יעדערער אַלְיעַן — פֿאָרגאָפֶט.
אין דער הויך האָלְדוֹן זיך די קריינגען
אין ד'רָערְדַּן די בלינְדַּע וואָרְצְלַעַן שלְאָגַן זיך פֿאָר זָאָפֶט.

אין דער הויך — באָדָן זיך אַיְן זוֹן די קריינגען,
דער שאָטָן אוּיף די שטאמען פֿאָלֶט.
אין דער הויך זיינגען פֿיִיגֵַל אַיְן די קריינגען,
אין ד'רָערְדַּן די בלינְדַּע פֿינְגַָעַר גַּרְוָנְטָעוּעַן דָּעַם ווָאָלֶד.

אין דער הויך שפֿילְַן זיך מִיט ווִינְט די קריינגען,
די שטאמען ברעכַן אַיבָּעַר דָּעַם גַּעֲבָּרוּם.
אין דער הויך — מִיטָּן הִימְלָן שְׁמוּעָן די קריינגען,
אין ד'רָערְדַּן די בלינְדַּע וואָרְצְלַעַן שְׂוִיְיגַן שְׁטוּם.

אַ לִידְ צָו אַ פָּאֶפְירָאָס

וואָען אַלְעַ זַיְנְגַען שְׂוִין צַוְעַק —
געַבְּלִיבָן זַיְנְגַען קַאֲלַטְטָע טַרְיט אָוֹן דֻּעְמָעָר פָּוּן פָּאֶרְדְּרָאָס.
טָאַ לְאַמְּרֵר כַּאֲטָש דַּעֲרוֹוִיְּס — כֹּל זָמָן נָאָךְ פִּיעַר גְּלִיט —
פָּאֶרְדְּרָוִיכְעָרָן אַ פָּאֶפְירָאָס.

סְּהָאָט אַיְינָעָר אַוְמְגַעְקָעָרָט זִיךְ אָוֹן גַּעֲמָאנְט :
— כִּיהְאָבָּדְּ דִּיר גַּזְאָגָט אַ גּוֹטָע נָאָכָט — אַיְיךְ צַיְּצְרִיק . . .
גַּיס אָוִיס דֻּעַם לְעַצְטָן טַרְאָפָּן פָּוּן דֻּעַם כּוֹס .
טָאַ לְאַמְּרֵר כַּאֲטָש דַּעֲרוֹוִיְּל — כֹּל זָמָן נָאָךְ פִּיעַר גְּלִיט —
פָּאֶרְדְּרָוִיכְעָרָן אַ פָּאֶפְירָאָס.

אוֹיפְּ מִיְּגַע וּוֹעַנְתָּ גַּעֲלָאָזָן חַוְבוֹת שְׁטָר אוֹיפְּ שְׁטָר,
זַיְיָ מַגְעָנָן זַשְּׁאָוּעָדְדִּיקָע פָּעָן, אָוֹן הַעֲנָת, אָוֹן פִּיס,
אוֹן לְעַצְטָן אַטְעָם, לְעַצְטָן צָעָר . . .
כִּיוֹעַל זִיךְ נִיטְחַשְׁבָּנוּן אַיְצָט, נִינְן, סְּאַיְזָן דֻּעְמָעָר אַיְצָט,
סְּאַיְזָן טַוְיָונָט מָאָלְ פָּאֶרְדְּרָוּקְטָע גְּרָאָז .
טָאַ לְאַמְּרֵר כַּאֲטָש דַּעֲרוֹוִיְּס — כֹּל זָמָן אַ פָּוּנָק נָאָךְ בְּלִיצָט —
פָּאֶרְדְּרָוִיכְעָרָן אַ פָּאֶפְירָאָס.

כִּבְין שְׁוְלְדִּיק אָפְשָׁר מַעַר, וּוְיִאַיְיךְ פָּאֶרְמָאָג .
די עַרדָּה, וּוֹאָס כִּישְׁתִּי אוֹיפְּ אַיְרָ, הָאָט מַעַן מִיר אַוְיְסְגַעְבָּאָרָגָט,
סְּהָאָט אַיְינָעָר מִיךְ בַּגְּגָעָנָט בֵּי דַעַר שִׁיחָה,
אַ צְוַיְּיָתָעָר — צְוַיְּשִׁיקָט אַ לִיבָּן בְּרִיוֹן,
גַּעַוְאָרָעָמָט זִיךְ אַמְּאָל אַוְנָטָעָר אַ לְאַמְּפָבּ בֵּי פְּרִיְינָט,
די שִׁיךְ פָּאֶרְבּוֹנְדוֹן אַוְנָטָעָר פְּרַעְמָדָעָר שִׁיְינָן . . .

איַן אוֹיְזָן פְּלַעְמָלָט נָאָךְ אַ שְׁטִיקָה קְוִילָה,
סְּאַיְזָן אַוְיְסְלָעְשָׁוָנָג, סְּאַיְזָן רַוִּיטְלָעְדְּגָרְיוּעָר דָּאָסָט . . .
טָאַ לְאַמְּרֵר כַּאֲטָש דַּעֲרוֹוִיְּל — כֹּל זָמָן דַעַר אַש אַיְזָן רְוִיט —
פָּאֶרְדְּרָוִיכְעָרָן אַ פָּאֶפְירָאָס.

אט שטייט א שטוה — וועל איך זיך צוועגן א ווילע,
ס'איו שווער די לאסט, און שווער דער אטעם-ציז
די מידקיות נויגט מײַן קאָפ, ער פאלט ממילא
זיך אַגְּלעַנְגַּן אָונְ רְוֹעֵן אַיִּיף די קְנִי.
אָן אַלְטָע פִּילְאָזָפְּיָע קְוָמָט צּוּקְרִיכָּן,
פֿאַרְלָאָטָעָט אַלְעָ לְעַכָּר, דָּס אָונְ דָּס
פָּאָר הַאֲטָעָס אַיִּיךְ אַדְגָּנָק. דָּעַר וַיְנַט זָאָל נִיט פָּאָרְצִוָּן,
נִיט אוַיסְלָעָשָׂן דָּעַם בְּלִיכָּן שְׁטָרָאָל פָּוּן פָּאָפִירָאָס.

די קליינע פוקסעלעך — שועלית קטנית

עם האבן זיך פארנאלדעת אין מיין וויניגארטן, מיין כרמ.
די קליינע פוקסעלעך, שועלים קטנים,
און פילן און ביינאכט מיין שטוב מיט רויטן שיין,
זוי טראגן אין די פיסקלעך לוייכטנדיקע גראמען
די קליינע פוקסעלעך — שועלים קטנים,
און שטעלן זוי אין ליד צו מיר אריין.

געוויס, זוי זיינען קליינינקע מחלבים,
פארציטן אין די וויניגרטנער דעם צוויט געביסן,
מען האט אין שיריהシリם זוי דערפֿאָר מיט רעכט געשMISSן,
מען וועט נאך זוי מיט פּסּוּקִים און מיט דרישות טאדלען.

נאך ס'האט די שענטשע פון די דאמעס,
די וואנדערלעכע פיטערין שלומית,
מיט הייסער טראפֿע זוי אַ ריר געטאָן
און האט די קליינינקע מהבלים — די שועלים קטנים
און חניך באזעט אויף איביך אויבן און.
אין נאבעלער אַכְסְנִיה פון די ספרדים
זיינען זוי גוט און פרום געווארן,
און נוצן די געוואוינהייט פון די רוייבערשע שפאצ'רין
אין נעצט און פינצטערע פֿאָעטן צו פֿאָרְפּֿרְן.
כ'בן שטאלץ — זוי האבן זיך פארנאלדעת אין מיין וויניגארטן, מיין כרמ.
דעם אַרְעַמְעַן, אַן צָאָם, אַן שׂוֹן, דעם נאָקעטן אַרְוָם,
און ברענגן מיר און מיטן נאָקט, אַין חושך און אַין חַרְם
אַ טְרָאָפּן ווַיַּן, אַ שְׁטָרָאָל פון הַלְּעָדָר זָוָן.

אויב ס'ויל אַ שְׁלַעַכְתָּעַ האַגְּנַט דעם וועג זוי צָאָמָעָן,
די קליינע פוקסעלעך — שועלים קטנים,
וואָס פילן און ביינאכט מיין שטוב מיט רויטן שיין,
די שְׁלַעַכְתָּעַ האַגְּנַט ט'גִיט קענען זיעער קומען שטערן,
זויי האבן זיך באָהאָפְּטָן מיט מיין וויניגארטן, מיין כרמ.
אונ וועלן ברענגן מיר נאך לאָגְלָעָן פרישן ווַיַּן.

אנגסט

מיין ציטעריקע פיעז,
אוֹן פַּאֲרָגְלִיוּוּרְטָעַ האָנָטַ
אוֹן אַ שְׁטִיקֵלַ פַּאֲפִירַ,
אוֹן אַ לִיכְטָלַ וּוֹאָסַ פְּלָאָמֶטַ
אוֹן אַ שָׁאָטוֹןַ וּוֹאָסַ וּוּלְקָנֶטַ
אַרְבִּיבָּעַרַ מִיּוֹןַ וּוּאָנָטַ
סְּאַיּוֹןַ קְרִיְינַ אַוְןַ דָּעַרַ קְרִיְינַ אַיְזַ פַּאֲרָעָנְדִיקַטַ
בָּאָרַ אַיְזַ תָּהָוָםַ
וּוֹאָוְ אַיךְ זִיְּזַ
צִיטָּעָרְטַ דָּוָרָךְ
וּוֹיְ אַ בְּלִיזַ
אַ גַּעַשְׁטָאַלְטַ וּוֹאָסַ זַיְ קְלָעָמַטַ אַיְזַ מִירַ שְׁטָעָנְדִיקַ
אוֹן אַנְגָּסְטַ
וּוֹיְ אַ טּוֹךְ גִּיטַ אַ פְּלָאָטָעַרַ אוֹיפַ מִירַ
פַּאֲרָדְעָקָטַ מִירַ דָּעַםַ קָאָפַ
אוֹן דָּאָסַ שְׁטִיקֵלַ פַּאֲפִירַ
אוֹן פּוֹןַ לְעַבְנַ דָּעַםַ וּוּיְןַ
אוֹן דָּאָסַ פְּלָעָמֵלַ פּוֹןַ לִיכְטַ
אוֹן דָּעַםַ אַוּמָגָלִיקַ פּוֹןַ שִׁיְןַ
אַיְזַ דָּעַרַ פִּינְצָטָעַרַ מִיּוֹןַ טִישַ —
אַהֲרִיןַ אַוְןַ צְוִירִיקַ
וּוֹיְ אַ שִּׁיכְוּרָעַרַ וּוֹיגַטַ זִיךְ
אַ וּוֹיגְ נַאֲךְ אַ וּוֹיגְ
יַעֲדָעַסְ בְּרַעְטַלְ בְּאַזְוֹנְדָעַרַ
צַעַשְׁפָעָנְדָלַטַ, צַעַשְׁפָלִיטַ.
עַסְ אַיְזַ צָוָםַ לְאַכְןַ גַּעוּוֹיסַ
וּוֹאָסַ אַיךְ זִיךְ דָּאַ אַטְ אַיְצַטַ
אוֹן אַיךְ מִיּוֹןַ אַזְ אַיךְ שְׁרַיְיבַ
אוֹן אַיךְ מִיּוֹןַ סְּאַיּוֹןַ אַ לִידַ.

דאָנאָ גַּרְאַצְיָא מַעֲנְדָּעָט

ווען מידער מענטש און בוים און פוייגל שֶׁאָפָן,
זײַנען די טירן מיינע צעפראלטטע אָפָן,
זײַנען די שוויבן בלאנקער שיין,
וואָס שרייען פִּיעַרְדִּיק אַין נאָכָט אַריִין,
אַיך ווֹיסְ נִיט, אֹוֵב ס'איַן דָּאַ גַּהְעָדָר אַין טוֹיבָעָר נאָכָט,
אַיך ווֹיסְ נִיט, צַי פָּוֹן טוֹיבָעָר נאָכָט ווּסְטַעְפָּעָר קָומָעָן —
נָאָר ס'וּעָרָת מִיְּן שְׁטוּב בַּאֲפַעַלְקָעָרָט, אוּפְּפַעְרוֹאָכָט,
מִיְּן שְׁטוּב ווּעָרָט פּוֹלְ מִיט פְּלָאַטְעָרוֹנָג אַון בָּרוּמָעָן,
די בְּרַעֲטָר אִינָּעָם דִּילְ צְעוֹזִיגְטָעָס סְקִרְפְּטָעָן,
אַון ס'וּיִינָט דָוְךְ זַיְ דָעָר דָעָמָב, די בְּרַעֲזָעָ אַון דִּילְפָּעָן,
איַן שְׁוַיבָּ אַ שְׁטוּרָן אִיבָּעָר מִיְּן גַּעֲזִיכָּט,
צַיְנָדָט אַן זַיְ וּיְ אַן אָבְלְדִּיקָעָ לִיכְטָט.
וואָס אַיז דָעָר אָנְקָום דָא ? וּוואָס אַיז דָעָר רְוִישָׁ ? אַיך פְּרָעָג
אוֹן ס'עַנְטַפְּרָט בָּרוּמָעָנִישָׁ, אַ כְּרִיפְּעַנְדִּיקָעָ זָעָג.
— «ס'איַן עָנָג די ווּעָלָט פָּאָר אָונְדָז, די עָרְדָא אַין טִיף אַיז עָנָג,
עָס בְּרַעֲנָט דִּין שְׁוַיבָּ אַין נאָכָט, אַיז דָא אָונְדָזָעָר גַּעֲדָרָעָג.
אַיך שְׁטָאָרָבָט, אַמָּאָל דָוְךְ פִּין, אַמָּאָל דָוְךְ טְרָעָן,
נָאָר שְׁנָאָה שְׁטָאָרָבָט נִיט, נִיגְן, קָעָן נִיט פָּאָרְלָאָשָׁן ווּוָרָן».
עָס כְּרִיפְּעָט אָפְּ די זָעָג, מִיְּן שְׁטוּב ווּעָרָט שְׁטוּב,
נָאָר ס'עַטְמָט הַיּוֹזְרִיק די נאָכָט אָרוּם,
אַ צְאָפְּלָעָנִישָׁ פָּוֹן ווֹיִי,
לְשׁוֹנוֹת כְּלָעָלְדִּי,
דִּיבָּרִים פָּוֹן דָעָר נאָכָט — דָאָס אַיז גַּעֲוָוִין,
צַי אָפְּשָׁר מִיְּנָעָ טְרִיט וּוואָס כְּהָעָר אַגְּיָין.
ס'וּעָרָט פּוֹלְ דִּי שְׁטוּב מִיט זַיְ — אַיך האָבָ נִיט וּוואָ אַ טְרָאָט צַו שְׁטָעָלָן,
עָס פְּלָאָמָעָן הַעֲלִישָׁ אַלְעָ מִיְּנָעָ שְׁוּעָלָן.
וּוואָ אַיְנָמָאָל נָאָר מִיְּן פָּוֹס גַּעֲוָוָעָן
איַז וּוֹאָנְדָא אַון אִיְטָעָרָוָג אַון וּוִיסְטָרָ בְּרָעָן.
אַיך זָאג צָוָם שְׁטוּרָן : אֹוֵב דוּ בִּיסְטָ מִיְּן אָבְלְדִּיקָעָ לִיכְטָט.

טא נידער און פאַרדעך שוין מײַן געזיכט.
 ווי לאָנג דער שייעור אַין שרעק צו וואָכן?
 ווי לאָנג מײַן אויסיאָמער אַין טויזנט שפֿראָבן?
 אַין דאס מײַן לְעֵצֶט געפֿעכֶט? מײַן לעצט שמאָכִיקע פֿאָרטִיידונג?

 דער שטערן ברענט, ס'רוישט דורך מײַן שטוב אַ סָּאמָעְטָעָנָע קְלִיְּדוֹנָג,
 אָן אויסגעשטרעקטָע, בְּלִיכְכָּע האָנטָט,
 אַ רונָג, אַ פְּלאָמִיקָע בְּרִילְיאָנט,
 אַ קּוֹל אַין צִיטָעָר:

— זַיְיַ צָוְגוּוֹוָוִינְטַן צָוָם נָאָכְטִיקָן גַּעוּוִיטָעָר!
 אַיך בֵּין דֵין גַּאֲסָט אַצְּבָד, גַּעֲדָעָנָק עַס אַון פֿאָרוּעָנְד עַס,
 כְּבֵין אַלְץ נַאֲךְ נַעֲזָנָד, כְּבֵין דָּאנָא גַּרְאַצְּיָא מַעֲנָדָעָס.
 אַ לְעֵבָן לאָנג באַהָאָלָטָן אַון גַּעַהַיט מֵיַן גָּאָט,
 פָּוֹן לְאָנד צו לאָנד, פָּוֹן נַעֲזָנָד צו נַעֲזָנָד.
 ווי פִּיגְל אָנוֹטָעָר פִּיעָר, שָׁאיָרָעָס אַין גַּעַיְעָג,
 גַּעַלְאָפָן זַיְינָעָן יַדְן אַין בְּרָאָךְ פָּוֹן נַעֲכָט אַון טָעָג.
 אַון יַעֲדָעָר וּוְעָג וּוְאָס טְאיַנְגְּזָאָפָט אָנוֹנְזָעָר גַּעוּוִין,
 אַוְיָפָ אַיְבָּיק אַיְזָן גַּעוּוֹאָרָן גַּעַלְעָדִיקָּרָאָנָק אַלְיָין.
 אַיְן טָרִיט פֿאָרוֹאָנוֹנְדָעָט אַתְּפִילָה אַיְזָן-פֿאָרָאָן,
 זַי אַיְזָס וּוְיַהְאָנִיק אַיְזָן אַיְזָטָאָר וּוְסָמָן.
 אַון וּוְאוֹ גַּעַפְלְאָגָטָע טָרִיט זַיְעָנָן גַּעַלְאָפָן קְרוּם אַון לְאָם,
 גַּעַלְלָיְבָן אַיְבָּיק אַיְזָן דָּעָר צִיְּכָן פָּוֹן אַבְרָהָם,
 דָּעָר צִיְּכָן פָּוֹן זַיְין הַאָקָל,
 וּוְאָס האָט דָעָם פָּאָלְשָׁן גָּאָט צָעַשְׁמַשְׁעָרָט אַון צָעַהָאָקָט.
 אַון זַוְּגָנוֹיְנִיקָע שְׁטִיעָנָע אַוְיָפָ דָּאָרָטָן פָּוֹן דָוָר צו דָוָר,
 אַון זַוְּגָעָן לְעָם דִי טִירָן אָנוֹנְזָעָר וּוְאָרָט פָּוֹן וּוְאָרָט.
 דָאָס וּוְאָרָט וּוְאָס אַיְזָעָפָלָן מִיט גַּעוּוִין
 אַוְיָפָ זַאְמָד אַון וּוִיסְטָעַנִּיש אַון שְׁטִיעָן.
 אַיך בֵּין גַּעוּוֹן מִיט זַיְיַ, אַיך וּוְיִיס אַון אַיך גַּעֲדָעָנָק
 דָאָס יַאֲמָרְדִּיל פָּוֹן לְיִיב אַון פָּוֹן גַּעַלְעָנָק,
 נַאֲר אַיְנָמָאל דָאָס צו הָעָרָן אַיְזָעָג,
 סַיְאָל קִינְמָאָל נִיט פֿאָרטִיְּקָעָנָעָן פָּוֹן הָאָס דָעָר קְרוּג.

נישטא קיין טויט פאר מיר, נישטא איז טויט קיין רו . . .
 אזי בין איך געוווען, אזי ביסט איצטער דו . . .
 נאר זעסט מיין דארע האנט ? פון שווערטן געונד,
 דעם שונא ווידערשפאניקט און געדראט.
 מיין טאג איז נאכט געוווען, מיין נאכט געוווען איז וואך.
 און שלַּאנְגָּעָנְגִּיגֶּיפֶּט טְּגָּרְעָנְגֶּט אֹוֵּיפֶּט מיין דאך.
 מיין פריד געסטע, געבאט געברענט,
 און בייטשן זיינען ואַגְּעַלְאָפֶּן אַטְּזִידִי בליכע הענט.
 פון שווערטער פײַן פון פלאג, וואס האט געלפלאגט,
 האב איך דעם שונאס שיפַּן נאכגעיאגט.
 דעם ים גערײַצַּט אֹוֵּיפֶּט זַיְעָרָע אַין פּוֹלְעָנִיש פֿאַרְשִׁיט.
 ווער זאגט עס דיר, און שבאה איז ניט שיין ?
 דיין הארץ איז אפשר קליין,
 דיין הארץ איז אפשר שמאל.
 מיר זיינען שטַּאֲרָקָעָרָע געוווען אַמְּאָל.
 מיין שטוב איז פול געוווען מיט לעקען און מיט ווינן.
 נאר פְּלָאָמוֹנוֹג אַין געוווען מין ברויט, געטראנק געוווען אַין — פֿײַן.
 כ'האב שטַּאֲרָבָּן ניט געוואָלְט —
 שכור פון רחמנות איז געוווען מיין בלוט
 צו די, וואס בלײַין אונטער קייט און אונטער רוט.
 דער טויט מיין הארץ האט ניט געתטילט,
 די ערְדַּמְיָן גּוֹף — ניט אַפְּגַּעְקִילְט.
 כ'בִּין וְאַכְּקִיִּת אַיְבָּקָע, וְאַס וְוִיס נִיט פֻּן קַיְן שלַּאָה,
 כ'בִּין דָּאַרְשְׁטִיקִיט, וְאַס האט קַיְן לְעַשְׂוָגָן נִיט, קַיְן סָוָף.
 אַוְן וְוַעַן דָּעַר שְׁוָגָן טְּרָאָגֶט זַיְן זִיגְעָרִישׁ פָּאָן,
 בִּין איך דָּעַר הַיְמָלְ-פְּלָעָק, וְאַס זָאגְט אִים זִינְקוֹג אָן,
 בִּין איך דָּעַר הַיְמָלְ-פְּלָעָק, וְאַס זָאגְט אִים זִינְקוֹג אָן.
 ס'ווערט שטייך. ס'פָּאַרְגִּיִּט דָּעַר روִיש פֻּן סָאמְעַטָּעָר קְלִידָוָגָן.
 מיין שטוב ווערט בלײַיך, און אוַיסְגַּעַלְאָשָׁן, ליידיק.
 פֻּן שְׂוִיב דָּעַר שְׁטוּרָן אַין אוּוּעָק.
 אוּרְפֶּה בלְוִיקִיִּט פֻּן באָגִין שְׂוִימִט הוֹיך אַ הַיְמָלְ-פְּלָעָק.

בר אָנוֹ זוּ וַיֵּלֶךְ

פָּאָרְשָׁפִּיל

نعم, במחילה, אלע אינסטראומענטן,
שטעל און דעם אויער און דאס אואיג,
نعم די שיינע אלטע דודע
און דעם הייכעדיקן פוייך,
דעם באראבאן דעם גראיסן מיט א דונעה,
די קאטערינקע מיט א כרייפ,
עס קומט אנטקעגן בראנזוויל — ערשטער נומער,
אין א צעריסגעער קאפאטע
מיט אביסל ליפסטיק אויפן לייפ.
די יונגנט טופעת צו מיט די אפצאנס —
ציפעדריפע ! ציפעדריפע ! ציפעציגגעהאקט !
און אפיילו די הינט איבער די גאָסן
דריען מיט די ווידלען אויך צום טאָקט.
און גיב א כאָפ נאָך דעם פֿיַּפְּיאָל דעם דינעם,
און גיב א רוף א קלעומער-יונג א ברען,
וזל זיין א פָּאָרְשָׁפִּיל פָּאָר דער בראנזווילעэр מדינה,
און זאל ער אונדו דערצ'ילן וואָס ער האָט געזען.

אָז מְנוּטוֹשׁ אִז אָוּנָעַ

נעיטן האָט אִז בראנזוויל פֿערצִיך יאָר געוואוינט
און אי געשטארבן פרײַטִיך אַינְדערפּרִי.
דאס צוּוּיטָע ווַיְיַיְבָּה האָט זִיךְ צְעֻוּינִיט,
דעם קָאָפּ גַּעֲלִיְגָת בַּיִּם טוּיטָן אוַיַּחַד די קְנִי.
די עַרְדָּה האָט זִיךְ זִיךְ בְּרָאָר גַּעֲטָאָן,

דער הימל האט א פלאם געטאן —
 ס'האט קיינער ניט גזען.
 דער טויטער אייז געלעגן אויסגעציגן
 אוון האט געוואנדערט זיך אויף דעם.
 דערנאנך אייז געקומען דאס ערשטע ווייב,
 מיט טעכטער צווויי, ווי א ריבער נאדאן.
 — אווי, וויי אייז מיר, דער טאטט איערער אייז טויט,
 די קרוין ארפאפ פון קאפ, דער מאן.
 די שטוב אייז פול געווארן מיט געווין,
 פון טעכטער צווויי, פון ווייבער צווויי,
 אוון נעיתן אייז געלעגן אוון געהרט,
 עס האט געהרט דער טויטער
 פון לְעַבְדִּיקָע דאס געשריי.
 דאס ערשטע ווייב האט ביים צוקאפנס זיך געשטעטלט,
 די טעכטער האבן זיך געשטעטלט צופסן,
 דאס צוויטע ווייב, און קינדרער, און א מאן,
 די הענט צעשפֿרִיט, ווי מען וואט בֵּי אִיר אֵין מיטן יִם
 דעם רודער פון די הענט אַרְוִיסְגֶּרְיסְן,
 אֵין שטוב אייז אַרְיִין אַ פָּרְשְׁטִיטִירְפָּרְטָן פון נעיתנס ברענטש
 (עד האט נעיטהנען פון פריער קוים געקענט),
 ער האט דערגעגענטערט זיך צום טויטנס בעט.
 דער ברדמן האט פון אים ברודערשאפט געמאָנט.
 — ווי אייז געווען זיין נאמען ? —
 האט ער געפרעגט מיט שולדיקיט און קול.
 — דער ערשטער נאמען נעיתן, דער צוויטער — בער, —
 האבן געענטפֿערְט צוווי שטימען פָּאַרְאַמָּאל.
 — אוון ווער אייז דא די פרוי ? —
 — איך בין די פרוי, אוון אַטָּא מִינְעָטָע טעכטער : —
 סערע אוון עליינאָר.
 — איך בין זיין פרוי, — האט שטיל דאס צוויטע ווייב געוזאגט, —
 איך בין זיין פרוי די לְעַכְּטָע פּוֹפְּצָן יָאָר. —
 צווויי פרויין זייןען געשטאָגען צונטער רויט לְעַבְן דעם טויטן מאָן,
 די טראָען זייןען אויסגעטרידקָט,

פַּאֲרְבָּרְעֵנֶט פֹּוָן שְׁנָאָה־פְּלָאָם.
 אִין שְׁטוּב אַיְזָה שְׁטִילָה גְּעוּוֹן.
 דִּי שְׁנָאָה הָאָט הַוִּיךְ גַּעֲרָעֶדֶת,
 אָוָן ס'הָאָט גַּעֲהָעֶרֶת דָּעַר טְוִיטָעֶר,
 וְוִי ס'בְּרָעֵנֶט דִּי שְׁנָאָה אַוִּיךְ זַיְן בְּעֵטֶן.
 דָּעַר פַּעֲטָעֶר מְשָׁה אַיְזָה גַּעֲקֻמָּעֶן, דִּי וְוִיבָּעֶר צְוּוִיִּיךְ דַּעֲרוּעֶן,
 הָאָט עַר דָּעַם קָאָפֶ אַרְאָפְגָּעָלָאָזֶן.
 — וְוּעָן אַיְזָה דָּעַר אַוְמָגְלִיק דָּא גַּעֲשָׁעֶן?
 עַר אַיְזָה דָּאָךְ נָאָךְ אַיְצָט אַיְזָה דִּי פַּוְצִיקָּעֶר, אַ יְוָנְגָעָרְמָאָן גְּעוּוֹעֶן . . .
 דָּעַר שָׁאָפֶ הָאָט אַוִּיגְגָּעָסֶן, דִּי שְׁנָאָה אָוָן דָּעַר דְּלוֹת, —
 אַ קְוָק גַּעֲטָאָזֶן אַוִּיךְ בִּיְדָעֶן וְוִיבָּעֶר, גַּעֲשָׁאָקְלָט אַ וְוִילָעֶ מִיטָּן קָאָפֶ,
 אָוָן הָאָט אַ פְּרָעָג גַּעֲטָאָזֶן, וְוָאוֹ ס'לִיכָּט דָּעַם טְוִיטָנֶס טְלִיתֶן.
 — דָּעַר טְלִיתֶן? — אַלְעַה האָבָּן דִּי אַוִּיגְגָּהוּבָּן,
 צְוָם צְוָיְיטָן וְוִיבָּעֶר האָבָּן זִיךְ דִּי בְּלִיקָּן גַּעֲטָאָזֶן אַ צִּי.
 זִי הָאָט דַּעֲרָפְלִיט אַ פְּרִידָה כְּמַעַט,
 מַעַן פַּרְעָגָט בֵּי אִיר, מַעַן מַאנְטָן פֹּוָן אִיר,
 דִּי בְּאַלְעָבָאָסֶטֶעֶן דָּא אַיְזָה זַיְן . . .

קִיְּין טְלִית אַיְזָה אִין שְׁטוּב אַיְגָגָאנְצָן נִיט גְּעוּוֹעֶן.
 דָּעַר פַּעֲטָעֶר מְשָׁה הָאָט פְּלוֹצְלִינְגָּה אַ פְּלִי גַּעֲטָאָזֶן,
 אַ בְּרָאָךְ גַּעֲטָאָזֶן זִיךְ, אַטָּאָטָאָט אַ פְּאַלְטָט דָּעַר מַעֲנְטָשׁ:
 וְוָאָס טְרָאָכֶט אִיר זִיךְ? מַעַן קָעָן אַ בְּרָמִינָן אִין הַיְמָלְשִׁיקָּן
 מִיטָּה אַ צְעַטְלָ פֹּוָן אַיְיעָרָ בְּרָעָנְטָשׁ?
 מַעַן וּוּטָה דָּאָךְ אִים אַ פְּרָעָג טָאָן דָּאָרְטָן: מַה שְׁמָךְ?
 וְוָאָס אַיְזָה גְּעוּוֹן דִּין טְוּכָּץ? דִּין בְּאָרוֹף?
 אִיךְ וּוּלְלָ נִיט לְאָזָן אִים אִין דָּעַר עַד אַרְיִנוֹנוֹאָרָפָן
 אָז אַ טְלִית מִיטָּה אַ פְּאַרְשָׁעָמְטָן גּוֹחַ . . .
 דָּאָס עַרְשָׁטָעֶן וְוִיבָּעֶר הָאָט הַוִּיךְ גַּעֲרָעֶדֶת דָּוָרָךְ אַפְּעָנָם גְּעוּוֹיָן:
 — עַר הָאָט גַּעֲנָג גַּעֲלָאָזֶן דָּא . . .
 עַר קָעָן אַ טְלִית קְוִיפָּן נָאָךְ אַלְיָין

דָּאָס צְוּוִיְיטָעֶן וְוִיבָּעֶר דִּי לִיְפָן הָאָט גַּעֲבִיסְטָן:
 — אִיךְ קָעָן נִיט טָאָן דָּאָס, ס'אַיְזָה קָעָגָן זַיְן גְּעוּוֹיָסֶן . . .

דער פעטער משה האט זיך א לאו געטאן צום דעלעגאַט :
 — איר דארפֿט קויַפּן, ער איז א מעמבער אַיִיעָרְעַר געוועזַן, אַסָּלְדָּט . . .

אין רעגןס צו אַיְידַּגְּיגַן, אין שנײַען לַויַּפּן,
 נישקָאַש, אַיְדַּמְּעַט אַטְּלִית פָּאַר אַיְם קויַפּן !

דער דעלענַאַט האט זַיְינַע זַוְּיִיכַע אוַיְגַן אוַיְגַּעַהֲבַין,
 עַר האט גַּעַשְׂמִיכְּלַט, אַ שְׁמִיכְּלַט נַאֲנַט צו אַ גַּעֲוַיַּן,
 עַר האט אַ דְּרִידִי גַּעַטְּאַן דַּעַם קָאַפּ אַוִּיךְ נַיְינַן :

— מֵיר גַּיְבַּן קְרוֹקָע, אַ דְּקָאַטְּעַר שִׁיקַּן מֵיר, וּזְעַמְּצָעַר אַיְזָנָק,
 פִּיר לְעַקְטְּשָׁוָס אַיְבָּעַר וּוַיְנַטְּעַר אַוִּיךְ אַנְטוּקְלַעַן דַּעַם גַּעַדְאַנְקַן,
 אַזְּנוֹ דַּוְרְכַּן יַאֲרֵן האַבָּן מֵיר צַוְּיִי מַאֲלַאְל אַ בְּאַנְקָעַט,
 נַאֲר אַוִּיךְ טַלִּיתִים האַבָּן מֵיר נִיטְקַיְּן בּוֹדְשָׁעַט.
 סַיְאַזְנַן שְׁטִיל גַּעַוּאָרָן,

בַּיִּי יַעֲדָרַן טַגְעַבְרַעַנט דַּעַר בְּלִיקַּע,
 דַּעַר טַוְּטַעַר אַיְזָנָקְלַעַן אַזְּנוֹ גַּעַהְעַרְתַּע,
 וּזְוּוֹעַרְתַּע זַיְינַע צַיְמָעַר פּוֹלְמִיט קְרִיגַע.
 אַטְּלִית האט מעַן צֻוּם סְוּף גַּעַרְקִיגַע
 בַּיִּי אַשְׁכַּן אַוִּיךְ דַּי זַעֲלַבְעַשׂ שְׁטִיגַע.

לְזַיְזָעַר עַלְיָע, אַיְיד אַגְּרִינְעַר, אַזְּנוֹאַזְנַן זַעַקְס פּוֹן שִׁוְיַע,
 עַר האט אַיְזָנְזּוּיְל גַּעַפְעַדְלַט אַוִּיךְ דַּי גַּאֲסַן
 מִיטְפָּאַדְעַמַּע, מִיטְקָאַנוּעַרְטַן, מִיטְפָּאַפְּרַי אַוִּיךְ בְּרִיוֹו,
 צַוְּיִי טַלִּיתִים, אַ שְׁבַּתְּדִיקַּן אַזְּנוֹ נַאֲדַר אַיְינָעַם אַוִּיךְ אַינְדָּעַרְוָאַכְן,
 האט ער גַּעַרְאַכְטַן פּוֹן שְׁטַעַטְלַעַן נַעַבְן זַוְּאַרְשַׁעַן, פּוֹן פָּאַלְאַגְּעַן,
 האט ער דַּעַם וּוְאַכְעַדְיַיקַן טַלִּית אַפְּגַּעַגְּעַבַּן
 דַּעַם מַתְּפּוֹן בְּרָאַנְזּוּיְל, אַן אַיְבִּיקְעַמְתָּהָנָה,
 גַּעַבְגַּג אַיְם גַּעַדְאַוְונַט, גַּעַפְּאַלְן אַין גַּעַוְיַיְן,
 אַזְּנוֹן צַוְּיִי פָּאַגְּרָאַמְעַן מִיטְנַעַן לַעֲבַן דַּוְרְכַּגְּעַשׂ וּזְאוּמָעַן,
 אַ רִים אַיְזָנַן דַּא אַיְן טַלִּיתַן פּוֹן אַ שְׁטִינַן,
 נִישְׁקָאַש, אַיְזָנַן אַזְּאַזְנַן טַלִּיתַן מַעַג מעַן צֻוּם באַשְׁעַפְרַע קְוֹמָעַן.

עַטְלַעַכְעַ שְׁכָנִים האַבָּן אַיְם אַ קְרָאַנְצַע גַּעַרְאַכְטַן,
 אַזְּנוֹנַע נַעַיטַן אַיְזָנַע מִיטְנַע טַלִּית אַוִּיסְגַּעַרְיבַּטַן,
 דַּי זְוַן דַּעַם צַוְּדַעַק האט מִיטְגַּאֲלַד באַפְּאַרְבַּט,
 אַוִּיךְ דַּי וּוְעַנְטַן האַבָּן שְׁאַטְנַס זַיְגַּעַרְיתַּט,

די שטוב איז פול געוווארן, ווי ס'דארף צו זיין בי איינעם, ווען ער שטארבט.
 דער דעלגענט האט צוגעאיילט : די עגלה קאנ ניט ווארטן מער,
 אין קנאפער מיט א זיפי,
 אין זויניקער א טרער,
 עס האט זיך צוגעאיילט דער עולם,
 עס ארבצעט ניט אום שבת דער בית-עולם.
 א פאָר שטימעס האבן א זונג געטאן :
 "א, גוטע פרײַנט, ווען איך וועל שטארבן,
 טראָגט צו מײַן קבר אונדזער פאנּ".
 דער פעטער משה האט דער ערשטער זיך אַיגעבעיגן.
 א טופעניש פון פיס,
 דורך דער טיר איז דורךגעשוואָמען דער שמאלעָר אַרְוֹן,
 דאס צוּיִיטָע וויב האט זיך געטאן צו אַים אַ רֵּיס,
 די יַנְגַּסְטָע טאָכְטָעָר האט אַ קלִּיפָּ געטאן אָון שטיל געווֹרָן,
 טרייט האבן געטופעט טיפֿטָאָפּ-טָאָפּ,
 געיטענען אַרְאָפְּגָעָוִיגָט אַרְאָפּ, אַרְאָפּ,
 די וועלט איז הינטערוּלִילְעָכְטָס אַוּזָק צְרוּיקָ, צְרוּיקָ,
 צו בְּלַעַנְדָּעַנְיָשָׁצָן צו צוּיִילְפָּלְעָן אָון צו גְּלִיכָּ.

אַ שְׁכָנָה האט אַין שְׁטוּב דִּי טִיר פָּאַרְמָאַכְּטָן,
 דַּעַר צִימָעָר אַיז גַּעֲלִיבָן לִיּוֹדִיק, הוֹלֵ ;
 ס'אַיז פְּרִיצְיִיטִיק אַהֲזָן אַרְיִין דִּי נַאֲכָטָן,
 מִיט שְׁאָטָנָס, מִיט חְרֹטוֹת אָון מִיט גְּרוּוֹלָ.
 אַ פָּאָר שְׁטָעַקְשִׁיךְ זַיְנוּן שְׁטִיעָן גַּעֲלִיבָן נַעֲבָן בְּעַטָּ,
 אוּפְּנָן וּוְאַנְטָן אַיז גַּעֲלִיבָן הענְגָּן אַ כָּאֶלְאָטָן.
 אוּפְּנָן אַ פָּאָלְצִיעָן דְּרִיּוּ גַּעַלְעָ בִּיכְעָר אוּפְּנָן אַ צִּיטְוֹנָג אַוִּיסְגָּעַבָּעָט :
 שְׁמָ"ר, דַּיְנוּזָן אָון דָּוד עַלְשָׁטָאָדָט.
 דִּי שְׁטוּב אַיז צַוְּגָעָשׂוֹאָמָעָן צו אַ ברָעָג,
 דַּעַר צִימָעָר האט זיך אַיגעבעהערט,
 ווי ס'אַיז אַ מעַנְטָשָׁ אַוּזָק.

פראגען-ציזיכנס

נאר אפגעשניטענעム פעלד בליעבן שטעהבעדיקע ווארכזלען,
נאך אפגעברענטו וואנד בליבט וואו ניט וואו א פלאקער,
דעך וויבט ווועט קומען און דעם אש צערראגן
די פעלדאער ווועט מען דורךגין מיט אן אקער.

ווען ס'גייט א מענטש אוווק —
בליעבן זינגע קלידער לאנג, ווי קיטלען,
די שיך וווערן פול מיט תהומען, און שטייף, ווי ברעט,
די זונ, די גוטע זונ, שיקט אירע שטראָן צו פארמייטלען,
צווישן דעם בערגע ערעד און פריש פאלראָטען בעט.
דעך קלענסטער צימער קרייגט וווײַטַּע האָרְיוֹזָאנְטָן,
און אויפֿן וואנט דאס בילד מיט שמייכַּענְדִּיקַּע לִיפֿן,
און טיפֿע שאטָן און שטומע דו,
טרײַיסט אלעמען : אט קומ איך באלה, איך זאג איך צו . . .

געיטנס צוויטען וויב —
זיין חברטע די לעצעט און געליבטען,
אין צימער זיצט אַלְיַיִן, און ניט אַלְיַיִן —
אַ רעגן גִּיט, און מיטן גאנְג פֿוֹן רעגן —
קומט געיטן אויך צוֹגִין :
— אט זיינגען מײַינָע ברְיוֹ און צעטעלען,
צער און דערגרִיכְּנס —
פראגעסטן און נצחנות אין שאָפ און אין פֶּאָרָאיַן,
אט דא האָב איך געשטעלט די פראגען-ציזיכנס . . .
איך וויל נאר קומען זאגן אַיִּיך,
וואס איך מײַין . . .
אַ ווינט שאָרכְּט דורך אַיבָּער די שויבָּן,
און מיטן שאָרכְּט פֿוֹן ווינט ער רעדט :
— אט אייז אַ שלְיִיפְּלָע אַ דְּוִיטָס, אַן אויפְּשִׁרְפְּט,
פֿוֹן יְעַנְעַם דעם אַמְּאַלְיַיִן בְּאַנְקָעַט . . .
די “אלטָע הַיּוֹם” האָט נאר געפְּאַבעַט מיט אַ רְוֶפְּנְדִּיקַּע פְּלִיאָגָן.

די "פָּגָן" האט צוגעוזאגט אַ זִיג אַיבָּער דָּעַר ווועַלְט,
 די הערצער זיינען פֿוֹל גַּעֲוֹעַן מִיט גַּלוֹבִין אָזֶן מִיט לִיבָּעַ,
 אָזֶן גַּאט אָזֶן מַעֲנְטֵשׁ הַאֲבָן גַּעֲוֹוִינְט אַין אַיִּין גַּעֲצָלְט.
 אָזֶן זַי גַּעַדְעַנְקָט : די טִישָׂן, ווַיַּן אָזֶן בְּלוּמָעַן,
 די שְׂפִּיְּפְּלַעַךְ גַּלְעַזְבָּן בַּיִּדְמַעְנָר אוֹף די לאַצְּנָן אָזֶן בַּיִּדְפְּרוּיְּעָן אוֹפְּנָן בְּרוּסָט
 — צַו אַ יְוָמַתּוֹב אַיְזָן דַּעַמְּאַלְטָט יַעֲדַעַרְעַד גַּעַלְמָעַן,
 אָזֶן קַאְמָפְּ אַיִּזְלָעַבְּן —
 האט מעַן אוֹף אוֹיסְטוֹיְינִיק גַּעַוְאָסְט.
 דָּעַר קַעַלְעַדְרָ גַּיִּיט אַיִּין שְׂוֹוָאַרְצָן פְּרָאָק,
 אַיִּין פְּרָאָק אָזֶן עַק,
 אָזֶן עַק אַ שְׁפָאַלְטָן,
 אַיבָּעָרָן שְׁפָאַלְטָט אַ פְּאָקָד.
 די גַּאֲפְּלַעַךְ צַעְלִיְּגָט — (פִּיִּפִּי, פִּיִּפִּי בְּרוּדַעַר !)
 קְלִיְּן אָזֶן גְּרוּוֹיס אָזֶן גְּרוּסָעָר,
 אָנוֹגְטָעָר יַעַדְן מַעְסָעָר אַ לְעַפְּלָה, אַ לְעַפְּלָה,
 אָזֶן אַיבָּעָר זַי אַ זְּאַלְצָעָר, אַ שְׁעַפְּלָה.
 נְעִיטָן האַט זַי אַיִּין די גַּאֲפְּלַעַךְ גַּעַלְאָנְטָעָרט,
 גַּעַשְׂוִוִּיצָט אַיִּין שִׁימְעָר פָּוָן גַּעַפְּעָסָן —
 מִיט וּוּלְכָעָר כְּלִי אַנְהָוִיבָן צַו עַסְן ?
 צַעְלִאָכְט זַיְד, אַפְּגַּעַוְוִישָׂט דָּעַם שְׂוּוֹיִיס,
 אָזֶן אַיִּז אַ פְּאָרָאוּמְעָרְטָעָר גַּעַבְּלִיְּבָן זִיכְּן,
 טְרוּיְּעָרִיךְ אָזֶן בִּיְזָן.
 דָּעַר פְּאַרְזִיכָּעָר האַט זַיְן לְאַגְּגָעָ רַעַד גַּעַוְוִיקָּלָט אָזֶן גַּעַדְרִיְּט,
 אָזֶן סְוֹף כְּלִי סְוֹף זַי צַוגְעַשְׁנָעָלָט —
 מִיט אַ שְׁעַנְעַרְעָר אָזֶן בְּעַסְעַרְעָר ווּלְטָט .
 האַט נְעִיטָן מִיט אַ הָאָנְטָן אַ שְׁאָר גַּעַטָּאָן אַיבָּעָר די גַּאֲפְּלַעַךְ אָזֶן טָעָז,
 אָזֶן פְּלוֹצְלִינְגָן מִיט אַ פּוִיסְט אַיִּין טִיש גַּעַטָּאָן אַ זַּעַן
 אָזֶן אַנְגַּעַהְוִיבָן בְּרוּמָעַן :
 — נִידְעָר מִיט די גַּאֲפְּלַעַךְ, די שְׁאַלְאָמוֹיזָן אָזֶן די בְּלוּמָעַן !
 אַיךְ הָעָר, בְּרוּדַעַר, אָז דָּעַר אַמְתָה פָּוָן דִּין מוֹיל אַנְטְּלוּיפְּט,
 וּוֹאָס זַיְגָט אַיר אוֹיסְגַּעַפְּצָטָעָד דָּא אַהֲעָר גַּעַקְוּמָעַן ?

זאגט גלייך : צו וועמען איר האט די פאנע אונדזערע פאַרקייפט ?
די בריסקער תפיסה האט מיט אונדו דעם טראָפ גענעלט,
פאָרנוועט איד די גאָפֿעלעך, די שאָלָאמְזִין און דאס פּלוֹידָעָרְדִּין,
און פֿאָרגֿעֶסֶט ניט מִיטְשְׁלָעֵפֶן אַיִּיעֶר „שְׁעַנְעָרָע אָוּן בעסערע ווועלט.“
עס אַיְוָוָאָרָן אַ גַּעֲפִילְדְּעָר . . .

דעָר פֿאָרְזִיכְעָר, אַ בְּלָאָסָר, האט זיך אַיְפֿגָּעְשְׁטָעָלָט פּוֹן אַרט.

אוֹף די ווענט האָבָן גַּעֲרוּיַּשְׂטַד די אַלְטָע בְּילְדְּעָר,
און קָאָרָל מַאָרְקָס האָט גַּעֲשְׁטוּרָעָמָט מִיט דֻּעָר בְּרִיאְטָע בְּאָרָד.
אוֹפְּגַּן גַּעֲבָרְצָוָג האָט אַ הַאֲטְלָעָלְבָּאָדִינְגְּעָר די טִיר גַּעֲפְּגַּטְּנָט,
די קָנְעָפְּלָעָך, די מַעַשְׁנָעָה, האָבָן גַּעֲטָאָן אַ בְּלִינְצַן,
און גַּעֲיִטְּנָן האָט אַ זָּאָג גַּעֲטָאָן :

— אַט האָט אַיר אַם ! עַס האָט קָנְעָפְּלָעָך שְׁוִין גַּעֲדָוְגָּעָן —
דעָר בְּעַרְדִּיטְשְׁעוּרְפְּרִינְצַן ! . . .

און צָוְעָגְעָבָן מִיט פֿאָרְקְלָעָמָטָן צָאָרָן :
„פּוֹרְדִּים־גְּרָאָגָעָרָס, זִוְּתָ מִידְמָוחָלָא, אַיְזָ פּוֹן אַיְידְגַּעְוָאָרָן“ . . .
מעָן האָט גַּעֲשְׁרִיעָן, צו גַּעֲיִטְּנָעָן מִיט אַ גַּעֲשְׁעָג גַּעֲרָאָכָן,
— אַ נָּאָר אַיְזָ גַּלְיִיכְעָר זָאָל נִיט זִוְּינְ קִיְּינְ תְּלִימְדִיחָכָם . . .
מעָן האָט גַּעֲטוּמָלָט, וּוּרְטָעָר וּוּשְׁיִקְּזָג אָוּן הַעֲלָעָ :

געַנְאָסָע ! חָבָר ! בְּרוּדְעָר !
און שְׁטוֹלָן האָבָן זיך גַּעֲרוּקָט,
און דאס גַּעֲפָעָס גַּעֲלָוְגָּעָן,
עס האָבָן זיך די גַּעֲסָט צְעָשָׁאָטָן אַיְן גַּעֲרוּדְעָר,
סְחָאָט אַיְנְעָר אַיְן אַ טָּאָץ גַּעֲקְלִימְפְּעָרָט,
און עַטְלָעָכָעָה האָבָן הִיָּס אַ לִיד גַּעֲזָוְגָּעָן.
איַז אלְץ אַוּוּק ? איַז בְּלִזְיָן גַּעֲבְּלִיבָן דאס גַּעֲדָעָקָעָן ?
דַּעַם פְּרִילְינְג אַיְבָּיק מַזְוָּעָר הַאֲרָבָּסָט אַנְטְּוִישָׁן ?
דעָר דַּעַגְן זִיפְּט : סְאַיְזָ אלְץ אַוּוּק . . . סְאַיְזָ אלְץ אַוּוּק . . .
און אוֹפְּגַּן זָוָאנְט די קָאָלְטָעָ קְלִידָעָרְקִיטְלָעָן רְוִישָׁן.

איַן צִימָעָר לְעָבָן גַּעֲיִטְּנָס שְׁטִיףָע שִׁיך
גַּיְיָעָן גַּעֲזִיכְטָעָר דָוָרָך —
און שאָטָנָס זִיגְגָּעָן אַונְטָעָר זִוְּינְ בְּיַדְך, אַיְבָּעָרָן זָוָאנְט :

"ברידער מיר האבן געשלאָסן
 פון טויט און פון לַעֲבָן אַ פֿאָרְבָּאנְד" . . .
 עס שארכט אַ ווינט אַיבָּער די שווין
 און מיטן שאָרְךָ פון ווינט אַ קֶּלָּאָפָּ אַין טִיר . . . אַ שְׁרָעָק . . .
 — ווער קומט דָא אַיצְט אַין צִימָעָר פון דֻּעַם טוֹיטָן ?
 עס קומט דָאָךְ נִיט צְרוּקִיךְ, ווער אַינְמָאָל אַין אוּוּק . . .
 — עַלְגָּאָר ? . . .
 — יָא עַלְנָאָר . . . אַיךְ ווֵיל ווִיסְן פון דֻּעַם טָאָטָן לְעַצְטָעָ יָאָרָן . . .
 אַיךְ ווֵיל דְּעַרְגָּיִין . . .
 פֿאָרוֹוָאָס דָעַר טָאָטָע אַין . . . פֿאָר ווָאָס דָעַר טָאָטָע הָאָט גַּעַלְאָזָן
 קִינְדוֹוִיָּז אָונְדוֹ אַלְיַין ? . . .

לַעֲבָן דִּי אַלְטָע בְּרִיוּוֹ, דִּי צַעַטְעַלְעַךְ, דִּי פֿרָאָגָעַ-צִיִּיכָּנס,
 צְוַויִּי פֿרְוִיעָן שְׂטִיעָן, יְעַדְרָעָךְ פֿאָרְקָלְעָמָט אַין זִיר,
 וּיְוַיְיָטָע צִיִּיכָּנס זַעַן אָוִיס דִּי אַלְטָע בְּרִיוּוֹ,
 אַון אַוְיְפָמְעַרְקָזָם הָעָרָן זִיר אַיךְ צְוַויִּי שְׂטִיפָע שִׁיךְ.
 — דִּין טָאָטָע ? . . .

אַין דָעַר ווִינְגָּט אַ שְׁבוּהָה הָאָט עַר גַּעַגְּבָן,
 דִּין טָאָטָע אַין גַּעַוּעַן אַ זְעַלְטָעָנָר, צָוָם הָאָרָצָן אַלְץ גַּעַנוּמָעָן גַּעַנְטָעָר,
 דִּי שְׁבוּהָה הָאָט עַר אַפְּגָהָהִיט דָאָס גַּאנְצָע לַעֲבָן,
 אַון אַין גַּעַשְׁתָּאָרְבָּן . . . וּוַיְיסְטוֹ דָאָךְ, אַון אַיְנוֹזָמָעָד אַון אַ פֿאָרְשָׁעָמְטָעָר . . .
 עַר אַיְזָנָק גַּעַוּעַן, פֿאָרְצְּוּיְפָּלְט אַון דְּעַרְשָׁלָאָגָן,
 דִּי לְאוֹעַ בְּרָעָנֶט אַרְאָפָּ דֻּעַם שְׂטָאָרְקָסֶטָּן דַּעֲמָב,
 עַר הָאָט בִּזְוֹן לְעַצְטָן טָאָג קִין שְׂנִיפָּסֶן נִיט גַּעַרְאָגָן,
 נָאָר אַ "רוּבָּאַשָּׁקָּעַ", אַ בְּרִיסְקָעָר עַרְקָהָעָמָד . . .

לַעֲבָן דִּי אַלְטָע בְּרִיוּוֹ, דִּי צַעַטְעַלְעַךְ, דִּי פֿרָאָגָעַ-צִיִּיכָּנס,
 צְוַויִּי פֿרְוִיעָן שְׂטִיעָן אַין גַּעַוּיָּן,
 אַון אַוְיְפָן ווָאנְטָט דָאָס בַּיְלָד מִילָּד פֿאָרְטְּרָאָכָּטָן שְׂטָעָרָן,
 טְרִיאִיסְט בִּיְדָן זִיר —
 — אַט קוּם אַיךְ בָּאָדָּד, אַט קוּם אַיךְ אַלְץ דְּעַרְקָלְעָרָן . . .
 אַט קוּם אַיךְ, אַט קוּם אַיךְ בָּאָלְדָּ צּוּגִין . . .

שבת קומט אין בראנזוויל

עם קלאפּן האקמעסערס און אלטן, אלטן ניגונ
פֿוֹן בערדיטשעוֹו, פֿוֹן בערעענָע, פֿוֹן דערמִיר,
און ס'יזנט דַּי רַאַדְיאָג : «אַ קּוֹם שּׂוֹן, מֵין זִיס לְעָבָן,
דיין טַרְיעַע צִיפּעַלְעַע וּוְאַרט אָוִיךְ דִּיר».

די קַאֲרַטְּן-טַיְשַׁלְעַד שְׂטִיעַן יּוֹם-טַוְבְּדִיק אָוֹן הַיְלִיק,
מעַן צִינְדֶּט שּׂוֹן לִיכְטָן, די דִילְן אוּיסְגָּעָוּעָקְסָט,
די לִיפּּוֹן צַוְּגַע-פְּאַרְבָּט, אָוֹן בְּרַאַנְזְוִילְפּֿינְקְלָט,
און מַלְכָה שַׁבְתָ קּוֹמֶט אַיְן סָאמְעַטְעַנָּע סְלַעַקְמָ.

«אַ, לְכָה דּוֹדִי לְקָרָאת כְּלה»,
זִינְגַט אַ זָקָן מִיט אַ טַרְוִיעַרְקָעַר בָּאָרְד,
«פְּאַרְגִּיבּ, מִינְגַע קִינְדָעַר זִינְגַע שַׁבְתָ מְחַלְלָה,
און סְלִיגַט דָעַר טַרְוִיעַר אַיבָעַר אַלְעַ וּוּלְטָן גָּאָר».

«אַ, לְכָה דּוֹדִי לְקָרָאת כְּלה,
אוּיךְ שְׁפִיצָן פִּינְגָעַר קּוֹם, דיַיְן וּוּגָן אַיְן שְׁמַאלָּה,
איַיךְ וּוְאַרט אָוִיךְ דִיר לְיכְטִיקָעַ, הַיְלִיקָעַ כְּלה,
צָוּם לְעַצְטָן, צָוּם סָאמְעַלְעַטְעַן מָאָלָה».

די זִינְגַט לְעַם דָעַר קַעַנְדִיְסְטָאַרְקָעַ
מָאָכָט לְכָבּוֹד שַׁבְתָ אַ «קָאַמְפִיָּן».
זַיְיַ זִינְגַעַן הַוִּיךְ, מִיט לְוִיטְעַרְעַ שְׁטִימָעַן,
«אוּיְ בֵּי מִיד בִּיסְטוּ שִׁיןְ, אַ לְעַטְעַט מֵי עַקְסְפְּלַעַיְן» . . .

און מַלְכָה שַׁבְתָ קּוֹמֶט צָו זַיְיַ אַ זִינְגַעַן,
אוּיךְ הַוִּיכָע קְנָאָפָה, וּוי אַ צְעַדְעַיְבָים,
און וּוִיגַט זַיְיַ מִיט זַיְיַ לְעַם דָעַר קַעַנְדִיְסְטָאַרְקָעַ,
און זִינְגַט מִיט זַיְיַ «אַ, לְעַטְעַט מֵי עַקְסְפְּלַעַיְן».

די «אנשי צדק» — יידן קרעמער קיין עיינְהָרָע,
קוויקן זיך מיט אייבקע חונס זינגען,
און מלכה שבת שוועבט איבער בראנזווויז,
און שמייכלט שטיל דורך אויסגעשפֿרייטע פֿינְגָעָר,
דעַר מאָרָק אִין שְׂטִיל, אַנְטְּלָאָפּוֹן דַּעַר יָאָרֵיךְ,
פארשׂוֹואָונְדֶן ערְגַעַץ וּאוֹ דַעַר הַיּוֹעֲרִיקָעָר יִידְךְ,
און ס'הָאָט דַעַר פּוֹשְׁקָאָרֶט מִיטָן רַעַדְךְ זַיְיךְ בַּאַהֲלָתָן
בְּנִקְיִיחָסְלָעִים,
אין די שְׂטִינְגָעָרָגָע שְׂפָאַלְטָן.

פארהילט און צגעדעטט די קעסטלעַד,
אַ היילִיקָע, אַ שְׁטוּמָע שְׁטָאָטָן,
אַ חְלוּם פָּאַלְט אַרְאָפּ, פָּאַרְדָּעָט אַלְזָן,
און בראנזווויז ט'זַיְיךְ פָּאַרְטָרָאָכְט אוֹיפְּ גָאָטָן.

און מלכה שבת לוייכט אַרְיָין אַין פָּעַנְצָטָע :
— «וּאוֹ בִּיסְטוֹ, עַלְגָּאָר ? »
אין קענדייסטָאָרָקָע שְׁפִילָט אַון לְאָכָט דַעַר דַזְשָׁעָן,
— וּאוֹ בִּיסְטוֹ, עַלְגָּאָר ?
אין שׂוֹעֵב דָא אִיצְטָן,
און בראנזווויז שְׁמַעַט מִיט בְּגַן.

די יִנְגָּלְעַד טַופְּעַן צַו מִיט די אַפְּצָאָסָן,
בִּי מִיְּדָלְעַד אַין די חָאָר אַין פְּרִידְיךְ,
— וּאוֹ בִּיסְטוֹ, עַלְגָּאָר ?
וְאָס שְׁפָעַטְשָׁעַן דִּינְגָּעָן ?
די פֿינְגָעָר אוֹיפְּן פְּנִים אוּסְגָּעַשְׁפֿרִיט ?

די פּוֹשְׁקָאָרֶטס רַוּעָן אוֹיפְּ די רַעַדְלָעַד,
דעַר מַאְרָקָעַט אִין אָן אַלְטָע, שְׁטוּמָע שְׁטָאָטָן,
די קִינְדָּעָר חְלוּמָעָן אַין בעַטְלָעָה,
און בראנזווויז ט'זַיְיךְ פָּאַרְטָרָאָכְט אוֹיפְּ גָאָטָן ».

א, עלינאָר,
 יונגע, שיינע, עלינאָר,
 וויבער, ברויינער זייד זייןען די האָר.
 אַין האַיטעלע דער פעדער גריינג אָון ליגנד,
 טריילערט ווי אַ פִּיגעלע אַין ווינט.

א, עלינאָר,
 דאס מוריַּך אַ לְּיָדָך ברומט,
 דער טרויער אַין די אוֹיגַן, זָאג, ווי קומט?
 דער טרויער אַין די אוֹיגַן
 טוֹנָך, טִיף,
 אַרוֹיסְגָּלְיָעָנט פֿוֹן אָן אלטָן ברְּיוּוּ ?
 א, עלינאָר,
 ווי קומט דער טרויער צו די נִינְצֶן יָאָר?

אַין טָאָטָנוּשׁ שְׁטוּל,
 דָּעַם אַיְנָגָעָפָּלָעָנָעָם, דָּעַם בְּרִיטָן,
 זִיצְטָעַלְיָאָר — צְוּוֵי טְרָאָפָּנָס וּוּאָסָעָר נְעִיטָן,
 די אוֹיגַן צְוּגָעָמָאָכָט,
 אַ לִּיפָּ פְּאָרְבִּיסָּן,
 דָּעַם קָאָפָּ מִיטָּ בְּרוּנָעָ האָר,
 צּוֹם אַנְלָעָן פֿוֹן דָּעַם שְׁטוּלָ פְּאָרְבִּיסָּן.

אַט אוּפָּן זַעֲדָן אַרט
 האַט זִי אַמְּאָל גַּעֲזָעָן דָּעַם טָאָטָן זִיכְּן,
 גַּעֲוָעָן אַיְזָן מִיטְּזָנָאָכָט,
 אַין פָּעַנְצָטָעָר האָבָּן זִיךְּ גַּעֲבָרָאָכָן בְּלִיכְּן.

מען האַט גַּעהָרט : אַינְדרְוִיסָּן האַרטָּע רְעַנְ-טְּרָאָפָּן זִיפָּן,
 דָּעַר טָאָטָע האַט די הענט גַּעהָאלָטָן אוּיפָּ די קְנִי,
 אָון סְהָאָבָּן שְׂטִילָ גַּעֲשָׁעַפְּתָשָׁעָט זִינְעָ לִיפָּן.

— אַ גָּאֵר בִּיסְטוֹ גַּעֲוָאָרָן, נְתָן! . . .
וְאוֹ בִּיסְטוֹ אָוִיפֶּ דָּעָר וּוּלְטָ?
וְאוֹהַהַן הָאָסְטוֹ דִּין שְׁבִּינְדָּעָרְשָׁן גַּעֲבִין פָּאָרְטָרָאָגָן?
שְׁוִין אָפְּגָעָכָאָפָּט אַ וְאַךְ בַּיְּ דָעָר מַאַשְׁין,
וְאָס הָאָסְטוֹ זִיךְ אַלְיָין בִּינְאָכָט צַו זָגָן?
וְאוֹ בִּיסְטוֹ אָוִיפֶּ דָּעָר וּוּלְטָ?

אוֹן ס'הָאָט דָעָר טָאָטָע מִיט אַ מַּאֲדָנָעָם נִיגָּוֹן
צַו זִיךְ אַלְיָין גַּעֲזָנָגָעָן אַיְּן דָעָר נַאֲכָט,
אוֹן עַלְיָינָאָר מִיט צְוָגָעָמָאָכָטָע אַוְיָגָן
דָעָם טָאָטָנָס נִיגָּוֹן הָאָט גַּעֲהָעָרָט אוֹן הָאָט גַּעֲוָאָכָט.

דָעָרָנָאָךְ אַיְּן זִי מִיט בָּאָרוּעָס קְלָאָפְּנָדִיקָע טְרִיטְלָעָךְ
צֻוְּמָ טָאָטָן צְוָגָעָלָאָפָּן אוֹן גַּעֲנוּמָעָן פְּרָעָגָן:
— וְאָס זִינְגָּסְטוֹ, טָאָטָע?
צַי דָו זִינְגָּסְטוֹ? צַי דָו רְעַדְסָט דָאָס מִיטָן רְעַגָּן?

דָעָר טָאָטָע הָאָט דָאָס קִיבְּד גַּעֲבָומָעָן אַוְיָפָן שְׂוִיסָן,
די פִּינְגָּעָרְלָעָךְ דִי קְלִינָעָ אָוִיסָגָעָצִילָט,
דָעָר טָאָטָע הָאָט דָאָס בָּרוּיָעָ קְעָפָל צְוָגָעָדִיקָט,
אוֹן הָאָט אַ מַעְשָׁהָלָע דָעָר קְלִיְּגָעָר עַלְיָינָאָר דָעָרְצִילָט:
„גַּעֲזָעָן אַמְּאָל אַ מַעְנְטָשָׁן,
אַ שְׁבִּינְדָּעָרְיָינָגָל, נְתָן,
אַ יְוָגָעָר אַיְּן אַ גּוֹטָעָר,
עַס הָאָט אַיְּם יְעַדְעַ שְׁלָעָכָטָס אַיְּן בֵּין פָּאָרְדָּרָאָסָן,
עַר אַיְּן גַּעֲזָעָן אַ יְוָגָעָר אַיְּן אַ גּוֹטָעָר.

עַר הָאָט לִיב גַּעֲהָאָט דִי נַאֲדָל אַיְּן דָעָם הַיְמָלָל,
גַּעֲאָרְבָּעָט אַיְּן גַּעֲזָנָגָעָן לִידָעָר,
אוֹ אַלְעָ פִּיְגָל קַעַנָּעָן פְּלִיעָן
אוֹן אַלְעָ מַעְנְטָשָׁן זִינְגָּעָן בְּרִידָעָר.

געקומען איז דערנאך אַ שְׁלָעֶכְטָעֶר,
אַ טְשֻׁעְרָמָאָן, טְאַכְטָעַרְקָע, אַ גְדוֹלָה,
ער האט דעם הימלּ צוֹגַעַנוּמָעָן,
געַבְּלִיבָן אַיְן אִים נָאָר דֵי נָאָדָל.

דאָס יַיְנְגָל הָאָט זַיְן לִידְ פָּאָרְגָּעָסָן
אוֹן טּוֹטְ זַיְן אַרְבָּעַט, וּוֹי אַ שְׁטוּמָעָר,
די פִּיְיִיגְזּ זַיְנְגָעָן זִיךְ צַעְפְּלָוָגְן
אוֹן קְוּמָעָן נִיטְ צְוָרִיקְ אַפְּיָלוּ זְוּמָעָר”.

דעַם טְאַטְנָס קוֹל דָּאָס קְלִינְגָעַ הָעַרְצָל הָאָט פָּאָרְשְׁטָאַנְגָעַן,
גְּעוֹזָעַן דָּעַנְאָךְ דָּעַר טְאַטְעַ שְׂטִיחַת בֵּי אִיר צַעְקָאָפְּנָס,
די בְּלִיצְנָן צִינְדָן זִיךְ אוֹוִיפְ אִים, וּוֹי פְּלָאָמָעָן,
אוֹן אוֹוִיפְ אִיר פְּנִים פָּאָלָן הַיִּסְעָר טְרָאָפְּנָס.

דאָס קִיבְדְ דָעַנְאָךְ הָאָט אַלְזַ גְּעוֹזָעַן אַיְן חָרוֹם,
די נָאָדָל אוֹן דָעַר הַימָלְ לְעַם אִיר בְּעַטְלָלְ לִיגְן.
סְאַיְן לְאָנָגְ שְׂוִין לְאָנָגְ. סְאַיְן אַנְהָוִיב פָּוָן אִיר קִינְדָהִיטָן,
נָאָר סְקּוּמָט אַמְּאָלְ צְוָרִיק דָעַם טְאַטְנָס נִיגְוָן.

شمונות (שיימנעם)

אַיְן קָעַנְדִּיְסְטָאַרְקָע קִינְגָט קָאַקָּאַ-קָּאַלָּאָ,
שְׂוִימָט מִיט וּוּיִסְעָ, רְוִיטָע בְּלָעַלְעָן,
עַס שְׂוּעָבָן מִיְדָלְעָךְ אַיְן שִׁיךְ מִיט אַפְּגַעַה אַקְטָע גַּעַולְעָךְ,
די פִּיסְ-פִּינְגָעָר קוֹקָן אַרְוִוִיס מִיט חָן,
אוֹן סְלָאָכָן פִּינְקָלְדִּיקָע יְוָנָגָע צִיָּן.

עַס פְּיעַשְׁטַשְׁעַט זִיךְ דֵי רָאָדְיאָ,
עַס זְיַגְגָט דָאָרָט דֵי בָּאַלְיְבָטָע רָאָזָע רָאָזָעַבְּלִיט :

"דאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס נָאָך דֵּיר, מִין לִיבָּעָר,
 דָּאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס,
 ווַיְיַיְכְּ הַאָב דֵּיך זַיְעַר לִיבָּ."
 די פִּיאָגָע כְּלִיפָּעַט מַזְוִיקָאַלִישׁ :
 "דאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס נָאָך דֵּיר, מִין לִיבָּעָר,
 דָּאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס" . . .
 עַס זִינְגַּטְמִיט די גַּאנְצָע קַעַנְדִּיסְטַארְקָע
 יַיְדִּישְׁלָעְךְ-מַאֲרָכְלִישׁ,
 אַיְן לְאָך אַפְּילָו זִינְגַּט די מִיקִידְמִיזׁ :
 "דאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס,
 דָּאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס".
 סֻעָּרָע וּזְיגַט זִיךְ זַיְנְדִּיק בֵּימָם צַיְטוֹנָגְסְטָעָנָה,
 לְעַם אִיר שְׂטִיטִיט דַזְשְׁעִיקָּב בְּרָאוֹן
 אָוָן הַאָסְטַזִּי פָּאָר די העַנְטַן :
 "אַיְךְ וּוְעַל דֵּיךְ, דָּאָרְלִינְגָג, אַיְן מַאֲשִׁינָּעָס פִּירָן,
 אַיְךְ הַאָב אַיְן בְּרָאָנוֹזְוִיל אַדְרִיגְגָּרְנְדִּיק הָוִיָּה,
 מִיטְ זַעַצְנִין נִיעַ פְּרִידְזְשִׁידְרָן.
 יוֹלְסִי, מִין דָּאָרְלִינְגָג, דו וּוּסְטַ זָעָן,
 מִיךְ אָרְטַט נִיטָּה, וּוָסְסָ דִּין טָאָטָע
 אַיְן אַן אָפְּרִיטִיטָעָר גַּעֲוָעָן :
 אָוָן אַוְיָחָד דִּין 'יעַס' דַעַם זִיסְטָן וּוָאָרְטָ אַיְךְ בְּהַזְוִין" . . .
 אָוָן עַס עַנְטְּפָעָרֶט זִיךְ דַעַר בָּאָר :
 "דאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס, מִין לִיבָּעָר,
 דָּאָס האָרֶץ גִּיט אֹוַיס".

אָוָן סֻעָּרָע הָאָט די נִיטָּס דָּעַרְצִיְּלַט דַעַר מַאֲמָעָן,
 בֵּינוֹ שְׁפָעָט אַיְן נָאָכָט הַאָבָן גַּעַשְׁמוּעָט בִּיְדָעָ,
 די מַאֲמָעָ הָאָט זִיךְ צַוְּגָעָרְעָדָט :
 — "וּוּסְטַ זִיְּן, מִין סַעְרָקָעַלָּעָ, אַלְיִידִי !
 עַס מַאֲכָט נִיט אֹוַיס, וּוָסְסָדו בִּיסְטָ יַגְגָּעָר וּוַיְלִינְאָר,
 אַוְיָחָד צַוְּוָאָרְטָן — וּוּסְטַו אַרְיִינְגְּזִיצָן בֵּין גְּרוּעַ הָאָרָר".
 אָוָן סַחְאָט די מַאֲמָעָ אַזְּגָ גַּעַטָּאָן מִיטְ כָּעָס :

“זַי אָזֵן וּזְעִיר . . . וּזְעִיטָן . . .
דָעַם טָאַטְנָס מְשׁוֹגָעָת . . .
פָוָן אֲפִים, וּוֹעֵן זַי קּוֹמֶט אַרְיִין אַין שְׁטוּבָן.
(ס'אייז פשוט אומנאטירלעך)
אֲקִי גַעַטָן, אֶזֶופ גַעַטָן דָעַם זָוֶף,
אוֹן זִיצְטָן דִי גַאנְצָע אַוּונְטָן אַיבָעָר דִי שְׁמוֹתָן,
די פָאַפְרִילְלָעָך . . .
דוֹ וּוֹיסְט — זַי גִיְיט דָאַך צַו אַיר . . . צַו דָעַר מְכְשָׁפָה . . .
מעָן וּוֹעַט דָאַך דָאַס נִיט גְלוּבָן, אָנוֹ מַעַט הַעֲרָגָן,
זַי . . . עַלְינְגָאר . . . וּזְיַהַט זַי דָאַס אַחֲרַץ?
בֵּין הַיִנְטָט צַו טָאַג נַאַך לְיִגְעַן דָאַרטָן מִיְנָע טְרָעָרָן . . .
נְעִיטָן אַיְזָן אַוּוֹעָך . . .
צַו וּזָאַס דָעַם אַוְמָגְלִיק פָוָן מִין לְעָבָן וּוֹידָעָר וּוֹעָקָן?
כְּהָאָב זַי גַעַפְרָעָנט: — זַאֲגָט זַי:
— נִיטָא דָא וּזָאַס צַו פְּרָעָן,
זַי לְיִעְנָעָן דָאַרטָן זִיְגָע בְּרִיוֹו אַוְן פְּרָאַטְאַקָּאַלָּן,
אַלְטָעָן זַאֲכָן . . .
אַיך זַאֲגָט דָאַך דִּיר — דָעַם טָאַטְנָס מְשׁוֹגָעָת . . .
זַי טָעַנְהָט — זַי וּוֹילְדָעַרְפָּוָן אֶבְיכְּלָמָאָכָן . . .
אַיְינְמָאָל, וּוֹעֵן עַלְינְגָאר הַטָּזָק זַיְק פָאַרְטִיפְטָן,
אַיְן עַפְעָס אַזְאַט שְׂטִיקָה פָאַפְרִיר, אֶבְרִיוֹו,
איְזָן דִי מַאֲמָע צַו אַיר צּוֹגְעָגָנָגָעָן.
זַי הַטָּגָעָצָט זַיְק בֵּין דָעַר טָאַכְטָעָר אַוִּיפָן בְּעַטָּן,
אוֹן הַטָּגָעָצָט גַעֲמָסָרֶט זַי, צַו אַיר גַעַדְעָט:
— “עַלְינְגָאר, גְלוּבָן מִיר,
אֶשְׁאָד דִיְין צִיְיט, דִי יָאָרֶן דִיְגָעָן גִיְעָן,
אַט סְעַרְקָעָן הַטָּט אֶבְאָי” גַעֲקָרִיגָן,
מִיר וּוֹעֵלָן זַיְק בְּקָרוּב אַוִיָּף אֶשְׁמָחָה פְרִיעָן,
עַר אַיְזָן, קִיְינָן עַיְן הַרְעָא, אֶגְבִּירָא,
שְׁטָאַמְטָן פָוָן גְבִּירִים,
עַר הַטָּט אַיְזָן בְּרָאַנְזָוִיל אֶדְרִיְגָאַרְנְדִיק הַוִּזָּן,
מִיט זַעַכְצָן נִיְעָן פְרִידְזִישְׁדִירָן” . . .

און ס'זעט די מאמע — בי עליינאָרַן אויף די לִיפָּן
אַ שמייכֵל ליגט . . . ס'בָּאַלְיִידִיקֶט . . .
זַי האָט דערקענט דעם שמייכֵל — זיינער . . . נְעִיטָנֶס —
ס'הָאָט אַוְיפֿגָּעַלְעַבֶּט אַין אַיר אָן אַלְטַ-בָּאַלְטַעַנְעָר פָּאַרְדְּרָאָס,
וּוֹאָס וּוַיִּתְיִקְּט . . .
און צו דער טאָכְטָעָר ט'זַי אַזְגַּעַטָּאָן אָן פָּאַרְבָּאַרְיִיטָנֶס :
— «וּוֹאָס וּוַיִּסְטוֹ, עַלְינָאָר ?
פָּאָר אָונְדוֹ אַיְינָן אַומְגָלִיק קְנָאָפֶ ?
וּוַיִּסְטוֹ וּוּעָרָן וּדְעָרָטָטָע דִּיְנָעָר,
וּוֹאָס מַעַן האָט אִים אַין דער יְנוּעָ גַּעֲרוֹדְפָּט,
גַּעֲטְרִיבָּן אִים פָּוּן יְעַדְן שָׁאָפֶ ?
אַט טָאָקָעַ דַּי פָּאַפִּירְלָעַךְ זַיְנָע . . .
עַר פְּלָעַגְטָזַי דַּי דָּרָטָזַי דַּי אַסְיָּוֹתָשָׁקָעָן,
הָאָט מַעַן אַרְוָמְגָעַטְרִיבָּן אִים,
און אַיְיבִּיק, אַיְיבִּיק אַיְזָעָוָן דָּאָס שְׂטוּרְעָמָעָן, זַיךְ קְרִיגָּן . . .
עַר הָאָט פָּאַרְחָבָּרֶט זַיךְ מִיט אִים, מִיט דִיְוּוִיסָּן,
— אַן עַקְשָׁן פָּוּן אַיְדָה —
דוֹקָעַנְסָט דַּאָּךְ אִים, שְׁלַעַפְטָזַיְךְ אַרְוָם דַּאָּכְבָּר עַמְבָּאִי סְטְרִימָט,
גַּעֲלָאָפָּן בִּיְדָע, פָּאַפִּירְלָעַךְ גַּעֲשָׁרְבָּן, פָּרְאַטְעָסְטִירָט —
זַיְיָ האָבָּן בִּיְדָע דַּי מַלְחָמָה דָּאָס גַּעֲפִירָט . . .
דָּעָר דִּיְוּוִיסָּן אַיְן בְּרָאָגְזָוִילְהָאָט גַּעֲשָׁמָט . . .
פָּוּן צְרוֹת דָּאָס וּוַיִּבְּזָבָזָיְנָס אַיְזָעָ אַוּעָקְגָּעַשְׁטָאָרְבָּן,
די קִינְדָּעָר וּזְיַעַן זַיךְ צָעָלָאָפָּן, וּוֹאָוּוֹר עַס הָאָט גַּעֲקָעַנְט . . .
אונָן עַר אַלְיִין, דָּעָר גַּרְוִיעָר נָאָר,
אַלְיִין, וּוֹי אַפְּלָאָקָן, פָּאַדְעָט אַרְוָם הָוִין,
אונָן מַיְנָעָ שְׁוֹנָאִים זָאָלָן אוַיְסָזָעָן,
וּוֹי עַר זַעַט אַוִּיס . . .
‘די אַמְתָּה-זָאָגָעָר’ — אֵי, האָט מַעַן זַיְיָ גַּעֲפָלָגָאנָט . . .
אונָן אַיְן דָּעָר אַמְתָּן — דַּי לִיְּטָעָ יְעָנָע זַיְנָעָן דַּאָּךְ גַּעֲרָעָכָט —
דָּעָרְפָּאָר . . . דָּעָרְפָּאָר . . .
ס'זְוִיל קִיְּנָעָר נִיט בָּאַגְּגָעָנָעָן טָאַגְּ-טָעַגְּלָעַךְ
דָּעָם אַרְגְּנָטְלָעָכָן נָאָר.

און ווידער, עליינאָר, די «אמתיזאגער» —
ווער וויסט דארט זי . . .
אט האָט דיין טאטע מיך פֿאַרְלָאָזֶן,
אַ פרוי מיט פֿיכְלָעַץ צוּיִי . . .».

און דער פֿאַרְדָּאָס דער אלטער
האָט אַרוֹיסְגָּעַרְוָפָּן נֵיעַ טְרָעָן, נֵיעַם גָּאָל,
און אַלְטָע טָעַנוֹת האָבָּן זִיךְ אַיְפְּגָעָוּקָט,
וֹוי עַס וּזְאָט זִיךְ אַיְפְּרִיְּסָן אַ קְוָאָל.

די מאָמָע אַיְזָאָוּקָע, אַוּוֹקְגָּעַשָּׂאָרָט זִיךְ מִיט אַ טָּרָאָט אַ קְרוּמָעָן.
די טָאָכְטָעָר אַיְזָעַבְּלִיבָּן זִיכְן אַיְן טָאָטָנָס שְׁטוֹן,
פֿאַרְזְּוָנָקָעָן טִיף.
די מאָמָע אַיְזָעַרְנָאָךְ צְוִירָק גְּעֻקוּמָעָן,
איַן הָגָנָט אַ גְּעַלְעָר, אַיְפְּגָעָנִיְּשָׁתְּבָעָר בְּרִיוֹן:
— «דוֹ זָכָסְטָט דָּאָךְ אַלְטָע שְׁמוֹת, עַלְיָנָאָר!
אט האָסָטָו נָאָךְ אַ שְׁמָה, נָאָךְ אַ צְעַטְלָ אַיְנָעָם,
דוֹ מְעָגָסָט דָּאָס, טָאָכְטָעָר, זָעָן,
נָאָךְ אַ קְאָפִיטָל פָּוּן מִין לְעָבָן לְיִעְנָעָן».

די מאָמָע האָט די שְׁטָאָרָן אַ הוֹיְבָ גַּעֲטָאָן
די לְעַצְטָעָ לִיבְכָּט פָּוּן טָאָג האָט זִיךְ צְעַגָּאָסָן אוּפָּן דִּילְ:

— «אַיךְ קָעָן אַוִּיפָּאָסְוִיְּנִיק דָּעַם אַוְמָגְלִיקְלָעָכְן בְּרִיוֹן».

די האָט גַּעֲלִיְּעָנָט שְׁטִילְ:

«זָאָגָט אַיְיָעָר מָאָן,
עַר האָט אַ פרְוִי מִיט קִינְדָּעָר . . .
זָאָל עַר צַו זִיְּן פָּאַמְּלִילָע זִיְּן אַ גּוֹטָעָר,
אוֹן נִיט אָן עַקְסָעָפָשָׂן פָּוּן אַלְעָזָעָמָעָבָרָס זִיְּן,
אוֹיבָע עַר וּוְיַלְעַן בְּרוּיטָט מִיט פּוֹטָעָר . . .
הָאָב אַיךְ גַּעֲרָעָדָט צַו אִים, צָוָם טָאָטָן דִּיְנָעָם,
גַּיְיַי שְׁלָאָג זִיךְ מִיט דִּי שְׁטִינְגָּעָר . . .
אוֹ אַלְעַ שְׁוֹוִיְּגָן — שְׁוֹוִיְּגָט מַעַן אַוִּיךְ!

א זעלגער אויף מלחמה גיט ניט איינער . . .
 האט ער געפאלט ? דיין טאטעלע . . .
 ער האט דעם בריוו געטראטן מיט די פיס,
 געבעסן — ניט געליענען.
 געווארפּן זיך ! איך זאג דיר, א וואָלַף אין שטיגיג,
 און האט געשריין — איך וויס ? מיינע שענאים זאלן וויסן וואָס דאס מיינט...
 ער האט געשריין : 'באָמְטְשָׁע שוויגיג'.
 איך וויס נאָך ניט בייז היינט, וואָס דאס באָטִיט,
 דאס אומגליקעלכע וואָרט איך האָב געווארט פֿאָרגעטען . . .
 נאָר אַיצְטֶעֶר דו . . .
 מיר האָבן זיך דערנָאָך צעשיםידט.
 ער איזו דאָך שווין ניטא . . . טא זאָל ער לְיגַן דאָרט אין רו . . .

די מאָמע האָט פֿאָמְלָעֵד זיך אַוועְקָגָעְשָׂאָרט,
 אָונָן עליינָאָר טְגָעּוֹן :
 דער מאָמעס פְּלִיאִיצָע נידעריך אָונָן אַיְנָגָעְבוֹיגָן אִיז אַוועְק,
 אִין פֿעְנְצְטֶעֶר האָט דער הִימָּל שווין דערברענט מיט לעצְטָן רוּיטָן וְשָׁאָר,
 אַטְוּנְקְלִיקִיט האָט זיך אַרְיִינְגָּגָאָסֶן,
 דעם יונְגָן, ברוּנִינְעָם קאָפּ פּוֹן עליינָאָר פֿאָרְדְּעָקט.

מוזלַּטְוָבַּ

נו קומ שווין, קְלֻזּוּמְעַרְדִּיּוֹנָגָן, ניט לאָז זיך בעטָן,
 עס מאָכָט ניט אוִיס דער אַפְּגָעְרִיבָּעָנָעָר קְאַשְׁקָעָט,
 אַבִּי האָסְט אַפְּגָעְפּוֹצָט די שְׂטִיוּוּלְעָטָן,
 שְׁפִּילְ אַוִּיס אִין מִיטָּן אִין דער וואָכוֹן דיין גַּעֲבעָט,
 אָונָן זאָל אִין מִיטָּן אִין דער וואָכוֹן יוּמְ-טוּב וְוּרָן,
 ס' אִין צְוֹפִּיל וְוּאָך ! ס' אִין צְוֹפִּיל וְוּאָך !
 אָונָן זאָל מעַנו אַפְּוֹאַשָּׁן דעם צָעֵר מִיט טְרָעָן,
 נו, קְלֻזּוּמְעַרְדִּיּוֹנָגָן, מיר וואָרטָן דאָך !

דער עיקר, היט מען זאל ניט צויצין דעם סמיטשיך ;
 דער עיקר אייה, דער ניגון זאל זיין רעכט געשטעלט ;
 דער עולם שייכורלעך, דער דיל אייז גלייטשיך .
 דאס פידיעלע אין מיטן פון דער וועלט .
 נאָר קלוועמערדייניג, דו זאלסטע אונדו ניט באטריגן,
 פאָר בראַזוקיינט מאָר לחיים — שטארק דער ווינ —
 עפֿעס אַזוינס שפֿיל אָפ ! נאָר ניט פֿאַרטאָבלעוווע דעם ניגון .
 דאס ווועגן מיר ניט מוחל זיין :

די כלה גייט, די כלה גייט,
 און מאָכט אַ וואָרעד מוחותנימ,
 פון פֿאָנט שטײַען די יהנסנימ,
 דערנֶאָך די צוּוִיטָע, דרייטָע, פֿערטָע רֵיִי,
 די כלה גiteit, די כלה גiteit,
 עס קוֹינְט ווי זוֹן דער כלָהס פֿנְיִים,
 אַזּוֹיפֿיל אַנְקוּעָרָס-בָּלְנִים,
 דאס חוֹפְּה-קְלִיְיד אַיְז ווַיְס ווי שְׁנִי .

די שער, די שער, די שער צעשרהן לאַמִּיר,
 אַ שערעלע, אַ בּערעלע, אַ בּיגּל פֿאָר אַ סעְנָט,
 ס'איַז מִינְסָק, ס'איַז פֿינְסָק, בּערעונגָן אַז וּשְׂיטָאַמִּיר,
 האָבן זיך הייס גענו מען פֿאָר די הענט .

די ערשות פֿאָר מיט אַמְתָע סָאָפְּרִין,
 די מוחותנתטע מיט זעכְּן פֿרִידְזִישִׁין,
 אַרוֹיס אַיְז מיטן קָאָרָאָהָאָד !
 זַיִי טָאנְצָן ווי די שׂוֹעָרָע בָּעָרָן,
 מיט כּבוֹד לְאַמִּיר זַיִי בָּאָרָן,
 זיך אוַיסְגָּעָדרִית מיט גָּאטָס גַּעֲנָאָד !

די צוּוִיטָע פֿאָר מיט גְּרוּיס כוֹנָה,
 דער כלָהס מאָמע, אַן אלְמָגָה,

ארויס אין מיטן קאראחאָד !
זײַ טאגנצען ציטעריך, ווי פֿאָר דער תורה,
דאָס שׂווארצע קְלִיְיד אַ מרה-ישחוֹרָה,
זיך אויסגעדרוּיט מיט גָּאטָס גענְאָד !

די דרייטע פֿאָר — דער פֿעטער משָׁה,
זײַן מִיסִים קִין עִינְדֶּהָרָע, ווי אַ דִּיזּוּשָׁע,
ארויס אין מיטן קאראחאָד !
אוֹן ווֹאָס מֵיר קְלֻזּוֹמָעָר, ווֹעֲן מֵיר קְלֻזּוֹמָעָר,
מעָן טָאנְצָט ווי אַמְתָע בְּעַרְזּוֹנָעָר,
זיך אויסגעדרוּיט מיט גָּאטָס גענְאָד !

די כֶּלה, סְעָרָע, זִיכְּתָּאַן טִיפְּנָן שְׁטוֹלָה,
אַיְן ווַיְיַסְּן חַוְּפָה-קְלִיְיד, אוֹן ווי אַ שְׁרוֹהָה,
די לְוֹפְּט אַיְן — ווַיְיַיָּן,
דָּעָר כּוֹס — אַיְן פּוֹלָה,
דָּעָר חַתָּן, דּוֹשָׁעָק אִירָעָר,
זָאָל אִים נִיט שָׁאָטָן קִין עִינְדֶּהָרָע.

די כֶּלה, סְעָרָע, זִיכְּתָּאַן טִיפְּנָן שְׁטוֹלָה,
אַזְוַיְפִּילָּפְּרִיְיָזָן לִיכְטִיקָּעָן קְלָאָרָה
די לְוֹפְּט — אַיְן ווַיְיַיָּן,
דָּעָר כּוֹס — אַיְן פּוֹלָה,
דאָס מְזֹול אִירָט —
זָאָל אִיר נִיט שָׁאָטָן קִין עִינְדֶּהָרָע.

די כֶּלה, סְעָרָע, זִיכְּתָּאַן טִיפְּנָן שְׁטוֹלָה,
עַס ווַיְגַת דָּעָר דּוֹשָׁעָן די גְּרִינְגָּעָ פְּאָרָה,
די לְוֹפְּט — אַיְן ווַיְיַיָּן,
דָּעָר כּוֹס — אַיְן פּוֹלָה,
די חַתּוֹנָה אַ שִׁינְגָּעָ, קִין עִינְדֶּהָרָע.
די חַוְּפָה, גָּאטָס, —

די חופה, גאט, —
אָ ווועלט קומט אָן, אָ ווועלט פַּאֲרְגִּיֶּט.
אָ וויסע ברייך — דאס חופה-קְלִיֵּיד.

דער רבּי בענטשט :
— אַיר זָלֶט לְעֵבָן «הַאנְגַּסְטָן, וּוֹעֵלָן»
אוֹן אוַיסְבּוּעָן אָ «הָאוֹן
איַן אַיְזְרָאָעָלָן».

קליעומְאָרים צוֹ דער חופה גיט אָ ניגוֹן,
די דינְסְטָע סְטוּרְנוּעָלָע גַּעַצְוָגָן,
די קלענְסְטָע גַּעַקְעָלָע גַּעַשְׁנָאָלָט,
קליעומְאָרים צוֹ דער חופה גיט אָ ניגוֹן,
די כָּלה גִּיט אַין שִׂיכְעָלָעָךְ פֿוֹן גַּאַלְדָּן.
דער פַּעַטָּעָר מְשָׁה ווַיִּסְטָּט — עַר אַין דער כלְהָס פַּעַטָּעָר.
עד האָלָט פַּאֲרְרִיסְן הוֵיךְ דָּעַם קָאָפּ,
אוֹן אוַיף צוֹ לְהַכְּבִּיס די גְּבִּירִים
מיַט די זָכָּנָן פְּרִידְוְשִׁידְרִין,
דָּעַרְלָאָנְגָּט דָּעַם גְּרָעָסְטָן «עַנוּעָלָאָפּ».
די גָּאנְצָע מְשָׁה . . . ווַיִּסְאַיךְ ווָאַסְ . . .
אוֹן טָאָקָע דָּא אַין מִיטָּן טָאָנְצָן
דָּעַרְלָאָנְגָּט אָ הַונְדָּעָרטָעָר אָ גָּאנְצָן,
אוֹן זָלָן זַי נִיטָּן רִיסְן הוֵיךְ די נָאָן !

אוֹן עַלְינָאָר מִיט גְּרִינְגָּן טְרָאָט,
פַּאֲרְדְּרִיְּטָן, אַרְוּמְגֻּדְדִּילִיט אַין דָּאָדָּן.
די מַאְמָע בְּעֵט זַי מִיט די בְּלִיקָּן :
זָעַסְטָן, עַלְינָאָר, דָּאָס אַיְן מִין אַיְינְצִיךְ פַּאֲרְגָּעָנוֹן . . .
אָ לְעֵבָן אַפְּגַּעַלְעַבְטָן אַין צָעָר אַוְן בִּין,
אוֹן עַס עַנְטְּפָעָרט עַלְינָאָר מִיט בְּרוּנְגָּן אוִיגָּן :
אַיךְ ווַיִּסְ . . . אַיךְ ווַיִּסְ . . .
אוֹן עַלְינָאָר מִיט גְּרִינְגָּן טְרָאָט,

פַּאֲרְדָּרִיֶּט, אַרְוֹמְגַעְדָּרִיֶּט אֵין רָאָד.
 עַס קִיטִּלְטַט זִיךְרַי שַׁעַר,
 נָאָר מִיטַּן קְלַעְזֻמְעַרְדִּינְגָּל,
 וּוֹאָס אֵין מִיט אִים דַעַר מַעַר ?
 עַר שְׁפָאָסְט גַּאֲרַ, צַי סְאַיְן גְּלַאָט אַ שְׂטִיף ?
 אַ נִּיגּוֹן אֵין דָאָך בְּלִיּוֹן אַ נִּיגּוֹן —
 וּוֹי קוּמְעַן זִיךְרַי דָאָ וּוּרְטַעַר קְרִיגְּן —
 וּוּרְטַעַר פָּוֹן דָעַם טָאָטָנָס בְּרִיוֹו . . .
 אֵין טָאָקְט אַרְיִינְגַּעַוְוִוִּיגְט זִיךְרַ, שְׁוּעָבָן :
 "מִיר וּוּלְן נִיט אַזְוִי גְּלַאָט אַפְּגַעַבָּן אַ לְעָבָן".
 צַו שְׁטָאָרָק מִסְתָּמָא אֵין גַעֲוָעַן דַעַר וּוּיַן,
 וּוֹאָס קָעָן דָא אַנְדַעַרְשַׁ זִיכְרַ ?
 וּוֹאָס קָעָן דָא אַנְדַעַרְשַׁ זִיכְרַ ?
 נָאָר אֵין וּוִיאָלָא צִיטָעָרָט אַוִיךְ אַ הָאָר,
 אֵין טָאָקְט מִיט דַעַר וּוִיאָלָא וּוִיגְט זִיךְרַ עַלְעִינְגָּאָר,
 אָוָן שְׁטִילָע נִידְעָרִיקָע כּוֹאָצְיָעָס פֿרְעָגָן :
 "צַי וּוּלְן מִיר אַזְוִי גְּלַאָט אַפְּגַעַבָּן אַ לְעָבָן ?"
 וּוֹאָס בְּרוּמָט דָא דִי וּוִיאָלָא אַיצְט אֵין מִיטַּן שַׁעַר ?
 דַעַר וּוִיאָלִיסְט —
 וּוֹאָס אֵין מִיט אִים דַעַר מַעַר ?
 צַו שְׁטָאָרָק מִסְתָּמָא אֵין גַעֲוָעַן דַעַר וּוּיַן ?
 וּוֹאָס קָעָן דָא אַנְדַעַרְשַׁ זִיכְרַ ?
 וּוֹאָס קָעָן דָא אַנְדַעַרְשַׁ זִיכְרַ ?
 דִי פּוִיךְ אַ זְכַעַרְעַע מִיט בְּרוּמְעַנְדִּיקָע לִיפְנֵן בּוּמְבָעַט,
 אָוָן שְׁטִילָע דָוְנוּרָן צְעַצְאָפְלָעָן זִיךְרַ דְּרַבְעָבָן :
 "מִירְדוּעַלְן-דִּנִּיט-אַזְוִי-גְּלַאָט
 אַפְּגַעַבָּן-אַלְעָבָן".
 וּוֹאָס וּוִיל דִי פּוִיךְ אַיצְטָעָר אֵין מִיטַּן שַׁעַר ?
 דַעַר פְּרָאָסְטָעָר בְּאַרְאָבָגְּנָד —
 מִיט אִים וּוֹאָס אֵין דַעַר מַעַר ?
 צַו שְׁטָאָרָק מִסְתָּמָא אֵין גַעֲוָעַן דַעַר וּוּיַן,
 וּוֹאָס קָעָן דָא אַנְדַעַרְשַׁ זִיכְרַ ?

וואס קען דא אנדערש זיין ?

די שער, די שער, די שער צעהרן לאמי,
א שערעלע, א בערעלע, א בייגל פאר א סענטם.
ס'אייז מינסק, ס'אייז פינסק, בערעזונע און זשיטאמיר,
האָבן זיך היס גענומען פאר די הענט.

דער שטיין

עס אייז געווען א זומערדייקער טאג,

און זומערדייקער טאג אייז איביך שיין.

אויפֿן בַּיְתְּ-זֶוֹלֶם, אויףֿ אַ דָּגָג,

האט מען געיטעגען געשטעלט אַ גְּרוּעִים שטיין.

אייז לאָנד פָּזָן דָּגָג,

די בערגלעך אייז אַ דֵּי,

דעָרְרַהְיָמְלָגְגָן —

איבער זַיִן.

(דאָס גְּרִינְסְטָאָס אַרט

מיין אויג צִיט צָו —

ס'קען זַיִן — מיין אַרט

אייז לאָנד פָּזָן דָּגָג.

ס'קען זַיִן עַס ווֹאָרטָן,

עס בענקט נאָך מִיר.

אַ שְׂטִיִּין וּוּטָם זַיִן —

מיין שְׂטִילְסְטָאָס טִיר).

אַ גָּמָעָן אוּפֿ אַ שְׂטִיִּין

דעָרְשְׁרִיְמָט, דַּעֲרוּעָבָט

דעָם לְעַצְטָן פָּאָדָעָם נאָך :

— כַּהֲאָבָּא אַוְיכָ אַמְּאָלָ גַּעֲלַעַבְתָּ ! . . .

עס קומט אהין דער זוינט,
 שטילט איין די ניט-געלאשענע פאַרדראָסן.
 עס קומט אהין דער זוינט
 מיט טרייסטנדייקע שוושקער-יגעזאנגען :
 — ליגט רואיקען איך וועל דערגײַן,
 דערפֿליַען — דְּראָטן, וואו איר זיינט ניט דערגאנגען . . .
 דער רעגן קומט אהין —
 דער אומעטיקער שלעפֿער
 קלֶאָפְט אָן אִין יַעֲדֵן שְׂתִּין
 אִין שָׁעה אִין שְׁפָעְטָעָר :
 — זָאג אָן דִּין שְׁכָן —
 אָן אָמַעְטִיקָע וּוּלְטָ, עַמְקָה הַבָּא.
 אֵיך קָעַן דָּעַם אָמַעְטָ נִיט אַרְאָפּוֹוָאַשָּׁן, פָּאַרְשָׁוּעָנְקָעָן —
 זָאג אָן דִּין שְׁכָן —
 אָן אָמַעְטִיקָע וּוּלְטָ . . .
 סְּאיַז נִיט כְּדָאי נַאֲךְ אִיר צָו בְּעַנְקָעָן.

עס אִין גְּעוּוֹן אַ זְּמַעְרְדִּיקָעָר טָאגָ
 אָן זְּמַעְרְדִּיקָעָר טָאגָ אִין אַיְבִּיךְ שִׁין.
 אוַיְפָן בִּיתְדֻּוְּלָם, אוַיְפָן אַ רָּאָגָ
 האָט מַעַן גְּעִיטָנְגָעָן גְּעַשְׁטָעלָט אַ גְּרוּעָם שְׂתִּין.
 דַּי עַרְשָׁטָע אִין דַּי זָוַן גְּעַקְוּמָעַן מִיט בָּאָזָן,
 אָוָן וּוְאָרָמְקִיְּתָ גַּעֲבָרָאָכָט, אָוָן טְרִיאַסְט צָו אִים,
 אָוָן האָט מִיט הַיְּסָעָר שְׁטָרָאָגְנְדִּיקָעָר טָוָן
 דָּעַם שְׂתִּין אַרְוָמְגַעְטָולְיעָט צָאָרָט אָוָן דִּין.
 דָּאָס קְּלִיְּנָעָ בְּעַרְגָּל לִיכְטִיקָעָר האָט אוַיְפָגְעָגְרִינְט,
 דַּי גְּרָאוֹן גְּעַנְטָטָעָר זִיךְ צְגַעְלָעָנט.
 עס האָט דָּעַר שְׂתִּין דָּעַרְהָעָרט דָּעַם מְוּרְמָלְעָנְדִּיקָן זוִינְט
 אָוָן האָט אַ טְרִיאַסְטְנְדִּיקָעָר שְׁטִילָע וּוּלְטָ דָּעַרְקָעָנט.
 דָּעַרְנָאָךְ זִינְגָן גְּעַקְמָעָן וּוְיִבְעָר צְוּוִי,
 אָוָן טְעַכְטָעָר צְוּוִי —
 משְׁפָחָה-לְיִיט אִין פָּאַמְעַלְעַכְדִּיקָעָר דִּי.

דער חון איין געשטאנגען — אָ פרעם דער מענטש.
 און מעמבערטס עטלאכע פון געמיינס ברעננטש.
 דער שטיין שטייט ביי אָ סטיעזשעקלע אַ שמאלע,
 דער חון האט זיך צוגערוקט —
 געגרייט זיך צום "אל מלא".
 ביי בידע פרויען די פנימער האבן געפלאמט.
 און בידע האבן מיט וויסע טיכלעך דעם פלאם געקילט.
 דער גרויער שטיין מיט אָ פגעה פֿילְטַן ראנד
 די אויגן זיינדע האט טיף געמאכט, געשליט.
 דער פֿעטער משה האט צום חון אַ נויג געטאן דעם קאָפּ,
 און אונטערן הימל, דעם בלוייט און דעם ריינעט,
 האבן זוידעריקולות אָ פֿגענטפֿערעט :
 — — — שוכן במרומיים — — —
 דאס ערשות וויב האט הויך, זיך יידישלען צעוויינט,
 און ס'האָבן יאושדייק געצייטערט אַירע גרויעז האָר.
 — "אהער איין מען געקומען — אַהער — — —
 נאָך אַזוייפֿיל שוועדרע, טרווייעריך יאָר . . . ".
 בּוּים צווייטן וויב געצייטערט האט אַ קיין,
 די טרען האָלטן זיך צעשפֿיליטערט אויפּן ברעם,
 דאס פּנִים וויס.
 דאס פּנִים טוט זיך ניט קיין קרים.
 און עליינאָר מיט בליכן פּנִים — האט אַין זיך אלְיין
 אַרײַינגעֶלְיאַעַנט וווערטער פון דעם טאָטנס שטיין.
 אַכְטַּקְלִינְיַע שוֹרוֹת — געפֿאָרְבַּט מיט שוואָרַץ אַון גַּאלְד.
 אַונטער אַ ווירעלע פֿאָרגְלִיכְט, גערגאָמַט,
 האָבן מיט לְזִיב אַון שבָּה פֿאָר טוֹיט געצְאַלְט,
 דעם טאָטנס לְעַבָּן קוֹרֵין אַרומְגַּעַצְאַמְט :

"פ. ג. — יהונתן בער,
 אַ ייד אַ גוּטָעָר אַון אַן עַרְלַעֲכָעָר."

איש תם וישראל,
 וואָס איין געגאגען בדרכּ היישר.

ער האט אַפְגָעַהִיט די תורה
און געטאן דעם רצון פון זיין בורא.

פון גוטן דרכ ניט אַפְגָעַטְרָאַטְן אויף אַהֲרֹן
און אויפֿגעַצְזִיגּוֹן קִינְדְּעָר — אַן אַרְנְטְלָעָכּוֹן, גוטן דור.

און עַלְינְאָרֶן האט גַעְפִילְטַט דעם טַאתָן עַרְגַעַץ וַיְיַעַר נַעֲנָטָן,
נאָךְ נַעֲנְטָעָר וַיְיַעַר וַיְיַעַר בְּעֲרָגֵל עַרְדָּה,
און האט דוֹרֶךְ גַּלְיכְּכָעַ שְׂוֹרְהַלְעָדָן. פון שְׁטִין
דעם טַאתָנס לְעַבְעַדְיקָוּן קָוָל גַּהְעָרָט.

אין מיטן ווינטער —
אין אַ וַיְאָךְ פון פרַעַסְט —
אייז עַלְינְאָר צוֹ פְּרִיאַנְט אַוּוּקְגַעַפְּפָאַרְן
ערְגַעַץ אַין דָעַר וַוְעַסְט.
און צוֹ דָעַר מַאֲמָעַ האט זַי אַ בְּרִיוֹ גַעַשְׁרִיבָן,
מייט קְלִיְינָעַ אַותְיָהִיט אויף זִיְטְלָעָךְ פִּיר.
עס הַיִיבָט זִיךְרָאַן דָעַר בְּרִיוֹ מִיט : «מַאֲתָהָר דִּירָ».
די מַאֲמָעַ האט דעם בְּרִיוֹ גַעַתְאָטָן מִיט בְּיַידְעָה הַעֲנָט.
נאָךְ פָּאָרָן לְיַיְעַנְעַן גַּהְעָאָט שְׂוִין אַ גַּעַמִּיט אַ שְׂוֻעָרָן.
«זָאָרָגְנִיט, מַאֲמָעַ, שְׁרִיְבָט עַלְינְאָר,
אייך ווועל וַיְכָעֵר נִיט פָּאָרְלָאָרְן וּוּעָרָן.
אייך בענק נאָךְ דִירָ, דוּ בִּיסְט אַ גַּוְטָעַמָּעַ,
נאָךְ ווַיְיַטְעָר—וּוֹאָס ווועָל אייך ווַאְלָגְעָרָן בְּיַיְדְךְ זִיךְרָאַרְט ?
אייך פִּיל — אייך האָב אַיְן בְּרוֹאָנוֹווֹיל נִיט קִיְין אַרטָּ.
צָוָם אַפִּיס ווַיְדָעָר הַיָּן אָוֹן אויף צְוִירִיק זִיךְרָעָפָן . . .
אייך גַּלוֹיבָד דעם טַאתָן — עַר אַיְזָ גַעַוְעָן גַעַרְעָכָט —
מעָן דַאֲרָף נִיט אָס אַזְוִי גַּלְאָט אַפְגָעָבָן אַ לעָבָן.
די ווּעָרְטָעָר עַטְלָעָכָעַ פון אִים יְרוֹשָׁה ווַיְלָאָרָן גַעַמָּעָן.
וּוֹאָס אייך ווועָל טָאנְ ? לעָבָן מִיט ווּעַמָּעָן ?
וּוַיִּסְט אַיך נאָךְ נִיט.
ס/הָאָט קִיְינָעָר מִיר נִיט אַגְגָעוֹווֹין.
כְּיוּעָל לְעָבָן — ווועָל אייך אַפְשָׁר ווַיְסָן.

עס קען זיין — עס וארטן אויף מיר יארן שווערע,
נאָר עס געפֿעלט מיר ניט דאס גוטע מזֿל
פּוֹן מײַן שׂוועסטער סערע.
כ'בִּין יונגֶן אַיך וויל ניט אַיינדרימלעָן,
אוֹן צוֹלֵיב ווֹאָס ? ווֹאָס קוּמֶט דערפּוֹן אַרוֹיס ?
אוֹן זָאָרג ניט, מאָמע,
די ווּלְט אַיז גַּרְעַסְעַר, ווֹי עס דָּאָכְט זִיך אָוִיס . . .".

— — — — —
דער מאָמעס אַוְיגֶן זַיְנָעַן פּוֹל מיט טְרָעָן.
זַי זַעַט ניט מעָר די שׂוֹרוֹתָה,
נאָר זַי קָעָן די ווּרְטָעָר, זַי פְּלָעַגְט זַיִּה הָעָרָן . . .
עס צִיטָעָן אַיְבָּעָרָן בְּרִיוֹן די גְּרוּיעַהָאָר,
איָר טָאָכְטָעָר . . . די עַלְטָסְטָעָר, עַלְנָאָר . . .
וֹיַּה עָר, וֹיַּה נַעֲיטָן . . . אַוְיסְגַּעַטְרָאָכְטָעָר ווּלְטָן יָאָגָן —
אוֹן סְפִּילָט די מאָמע : די אַלְטָעָקְלָעָמָעָנִישׁ,
דָּאָס אַלְטָעָנָגָן
אוֹוִידָא אַיז באַשְׁעָרָט אַיר אַלְעָאָר . . .
אוֹן סְצִיטָעָן אַיְבָּעָרָן בְּרִיוֹן די גְּרוּיעַהָאָר.

די לְעַצְטָע בְּאַגְּגָעָנִישׁ

ס' אַיז ניט גַּעוּעַן קִיְּין הַסְּפָד, קִיְּין גַּעוּוִיִּין.

עס האָבָן זַיִּד גַּעַטְרָאָפָן —
דער גְּרוּיעַר הַיְּלָה,
דער גְּרוּיעַר דִּיְוֹוִיס,
אוֹן די מְצָבָה נַעֲיטָנָס —
דער גְּרוּיעַר שְׁטִיְין.

אַ שְׁטִילְקִיִּיט לִיגֶט צַוְּוִישָׁן זַיִּי,
די שְׁטִילְקִיִּיט אַיְבָּיק אַיז, אוֹן דּוּרְכּוּבְּכִיטִיק אוֹן רִין —

א שטילקיט, ווי א חופה איז פארצזיגן,
איבערן גרויעם הימל,
איבערן גרויעם דייוויס
און איבער דער מצבה געיטנס —
דען גרויעם שטיין.

באים גרויעם דייוויס דער קאָפּ אַראָפְּגָעָזָנְקָעָן.
עד האָט זיך צוֹגְעַזְעַטּ קָעָם בערדגל אויפֿן גָּרָאָן.
זײַן פְּנִים שְׁטֵיָן —

באָטָראָכֶט עד די מְצָבָה, מָוּרְמָלְעָנְדִּיק : «אָזְוִי אַיז דָּאָס».
די פִּינְגָּעָר — דִּינְעַ לִיכְתּ — צַעֲשְׁפְּרִיטִים אַיבָּעָר די קְנִי.
די בעָרְגָּעָר — וּוּעָלְטָן אַוִּיסְגָּעָלָאָשָׁן —
אַ פּוֹיגָל בְּלוֹזִין — פּוֹן אַיְזָן וּוּעָלְטָן צָו אַ צְוַיְיִטְעָר
גִּיט אַ פְּלִין.

עס רעדט צומ שטיין דער גרויער דייוויס :
— דו בִּיסְטַּ שְׁוִין דָּא —
אונַ אַיךְ בֵּין אַיךְ שְׁוִין נָאָעָנטּ.
די שְׁלָאָכֶט גַּעֲנָדִיקְט —
אונַ אַזְוָעָק פּוֹן פְּרָאָגָנְט .. .
מיר האָבָן אַפְּגָעָצָאָלָט, גַּעֲסִילּוּקְט
אלְעָזְחֻבּוֹת —
אָזְוִי רעדט שְׁטֵיל צומ שטיין
דער גרויער דייוויס.

נו ווֹאָס ?
עס דָּאָכֶט זיך אָפְּשָׂר דִּיר,
אוֹזְ מִיר האָבָן פְּאָרְשְׁפִּילְט ?
אוֹמְזִיסְט גַּעֲקָעָרטּ,
אוֹמְזִיסְט גַּעֲזִיְּיט .. .
דאָס פְּעַלְדָּ פּוֹן אָונְדוֹזָעָר לְעַבְנָן, גַּעַיטָן,
איַז זִיעָר בְּרִיְיט.
וֹאָס סְאִין גַּעֲזָעָן — אַיז גּוֹט גַּעֲזָעָן.

ס'גראיכט וווײיטער — ווי דאס אויג קען זען.
און ס'דאקט זיך מיר — דיין קול נאך איצט
אייך הער — —
און ס'ענטפערט אים דער גרויער שטיין :
„פ. ב. יהונתן בער.“
— דיין וועג דערגןגען — בייז צו פולעלר רוי,
ניט אַפְגָעַטְרָאַטּן אויף צוֹרִיק.
און ס'ענטפערט דיינויסן דער פויגל אויפֿן שטיין :
„טְשִׁירִיק, טְשִׁירִיק — ניט אַפְגָעַטְרָאַטּן אויף צוֹרִיק.“
— דיין וועג דערגןגען בייז צו פולעלר רוי — —
דו מיינסט מיר האבן טוותן געמאכט, זיך אַפְגָעַנְאַרט,
אייז די מלֵחֶמה ניט גערַאַטּן ?
און אלֵץ נאָר אונדז איז אַפְגָעַדְאַרטּן,
און אונדזער שפּוֹר אַפְילּוֹ איז פֿאַרְשָׁאַטּן . . .
דו מיינסט . . .
דער גראָער קאָפּ פּוֹן דיינויסן אַרְאַפְגָעַזְוּנְקָעַן,
זײַן פְנִים שטיין,
זײַן פְנִים טוֹנְקָל, צו דער נידיעוֹ.
— אַ שאָד גַעֲוִיסְטּן . . .
געַשְׂלָאָגָן זיך מיט איינגעַנָּע מיט ברידער —
אַברְמָלְ, דּוֹהָ, אַשְׁר . . .
און ס'ענטפערט אים דער גרויער שטיין :
„דאַ לִיגְט אַ יִד אַן עַרְלַעְכָּרָעַ,
אַישׁ תְּמַ וִישָׁר.“
— גַעֲוִיסְטּס אַיְזָ אַיְזָ אַוְיָג אַ דָּאָרָן —
די איינגעַנָּע בֵּי גְרִינְגְּ טִישָׁן — אַיְשִׁישָׁאַקָּעָר מִינִיסְטָאָרָן.
בָּאַבְדִּילָט די גַעֲזָעָר — שְׁטָאַלְצָעָ מאָנְעַקְעַנְעָן.
און ווַיְלֵן מַעַר דַעַם אַלְטָן דיינויסן ניט דערקָעַנָּע . . .
איין גְרוֹיסְן וועג איין דָא אַ בָּאָרג אַראָפּ,
אַזְוִי דָעַר וועג . . . גַעֲגָנְגָעָן אַבְעָר זִינְגָעָן מִיר אַן מַוְאָ — —
און ס'ענטפערט אים דער גרויער שטיין :
„עַר הָאַט גַעְטָאָן דַעַם רְצֹן פּוֹן זַיִן בָּוּרָאָ.“

דער גרויער קאָפּ פֿון דִּיווֹיסֶן אַרְאָפְּגָעָזָונְקָעָן.
זִין פְּנִים שְׁטֵילַן,
זִין פְּנִים טוֹנְקָל — —
אין גרויער שטילקִיט — וויסער שיין די האָר,
און ער באָטראָכֶט די לְעַצְטָע שָׂוֶּרֶה אוּפְּן שְׁטִינַן:
“ער האָט גַּעֲצָזָן אָן ערְלַעֲגָן, אָ גּוֹטָן דָּוָר” . . .
און סְקוּקֶט דער גרויער דִּיווֹיסֶן לאָנגַ אָוִיךְ לְעַצְטָע שָׂוֶּרֶה:
די הענט פֿאָרְבְּרָאָכֶן אָוִיךְ די קְנִי.
— וועגן דעם דָּוָר ? סְאיַין אָפְּשָׁר נָאָר אָ ווַיְתַּעַשׂ בְּשָׂוֶּרֶה
נָאָר רִידְן ווּעַגְן דָּוָר אִיז נָאָר צָוּ פְּרִי . . .
דוֹ האָסֶט גַּעֲקָעַנְט דָּעַם ווּעַגְן דָּעַם גַּלְיִיכְן גַּיִן
וַיְיַקְוָמַט דָּא, גַּעֲיטָן, אָ פֿעַלְשָׂוְגָן אָוִיךְ דִּין שְׁטִינַן ?
זָאַל זִין — גַּעֲוָעַן אִיז דִּיר אַלְיַין אָ פְּגָם ?
און אוֹיךְ אִין מִיר מַסְתָּמֵן ?
און אָפְּשָׁר — ווּעַד ווַיְתַּן קָעָן —
וואֹו סְהִיבָּט זִיךְ אָן דָּאָס גּוֹטָע, ווֹאוֹ סְעַנְדִּיקֶט זִיךְ דָּאָס שְׁעַכְט —
אוֹיךְ גַּעֲרַעַכְט ?
עס אִיז נִיטָּא קִיְּן ערְלַעְכָּר — אָן אָ פֿאָרְשְׁפִּילְטָעָר קְרִיג . . .
און סְעַנְטְּפָעָרֶט אִים אָ פֿוֹיגְל אָוִיפְּן שְׁטִינַן :
“טְשִׁירִיק, טְשִׁירִיק — —
עס אִיז נִיטָּא קִיְּן ערְלַעְכָּר — אָן אָ פֿאָרְשְׁפִּילְטָעָר קְרִיג.”
— אָן אוֹיבָן די שְׁפָרָן זִינְגָּעָן דָּאָר פֿאָרְשָׁאָטָן — —
סְאיַין בְּלוֹיזְן אָ שְׁפִּילְ פֿון לִיכְטָן אָן שָׁאָטָן . . .
וּואָס אִינְגְּמָאָל אִיז גַּעֲוָעַן — אִיז שְׁוִין גַּעֲוָוִיס גַּעֲוָעַן.
סְגָּדִיכֶט אָפְּשָׁר ווַיְתַּעַר זַוְּיָּה דָּאָס אוֹיגְלָעָן זַוְּן.
דער גרויער קאָפּ פֿון דִּיווֹיסֶן אַרְאָפְּגָעָזָונְקָעָן.
זִין פְּנִים שְׁטֵילַן,
זִין פְּנִים טוֹנְקָל.
די פֿינְגְּגָעָר — דִּינְגָּעָר — צְעַשְׁפְּרִיט אִיבָּעָר די קְנִי —
די בעַרְגַּלְעָךְ, די מְצֻבָּה — ווּלְטָן אוֹיסְגַּעַלְאָשָׁן —
אָ פֿוֹיגְל בְּלוֹיזְן — פֿון אִיז ווּלְטָן צָוּ דָּעַר צְוַיְתָּעָר גִּיט אָ פְּלִי.

בדיחות

קנאות סופרים תרבה חכמה

קנאות סופרים תרבה חכמה —
כ'וואלט ווועלן זען דעם תנא פון דעם שפורך.
על האט מסתמ געשמייכטל מיט הנאה,
דער קלוגער תנא פון נהרדעה,
אין שעט פון בדיחה —
האט דארן זיסקייט פון א פרוכט.

נאָר ב'קען ניט, קלוגער תנא, אויפגעמען דיין אמת,
און ס'האט אַ ביטערקייט מיין הארץ גענאגט,
ווען ס'האבן זיך צעסקרייפעט בייזע פענעס,
ווי אַיוב כ'האָב פֿאָר גַּאֲט גַּעְלָאָגֶט :

מיין גַּאֲט,
דו האָסְט מִיך נִיט גַּעְוָאָרְנַט,
אוֹס'איַז דיַין גַּרְינְגַּע בְּלָאָט אַפְּילָו —
דורכּוּעוּרְדִּיםְט.

דו האָסְט מִיך נִיט גַּעְוָאָרְנַט,
איַן דִּיְנְעֵר קִינְדָּהִיטְשָׁעה,
אוֹס'איַז איַן וּוַיְיסְטָן טְלִית אַפְּילָו —
שְׁעַטְנוּ דָּא.

דו האָסְט מִיך נִיט פָּאָרְטְּרוּיט, גַּעְזָאָגֶט,
אוֹ איַן דָּעֵר דִּיְנְסְטָעֵר פִּידָּל —
דַּעַם סְמִיק דָּעֵר שְׁטָן נָאָגֶט.

מיין גאט,
אט אין א וועלט אזא,
דו זעסט איך ביון פאלראָן.
אט פאר א וועלט אזא —
זו שוואָך מיין קליינער אָרְעַם.

דיין שולד — טאגִי אָראָפֶן,
און מײַנע גָּלְיְדָעֶר גִּיב אַ רָוֶן.
דיין שולד —
לייג דעם צּוֹרִיקֿוּוֹגֶס
פָּאָר מֵיִן דָּאָרְן גּוֹף.

ערשות איך פִּיכְ : ס'אייז אַ גָּעוּווִיטָעָר,
עס גִּיט דֵי גָּאנְצָע שְׁטוּב אַ צִּיטָּעָר.
אַ וְאֲנָט אַיְזָן אָפֶן —
און זִיבָן דָּרוֹת בָּאָבָעָס שְׂטִיעָן
און מִיר שְׁטְרָאָפֶן :

«פָּעַ, טָאָכְטָעָר, הָאָסְט פָּאָרְזָעָן,
וּוְעַד זִינְגָּעַן דִּיְנָעַ שְׁוֹנוֹאִים דָּעַן ?
פָּאָדְסְקָרִיבָעָס עַפְעָס זְשָׁלָאָבָעָס,
דוֹ הָאָב קִיְּזָן מוֹרָא נִימָּט,
פָּאָרְלָאָזָן זִיךְ אַוִּיפֶן דֵי בָּאָבָעָס.

דעם לִיבָּן פִּידְלָעָר דָּוד —
מִיר וּוְעַלְן אִים פָּאָר אַלְעָ פָּאָלָעָס צִיּוֹן,
און אַוִּיךְ דֵי פִּיר אַמְּהוֹת,
פָּאָר דִּיר וּוְעַלְן זִיךְ מִיעָן.

אַ רָוֶף טָאָן דָּבוֹרָה, מְרִימָ —
די קָלְעָגִינָס בִּיְהָן —

גֶּוִיב אָנוֹדוֹ — מֵיר קַעֲנוֹן
אוּפְעַמְעַנְעַן דַּעַם גַּרְעַדְן.

די טרייסט גַּזְאָגַט —
און שוין ניטא.
וּוְקִינְמָאָל נִיט גַּעֲוָעַן
די העַלְעַ שָׁעה.

עם שטיטט די זָאנְט —
אַלְץ וּוְיַגְעָוָעַן,
נָאָר בְּשֻׁוּעָר, די זָאוֹנָג
כְּהָאָב גַּעֲוָעַן.

די זָאוֹנָג כְּהָאָב גַּעֲוָעַן —
אַזְנוֹיקָע, אָוָן קְלָאָר אָוָן צִיטִיךְ.
בִּיטָּאָג אִיּוֹ דָאָס גַּעֲוָעַן,
איַן טָאג פָּוָן קוֹרְצָן פְּרִיְיכָק.

אָוָן אָפְשָׁר, קְלוֹגָעָר תָּנָא,
דוֹ הָאָסְטָ דָאָס גַּעֲזָוָכְט —
דַּעַם דָּצְרוֹן זִיס מַאֲכָן פָּאָר מֵיר,
וּוְזִיסְן פְּרוֹכְטָן.
אַדְאָנָק דֵּיר, גּוֹטָעָר תָּנָא,
כְּהָאָב פָּאָרְשָׁתָאָנְגָעָן דִּיךְ בֵּין גְּרוֹנָט,
אָוָן אֵיךְ בָּעַט דֵּיךְ, גּוֹטָעָר תָּנָא,
סְזָאָל זִין אֵי מֵיר, אֵי אַלְעַז צָו גַּעֲוָונָט.

סינסינטי

עם האבן קליניינע כרובימלעך,
פון ליבן נאמען די שטאטפעטן,
באים רבונו עולם זיך גענומען בעטן :

גאט,
מיר האבן גרינע בערג געזען
און געלע פיגעלעך מיט רויטע עפאלאטען,
זוי איזוי גוט, באשאף דארט סינסינטי.

האט מען באָלד גענומען
ציגל טראגן,
וואָסער שעפּן,
פוטעד שַׁאֲגוּן,
בוֹקָעֵס קנעטן.
און די קליניינע כרובימלעך זוי בעטן :
גאט, זוי איזוי גוט, מאָך אונדו אַ שיינע סינסינטי.

האבן בערג זיך פֿאָר די הענט גענומען,
אויפגערגינט מיט גראָן,
אויפגעבלומט מיט בלומען,
אויפגערוישט מיט שטראָען
און מיט שיינע מיידלעך מיליאָגען.
און די קליניינע כרובימלעך זוי בעטן :
גאט, זוי איזוי גוט, מאָך אונדו אַ פרומע סינסינטי.

האט מען אויסגעכוביט דארט סעמינגאָרֶן
מיט רבנים, גרויסע האָרֶן,
מגלהחים און דרשנים,
טייפּע שפֿראָכער,
מיט אַ פֿעכער

אויסגעדרײַט אַין אונדזער תורה
פערצָן קנייטשָׁן, פופצָן לעבער.

האָבָן קְלִיּוּנָּעָ כְּרוֹבִימְלְעָךְ
טוֹיִט אָוָן פִּיעָר זִיךְ דָּרְשָׂרָאָקָהּ,
זִיךְ צָעֻבְּצָקָעָט אָוָן צָעַלְאָפָּן.
— אָוי אָוָן וּוְיִסְ'אָיוּן אַמְפָהּ !
אָוָן בֵּים גּוֹטָן אֶלְיהָוּ
זִיךְ בָּאַהֲאָתָן אַין אַפְּאָעָן.

שְׁטְרָאָפְטָ דָעָר אַלְטָעָר זַיִ מִיטָּ גּוֹטָן,
שָׁאָקָלָט אָוִיס וּיְפָן דִי פָּאָלָעָס :
וּוֹאָס דָאָרָפְט אִיר זִיךְ, קְלִיּוּנוֹאָרג, מִישָׁן
אַין דָעָם בִּיטְעָרְשָׁוּעָרָן גְּלוֹת ?

אָטָא האָט אִיר דָאָךְ אַ רְאַיָּה
פָּוֹן סִינְגִּינְעָטִי אַין אַהֲאַיָּה.
פְּלִיטָ זְשָׁעָ, כְּרוֹבִימְלְעָן, בְּשָׁלוּם אַין גּוֹעָדוֹן
אוּן מַעַר זָאָל מַעַן דָעָרָפָן נִיטָ רִידָן.

נָאָר אַ זְכָר אַיְזָ גַּעֲלָבָן —
סִ'הְאָבָן פָּאָרָט פָּאָר אִיר דִי כְּרוֹבִימְלְעָךְ גַּעֲבָעָטָן,
אוּן עַדְיָהָיָום אַיְזָ פָּאָרְבִּיבָן
שִׁין אַוִּיפָּ וּוּאָונְדָעָר סִינְגִּינְעָטִי.

אוּם דִי כְּרוֹבִימְלְעָךְ צָו טְרִיאִיסְטָן
זַיִ זָאָלָן בֵּי זִיךְ נִיטָ פָּאָלָן,
זִינְגָעָן דָאָרָט אַוִּיפָּ בִּימָעָר מִינְסָטָן
פְּרוֹמָעָ פִּיגָּל — קָאָרְדִּינְגָּאָלָן.

כִּהְאָב אָזְעַלְכָּעָ פִּיגָּל נִיטָ גַּעֲהָרָט נָאָר קִינְמָאָלָן.
זַיִ מַאְכָן בְּלוּי דִי נַעַכְתָּ אָוָן וּוּגְנָדִיקָ דִי בְּעַטָּן.

ווער עס האט געהערט זי איזן מאל,
בליעיבט פארקאקט אין סינסינעטי.

ס'האט דארט מײַן האָרֶץ געקלעמעט,
געבעטן רעטע,
וואָס מײַן יונגעט איז דערטראָנגען שוּין איזן קעטע.
אָך ווי גוט עס וואָלט געוווען,
ס'זאָלן כְּרוֹבִימְלָעֵךְ פָּאָר מִיר אָוִיךְ בעטָן :
— גָּאָט, זַי אָזוֹי גּוֹט,
זָאָל זַי ווִידְעָר אָלֶט זַיְן אֲכַצְּנָן יָאָר
אוֹן ווֹאוִינְגָן אֲכַצְּנָן יָאָר אַיְן סִינְסִינְעָטִי,
אַלְּצַי אַיְן סִינְסִינְעָטִי,
אַלְּצַי אַיְן סִינְסִינְעָטִי.

אַ מעשָׂה ווועגָן אַ קִיסְעָר מייט זעקס גענעראלֶן

זיבּן פְּליַיְהָ האָבָּן זֵיךְ פָּארְפּוֹצְטָ אַין הַיְתָלָעַן,
שְׁנִיפְּסָן אַנְגָּעָתָן,
שְׁטוּיוּעָלָעַר בָּאַשְׁטָעָלָט.
זיבּן פְּליַיְהָ האָבָּן מֵיטָ אַלְעָ מִיטְלָעַן
בָּאַשְׁלָאָסָן אַיְינְגָּעָמָעַן דֵּי וּוּעָלָט.

אוֹן כְּדֵי מַעַן זָאַל גַּלוּבָּן דֵּי פְּליַיְהָ —
הָאָבָּן זֵי אַיְינְעָם פָּוּן זֵי פָּאָר אַ קִיסְעָר גַּעֲמָאָכָט.
מֵיטָ אַ טְרָאָן אוֹן מֵיטָ אַ קְרוּיָן
אוֹן מֵיטָ אַ זִּיְידָעָנָעָר טְרָאָכָט.

די פְּליַיְהָ טְבָאַדָּאָנָקָט, די קְרוּיָן זֵיךְ אַנְגָּעָתָן
אוֹן הָאָט זֵיךְ פְּיִינְ פָּאָרְנוֹגְטָ דָּעָרְבִּיָּי.
אוֹן דֵּי זַעַקְסָ פְּליַיְהָ גַּעֲזָעָצָט לְעַם טְרָאָן,
פָּוּן דָּעָר זִיְיטָ דְּרִיְּיָי,
אוֹן פָּוּן דָּעָר זִיְיטָ דְּרִיְּיָי.

דָּעָר קִיסְעָר הָאָט זִיְין וּוְאָרָט גַּעֲזָאָגָט :
אוֹ זִיְיעָר חַכְמָה אַיְזָן דָּעָר טִיפְּסְטָעָר קוֹוָאָל,
אוֹן יְעֻדְעָרְרָעָר פָּוּן זִיְינְ פְּליַיְהָ,
פָּוּן דָּעָר זִיְיטָ דְּרִיְּיָי, אוֹן פָּוּן דָּעָר זִיְיטָ דְּרִיְּיָי,
דָּעָרְלָאָנָגָט אַ גַּאֲלָדָעָנָעָם מַעְדָּאָל.

זִיְינְעָן גַּעֲוָאָרָן די זִיבּן פְּליַיְהָ
(מַעְנְטָשָׁן לוּפְנָן)
קִינְדָּעָר פָּאָלָן)
זִיְינְעָן גַּעֲוָאָרָן די זִיבּן פְּליַיְהָ —
אַ קִיסְעָר מֵיטָ זַעַקָּס גַּעֲנָעָרָאָלָן.

און בי' חכמים האט צעפֿלאקערט זיך
אָ וויכוח און אָ קרייג אָ הייסער :
אוֹ סַע קְרִיגֶת אָ קְרוּין,
און סַע קְרִיגֶת אָ טְרָאוֹ —
צַי וווערט אָ פְּלִיִּי אָ קִיְּסָעֶר ?

פונדָעַסְטוּוּגָן, מִינְעָן לִיבָּעַ לִיְּיטָן,
טָוָט מֵיר אָ גַעֲפָעַלְקִיְּיטָן,
אוֹ אַיְרָן ווּעַט טְרָעָפָן אָונְדוּזְעָרָעָן זִבְּן פְּלִיִּי,
זָאלָט אַיְרָן בְּרָאָוָן פָּאַטְשָׁן זַיִן.

פֿאָפָּאַפִּירֹוס אָוּן דֵּי אַיְבִּיקָּעַ לִיבָּעַ

חנה טפעקטשאָר אַ מותנה.

אלַי בִּידְכָּאָק אַלְעַקִּי — סּוֹרָאַמָּאִיאָ :
סּוֹאַיְזָ אַ וּעְרְטָלָ אַיְן אַרְאָבִישָׁ, סּוֹאַיְזָ אַ שְׁפָרוֹךְ : —
וּעְרָסְיוּעָט וּוּעָלָן פּוֹן דִּיר לְאָכָּן,
סּוֹרָאַמָּאִיאָ — אַיְזָ אַ שְׂוֹךְ .

אַיְן דָּעַר אַלְטָעָר שְׂטָاط וּעוּרְמִיעַז
אַיְזָ גַּעֲלָעָגָן אַיְזָ אַ גְּנִיזָה,
אוֹגְנָטָעָר שְׁטוּבָה פּוֹן זִיבָּן שְׁלָעָסָעָר,
בִּיְיָ אַנְּלָטִיטָשָׁקָן פְּרָאַפְּעָסָאָר
מִינְטָן נָאָמָעָן פֿאָפָּאַפִּירֹוס
אוֹן פְּאָרְשְׁרִיבָן אוֹרִיפָּפֿאַפִּירֹוס,
אוֹיָ אַ שְׁיִינָעָ מְעֻשָּׁה,
אַנְּלָטָעָ אָוּן אַ נִּיעָ —
אלַי בִּידְכָּאָק אַלְעַקִּי — סּוֹרָאַמָּאִיאָ .

בְּלוֹיזָ פָּאָר אַיְינְצִיקָּעַ, דָּעְרוֹוְיְלָטָעַ
וּעוֹטָ זִי זִין אַנְּ אַוִּיסְדָּעְרְצִילְטָעַ.
בְּלוֹיזָ פָּאָר דֵּי, וּוֹאָסָ קְעַבְעָן קְלָעָרָן
מִיטָּ אַנְּ אַיְינְגָּעָקְנִיְּתְשָׁטָן שְׂטָעָרָן,
צִי אַיְן צִיְּתָן קְלָעְאַפְּטָרָעָס
אַיְזָ גַּעֲוָעָן שְׁוִין דִּינוִ שְׁעַטְנוֹגָן,
אַיְזָ בְּבָלָ, צִי זִיְּגָעָן גַּעֲוָעָן
דְּרִיכִין גַּעֲטָרָה, אַדְעָרָ צָנָ ?
צִי דֵּי מְעֻשָּׁה אַיְזָ אַנְּ אַלְטָעָן,
צִי, חַלְילָה, גַּאֲרָ אַ נִּיעָ ?
אלַי בִּידְכָּאָק אַלְעַקִּי — סּוֹרָאַמָּאִיאָ .

נאָר מיר פשוטע בר גשן,
 ווילֵן אויך פון מעשות גאַשן,
 דורךן ליעכל פון דעם שלאָס
 איבערכּאָפּן אוֹת נאָך אוֹת,
 חצִי רויְמִיש אָוּן אַראָמִיש,
 אוַיסְלִיְיגּן אוֹיף טאָטּעַ-מַאָמִיש.
 אָוּן אוֹיבּ דער אַלְטִיטְשָׁקָעַר פֿרְאַפּּעַסָּאָר
 מײַינְט. — עַר ווַיִּסְדַּי מַעֲשָׂה בַּעֲסָעָר
 אָוּן דער גֶּרֶם אִין אִים נִיט נִיחָא,
 מאָכָן מיר דערפּוֹן אַ בְּדִיחָא,
 אַ רְעַטְעַנְיִיש, אַ בְּרִיעַ —
 אַלְיִ בִּידְכָּאָק אַלְעָקִי — סְוַרְאָמָּאִיאָ.

מײַינְעַ לִיבָּע הַעֲרָגָן, דָּאמָעָן,
 אַט דָּאָס זִינְעָן דִּי מַטְעָמִים,
 ווֹאָס פָּוּן אַוְנְטָעָר דִּיקָע שְׁטוּבָן
 האָבָן מִיר אַרְיוִיסְגָּעוּבָּיָן,
 פָּוּן דִּי טַעַקְסָטָן אָוּן אַרְכְּבָּיָן
 אָוּן באַשְׁרָיָן דָּאָס בְּכִיּוֹן
 מִיט אַן אַלְטְמָאָדִישׁ יַעֲמָבָּה,
 צְוַעַפּוֹצָט אָוּן צְוַעַקָּאָמָטָה.
 אָוּן עַס פֻּלְטָט דָא בַּיִּין פְּרָטָה,
 אוֹיבּ סְ'איַן עַרְטְּעַרְוּזְיָוִן נִיט גְּלָאָט —
 צִי אַ סְרָחָה, צִי אַ מַעַק —
 אִין דָּאָס דָּאָרטָה, ווֹאָוּ דַעַר פֿרְאַפּּעַסָּאָר
 האָט גַּעַשְׂוִיכְצָט אִין הַיִּסְעַ טַעַג.

אִין אַ מְדָבָר צְוַיְישָׁן יִמְעָן,
 הוַיְכָעַ, דָּאָרָעַ קַעְמַלְעָן שְׁפָאַגְּנָעָן,
 טְרָאָגָן אוֹיףִי דִּי דַאְפְּלָטִי-הַאָרְבָּן
 קָאַסְטָנָס, קַעְסְטַעְלָעָד אָוּן קָאָרְבָּן.

וויגן זיך די הויכע קעמלען
 און די טרייבער זיצן, דראעלען,
 הלווען און אלטער לֵיד,
 און דער מדבר הלוומט מיט.
 פירן פירט דעם קאראוואן
 דער שווארצאייגער באסווואן.
 אויף א צויניגל, ווי א פענדל,
 האלט ערד הויך א רויטן בענDEL —
 — אוזי דערציילט דאס אלטער לֵיד,
 אלי בידכאך אלעקי — סוראמאייא.

גיעען קעמלען שפאן נאך שפאן.
 ס'איין דער מדבר, ווי א ים.
 ס'הויבן זיך דארט ראנד אויף ראנדן
 שווערעד כווארלייס איז די זאמדן.
 קויקט באסווואן, די אויגן גלייען,
 און ער זעם א תמר בליען
 ביימ ברעה פון ים. דער ים איז בלוי.
 כווארלייס וואיען א געוואז.
 און ביימ ברעה באדעתט מיט שווים
 ליגן שטיינער גריין און ברוין.
 אויף א שטיין איז דארט געלעגן,
 בלענדנדיך מיט זיבן ברעהן
 און פאראפלאקטן צען איז צענטל
 פון א צאָפ א פורטורי בענDEL.
 האט באסווואן עס אויפגעהויבן
 און פארגעסן ערעד און אויבן.
 און עס האט דערפיילט באסווואן,
 איז א כיושף איז פאראן
 איז דעם בענDEL וואָס עס גלייט.

און ער איז דא צוגעשמידט.
א כישוף, יע א כישוף,
זיין מזל איז א דאית.
אלוי בידכאך אלעקי — טוראמאיא.

פאפאיירוס א פאראקלערטער,
זיצט שטודירט די אלטוע ווערטער,
ויל דערקונדיקון אויף זיבער
פון כתבים און פון אלטוע ביכער :
— פון וואגנון טאקע שטאטט כאסוואן,
פון כוש אדרער פון לאנד בנען ?

וועלן מיר אים איבערלֶאָן
אלטוע כחבים אַפְּצַוְבָּלָאָן,
וילע עס ווארט אויף אונדו איצט גראד
כאָסְוָאָן געפֿלְעָפְט אִין כישוףְּרָאָד.

א גאנצן טאג און בייז פארנאכט
האט כאָסְוָאָן לעם שטיין געווארט,
בייז ס'וועט קומען די פרינציגן
זוכן, וואס זי האט פָּרְגָּעָסָן,
און איז העלן זונען-ברען.
האט ער איר געשטאלט געזען.
ס'רויטע בענDEL אויף זיין האנט
לויכט און ציטערט, לאכט און פָּלָאָמָט,
די זונ ט'גענומען נידערן,
דעָר תמר שטילער פִּיבּוּרָן,
און ס'האט כאָסְוָאָן דערזען זיין גְּלִיקָן,
תנהלע די "יונגע ציג"
און געלאָפָן באָרג אָראָפָן.

און א בענDEL אין איר צאפ.
איר קליידל פלאטערט אויפן ווינט,
און ס'פלאטערט זיין אבאיע.
אָלִי בִּידְכָּאָק אַלְעָקִי — סּוֹרָגָמָזִיאָן.

זאגט צו איר איזוי באסווואן :
— «כ'פארמאג דעם גראטען קאראוואן,
קעמלען צען מיט הייכע הארבן
טראגן טרייבן אין די קארבן.
ווײַין אַיּוֹ שְׁטָאָרָק אָוָן וּוְיַיְן אַיּוֹ זִיסְּן,
זאג מיר, ווי דיין נאמען אַיּוֹ ?»
— «כ'האָב צוּוִיטָעָר — רעננה,
אונ דער צוּוִיטָעָר — רעננה,
נָאָר וּוְיַיל כ'פִּיטָּעָר אַיּוֹ די בערג
קלֵיְינָע צִיגְעָלָעָן, ווי צווערג,
שפְּרִינְג אַיך מיט זַיִן הַיּוֹן אָוָן צְרוּרִיךְ,
רוֹפֶּט מַעַן מַד : די יְוָגָעָצִיגְיַה .
זַי הַאַלְטָט דָּאָס פְּנִים אַיּוֹ די הענט
אונ זַי לְאַכְטָאָן אָוָן רַעַדְטָאָרְשָׁעָםְטָה :
— «כ'בִּין אַלְטָט גַּעַוָּאָרְן דְּרִיכְצָן יַאֲרָה,
אונ דָּאָס בענDEL פֿוֹן די האָר
איַן מִיר עַרְגָּעָץ אָוְמְגָעָקוּמוּעָן,
כ'האָב גַּעַזְוָכְטָאָן נִיט גַּעַפְנוּעָן .»
פְּלוֹצְלָוָגָג הַיְּיָבָט זַי אָן צוֹ וּוְיַיְנָעָן :
«שְׁכָנִים וּוְעַדְן פֿוֹן מִיר לְאָכוֹן,
וּוְאָס כ'פְּאָרְלִיךְ די בעסטע זַאָכוֹן,
אונ דָּאָס שְׁעַנְסְּטָעָה, וּוְאָס אַיךְ האָב —
דָּאָס רַוִּיטָע בענDEL פֿוֹן מִין צָאָפְּן,
איַךְ וּוְיַסְּסָה, עַס אַיּוֹ אַשְׁלַעַטָּעָר סִימָן,
איַיבָּאָיְךְ זַוְּעַל עַס נִיט גַּעַפְנוּעָן .
סְּעוּרָן די לְבָנוֹת רַוִּיטָע

און מען בליעיבט און אלטע מoid".
אונ זי ווינט, די טרעערן פאלן:
וועי און וועי און וואיע —
אלַי בִּידְבָּאָק אַלְעָקִי — סֹרְאָמָּאִיא.

פֿאָפָּאָפָּירָוָס הָאָט פֿאָרְדָּרָאָס :
ס' אַיְזָן אוַיסְגָּעָמְעָקָט אֵין טַעַקְסָט אֵן אָוֹת .
אונ דער אָוֹת הָאָט אִים פֿאָרְפִּירֶט —
וועָן דַּי מְעָשָׂה הָאָט פֿאָסִירֶט .
וועָן ? בַּי וּוּלְכָעַ וּוּרְטָשָׁאָפְּטָלְעָכָע תָּנָאִים ?
פֿאָרָ, צַי נַאֲךָ דַּי חַשְׁמוֹנוֹאִים ?
מיַט אֵן אָוּמָעַט, מיַט אַ שְׁטִילָן,
וּוִישָׁט עַר אַוִּיסָּס דַּי גְּרָאָבָע בְּרִילָן
אונ ער מַאֲכָט אַ הַיְּפָאָטָעָן,
אוֹ ס' אַיְזָן אַ "הָ" אַדְעָר אַ "חַיִּתָּ".
נַאֲרַמְּרַד הַאָבָּן נִשְׁתַּקְיָין צַיִּיט
פֿאָרְשָׁן, וּוֹאָס דַּעַר "הָ" בְּאָטִיטָט .
וּוִילְּ מַיְדָן זַיְנָעַן שְׁטָאָרָק אֵין שְׁפָאָן
הָעָרָן, וּוֹאָס עַס זַאֲגָט בְּאָסָוָן,
— "ווּיְיַיְן נִיטָן, שִׁיבְעַן יְוָנָגָע צִיגָן",
סְדָוִיטָע בְּעַנְדָל אַיְן מִינְ גְּלִיק
אַיךְ הָאָב עַס אַלְיָין גַּעֲפָנוֹן
אוּפְּגָעָהוֹבָן, צַוְּגָעָנוֹמָעָן,
בַּיְ מִינְ הָאָרָצָן עַס בְּאַהֲאַלְטָן,
אַיְבָּיק, אַיְבָּיק כְּוֹעֵל עַס הָאַלְטָן,
וועָן פָּוָן גְּרָאָזָן וּוֹעֵט אַרְאָפָּ דַּעַר טָוִי,
אונ דַּעַר קָאָפָּ וּוֹעֵט וּוֹעֵר גְּרוֹי,
וּוֹעֵט דָּאָס רְוִיטָע בְּעַנְדָל זִיָּן
פְּאָרָמִיר דַּעַר הָעַלְעָר זַוְּגָעָזְשָׁיִין".
דָּאָס אַיְזָן אַ שִׁינְגָּעָ מְעָשָׂה

די לִיבָּעַ, די גַּעֲטְרִיעַ —
אַלְיִ בִּידְכָּאַק אַלְעָקִי — סֹורְאַמְאִיאָ.

אט אַזְוֵי אֵין אָונְדָזֶעֶר וּוְלָטַן,
ס' אֵין יַעֲדָעַר מִידָּלָס הָאָרֶץ פָּאַרְשְׁטָטָעַלְטַן.
אַ צְוֹוִיְתָעַר אָוָונְט אֵין גַּעֲוּעַן,
אוֹן ס' אֵין גַּעֲקּוּמָעַן אַלְיִבְעַן.
אַלְיִבְעַן אֵן אַיְזְלַטְרִיעַבָּר,
אוֹן דָּעַרְצָוַא אַ שִּׁירִים־שִׁרְבִּיבָּר.
נָאָר אָד אוֹן וּוְיִ צָּוָם אָרְעָמָאָן,
פָּאַרְמָאנְט עָר נִיט קִיּוֹן קַאְרָאָוָאָן.
פִּילְט אֵן אָוְמְגָלִיק אַלְיִבְעַן,
וּוַיִּסְטַּ עָר, ס' אֵין אִים שַׁלְּעַכְּטָס גַּעַשְׁעָן.

— זָאָגַ מִיר, עַנְטְּפָעַר «יְוָנָגָעַ צִיגַּ»,
פָּאַרְוּוֹאָס פָּאַרְשְׁלָאָסָן אֵין דִּין בְּלִיק ?
פָּאַרְוּוֹאָס הָאָלָסָט נִידְעָרִיךְ דָּעַם קָאָפַ ?
וּוֹאָו אֵין דָאָס בְּעַנְדָּל פָּוָן דִּין צָאָפַ ?

וּוְעָרָן וּוְאַלְקָנָס שְׁוֹאָרֶץ אוֹן דִּיק
אוֹן ס' עַנְטְּפָעַרְתָּ אִים די «יְוָנָגָעַ צִיגַּ» :

— זָאָלָסְט זִיִּין וּוַיִּסְן, אַלְיִבְעַן,
אוֹ כְּסָאָוָאָן אֵין דָא גַּעֲוּעַן.
זִיסְעַ וּוְעַרְטָעַר אַוִּיפַּת זִיִּין גַּוְמָעַן,
ס' דָּרוּיְטָע בְּעַנְדָּל צָוְגָעַנוּמָעַן.
ס' אֵין נִיט קִיּוֹן שִׁיְינָעַ מְעַשָּׂה
זָאָגַן רְבָא אוֹן אַבְּיִי.
אַלְיִ בִּידְכָּאַק אַלְעָקִי — סֹורְאַמְאִיאָ.

אַלְיִבְעַן זִיִּין אַיְזְלַטְרִיעַנְטָן,
נְעַמְתָּ די שְׁאַרְפָּעַ שְׁוּעָרַד אֵין הָאָנָט :

— חמראא, קומ מיט מיר אין קרייג,
אדער טויט, ענטוועידער זיג.
שאקלט חמראא מיט אן אויער :
— אלַּיבָּעָן, בְּפִאַרְשְׁטִי דִּין טְרוֹיְעָרָה.
סְהֻנְגַּטְ דִּין מֶזֶל אֵין דָעַר נִידְעָר.
סְהֻלְפָן דִּיר נִיט דִּינְגַּע לִדְעָר.

פליט די חמראא זוי אַ פִּילָּ,
יעדעָר טְרָאָט אֵין זִיבָּן מִילָּ.
אלַּיבָּעָן דָּעַם שְׁוֹנָא וּוּאָכְתָּ,
גרִיאַת צָו גִּין אֵין הַיִּסְעָר שְׁלָאָכְתָּ.

די שׂונאים האבן זיך געטראָפָן,
שווערדן קְלִינְגָּעָן, סְרוּוִישָׂט דָעַר וּוּאָפָן.
קְעַמְלָ שְׁטוֹוִיסְטָ מִיטָּהָרְטָהָאָרְבָּעָם,
חַמְרָאָס אַוְיָעָן, זַוִּי טְאָרְבָּעָס.
אוֹן די חמראא גִּיט צְוִירָק
מִיטָּ די קָאָפִיטָעָס אַ בְּרִיקָ.
דרִי מַעַת לְעַת גִּיט אֵן די שְׁלָאָכְתָּ
סִיִּ בִּיטָּאָג אוֹן סִיִּ בִּינְאָכְתָּ.
סְרוּוִיטָע בְּעַנְדָּל פְּלָאָטָעָרָט, פְּלָאָטָעָרָט,
אַלְעָ זִיבָּעָן שְׁוִין פָּאָרְמָאָטָעָרָט.
נָאָר וּוָאָס אֵין לְעָבָן — אֵין אַ קְרִיגָּ ?
סְרוּוִיטָע בְּעַנְדָּל אֵין דָאָס גְּלִיכָּ,
וּוְעָרָ דָאָס בְּעַנְדָּל וּוְעָט בְּאַקְוּמָעָן,
הָאָט אַלְעָ וּוְעָלָטָן אַיְגָעָנוּמָעָן.
דָאָס אֵין אֵן אַלְטָעָ מַעְשָׂהָ,
אַזְוִי זִינְגָּטָן די חַבְּרִיאָ,
אַלְיָי בִּידְכָּאָק אַלְעָקִי — סְוָרָאָמָאִיאָ.

נָאָר פָּאָפָּאָפִירָס אֵין פָּאָרְקָלָעָרטָ,
זַוִּי הָאָט אַוִּיסְגָּעָזָעָן די שְׁוּעָרָ ?

צי צוישארפיך מיט א שפיין,
צי געדרית ווי רונדער בליז?
צי פון אייזן, צי פון שטאל,
צי פון קופער גאר אמאָן.

ווײַן מיר מיט אים ניט טראכטן,
ניט פון טויט-געוווער און שלאַקטן.
ס'טוט דאס הארץ אונדוּסַי ווי ווי
אויף די קעגנער, אויף די צוויי,
און וואָס איז מיט זיי געשן,
מית כָּאַסּוֹאַן און אלְַיבָּעַן?

ס'האט כָּאַסּוֹאַן ניט אַפְּגַעַבָּן,
ס'רויטע בענדל — טרייסט פון לְַעַבָּן.
נאָר בְּלוּזַן אֵין הימֶל הענגט דאס גלייק,
ס'האט חנהַלְעַדְעַד "יונגעַץְיגַּעַץ",
זאָל אונדוּסַי, ווייבָּער, ניט פֿאַרְשָׁאַטָּן
ביידע יונגעַלִּיט פֿאַרְדָּאַטָּן.
דעַזְעַן אַיְוָגַג מיט גַּעַלְעַקְעַפְעַט,
און אים אַוּעַקְעַשְׁעַנְקַט די צַעַפְט.
דאָס אֵיז אָן אַלְטָעַ מעַשָּׂה:
ניטאָ קִין חַנָּה קִין גַּעַטְרִיעַ —
אַלְיַי בִּידְכָּאַק אַלְעַקְיַי — סּוֹרָאַמְאַיַּאַ.

אייצט איז שוין די שלאַקט פֿאַרְיבָּער.
שוין פֿאַרְגָּעָסַן ווי אָן פֿיבָּער.
נאָר אֵין מְדֻבָּר, ווי אַפְּעַנְדָּל,
גַּלְילַת אָן פְּלַאַטְעַרט סּוּרוּיטָעַ בענדל,

ווען מען זינגעט דאס אַלטַע לֵיד
און די קעמלען שפאנגען מיד.

פאפאפֿירום, מיין בקשָה,
מאך דעם עסְק מיר ניט קשָה.
און די גרייַז פָּונְג עשייכְטָע
ואַלְן בלִיְבָן ניט פָּאַרְיִיכְטָע.
טאָמָעָר, אָפְשָׁר פִּילָּלָגִיעַ,
אָדָעֶר טָקָע כְּרָאָנָּלָגִיעַ . . .
וְאַל דָּאָס זִיְּן אָזְוֵי פָּאַרְשְׁטָגְנָעָן :
גְּרִיאְזָן, פּוֹנְקָט וּיְיִלְוָמָעָן, וּוְיאָגָעָן.
דאָס אֵין אָן אַלְטַע מְעָשָׂה.
שְׁוִין דָּעָרְצִיְּלָט אָן דִּיה —
אַלְיִ בִּידְכָּאָק אַלְעָקִי — סְוָרָאָמָאִיאָ.

מיין גענשפאן

שפאן איין די אלטער פעדער
און די אלטער כאדאקעס שפאן איין.
אַ שמייר די טראקענע רעדער —
מען לאזות זיך אַין וועג אַריין.

דעָר טאג אַיּוֹ שוֹין פֿאָרְעָנְדִּיקְטַּן,
און דאס אַיּוֹ דָּאָךְ אַ גְּלִיכְטַּן.
דעָר טאג מֵינְגֶּר אַיּוֹ שְׁטוּנְדִּיקְטַּן
אַ האָרטְעָר, שְׁוּעָרְגָּר קְרִיגְטַּן.

פֿאָרְנְאָכְטַּן די לְעַצְטָע סְטוּנְצִיעַ
און דָּעָר לְעַצְטָעָר שְׁטָרָאָל.
עַס כְּלִיפְעַט אַוְיָפְן שְׁלָאָכְטִיְפְּעָלָד
דעָר פֿאָרְשְׁפִּילְטָעָר גַּעֲנָרָאָל.

אָרָא, מיין שיין קלִיזְיָן
און דעם בְּלוֹטִיקְן קְרִיגְטַּן
אַ טִּימְלָה פָּונְן אַ מלְמָד
אנְטְקָעָגָן אָן אַיְזָעָרְגָּעָר פִּיקְטַּן.

און מִינְגָּע פָּאָר כאָדָאָקָעָס,
וּוי סְיוֹאָלָט זִי אַ כִּישְׁוֹף גַּעֲבִוִּיט —
זִיִּי, שְׁטִיעָן גַּעֲנְשָׁפָאָנְטָע אַוְן שְׁטוּרָקָע,
וּוי מעַנְדָּעָלָעָס אַיְבִּיקָע בּוֹיְד.

זַיִ שְׂטִיעָן הַאֲרָטוּ אָוֹן סְקָאָרָאוּ
לְעֵם מִין צֻשָּׁאָטָעָנָעָם בְּעֵטָ.
זַיִ שְׂטִיעָן פָּאָרָעָקְשָׁנָטָע אָוֹן בְּרָאָוּ
וּוֵי אַגָּר אִין פָּאָרְשָׁפְּילָטָן גְּעוּוּטָ.
נוּם אֵיךְ וּוִידָעֶר מִין הַלְּצָעָרָנוּ טִיטָּלָ,
אָוֹן מִין מַאֲדָגָעָר גַּעַשְׁפָּאָן אִין גַּעַשְׁפָּאָןָ.
צַי אַשְׁפָּרוֹךְ, צַי אַזְכּוֹתָ, צַי אַרְוָה
פִּירָט מִיךְ אִין-וּוָעָגָ פָּאָר אַהֲנָטָ.

אין שטאל פון לנבען

מיין אַרְדָּעָמֵר פֿעָגָאָז גִּימֶט צּוֹפֶס.
אי ער, אי איך — מיר האבן ביידע שוין פֿאָרגָעָסֶן שׁוועָבָן.
די זועָגָט אַיז זַיְעָר קְלִיְּן,
עס טְרִיקְנְּט אֹוִיס דָּעָר יִם.
איך האָב דָּעָם ווַילְדָן סּוֹסֶל אַיְנְגָעָשְׁפָּאנֶט אַין שְׂטָאָל פָּוּן לְעָבָן.
שְׁלַעְפָּן מִיר זַיְק בִּידָע שְׁפָאָן נַאֲד שְׁפָאָן.

אוֹן ווּעָר האָט אַפְּגָעָשָׂסֶן פְּלִיגְלָעָן זַיְינָע ?
אוֹן ווּעָר האָט אַפְּגָעָרְזִישָׁעַט שְׁפִּיצִין פָּוּן פָּעָן ?
די זָוָן פֿאָרגִיִּט, די שְׁוַיְבָן בְּלוֹטִיק שְׁיִיבָּעָן.
אָט עַנְדִּיקְט זַיְק די זָוָן. אָט עַנְדִּיקְט זַיְק מִין זָעָן.

קוֹמֶט, שְׁוֹרוֹת, שְׁטָעָלֶט זַיְק אֹוִיס, גִּימֶט מִיך אַ הְוִיב.
אַיר זָעָנֶט מִין שְׁוֹץ אוֹן אַוִיך מִינְיָע באַפְּגָעָלָע.
איך קָעָן בִּיט אַיְבָּרְגִּין דָּעָם צָאָם פָּוּן שְׁפִּינְוּעָבָס אוֹן פָּוּן שְׁטוֹיב
אוֹן סְ'זָוָרט מִין פְּעָלָד אַלְצִיְּןְקָעָלָעָר אוֹן שְׁמַעְלָעָר.

וּאָס טַוִּיג בְּאַרְיְמָעְרִיִּי, וּאָס טַוִּיג ?
וּאָס טַוִּיג אַ מעָשָׁה נַאֲך אַ מעָשָׁה קְנַעַטָּן ?
נִישְׁט שְׁטִיִּי, פֿעָגָאָז, צַו נַאֲגָט לְעַם הַיִּי פָּוּן סְטוֹיָג,
דוֹ קְעַנְסֶט, חְלִילָה, וּוְעָרָן אַ חְמוֹר מִיט עַפְּגָעָטָן,

אַ ווֹיזִיט

מיין פֿרִינְט, דער בִּינְעֹזֶר קִיּוֹן-קָאָטָאוּעָס לֵי,
צֹוֹיִי צַעַפְּ פֿאָרְפְּלָעַכְט עַד אַלְעַ אַינְדָּרְפְּרִי,
אָז מַעַן זָאָל ווּוִסְן פֿוֹן נְוִיְּאָרָק אָוּן בֵּין טְשָׁאָנְ-קִינְג,
אָז עַד אִין קִיּוֹן עַין הָרָע דַּעַר גּוּרְעַסְטָעַר מְאַנְדָּרִין.

לִיגְט מִיר אִיצְט נִיט מַעַר אִין קָאָפּ
זָעָן, וּוּ שִׁין עַס אִין זָיַן צָאָפּ.

אָז מַיְיט אַ צַעַטְעַלְעַ אַ בְּרוּיְ-טְרָעְגָּעָר, אַ טְיִיבָּל פְּלִיטָה,
אָז קִיּוֹן-קָאָטָאוּעָס מַאֲכָתָ מִיר אַ ווֹיזִיט,
פֿוֹן הִינְט אָז פֿוֹנְקָט אַיבָּעָר אֲכָתָ טָאגָן
דַּעַר מְאַנְדָּרִין, דֵי מְאַנְדָּרִיןְקָע, אָז זְיִיעַר טְעַכְּטָעַר «קָעַפְּלָ-צְוֹאָג».

לִיגְט מִיר אִיצְט נִיט מַעַר אִין קָאָפּ
שְׁפִילָן מִיטָן «קָעַפְּלָ-צְוֹאָג».

זִיבָן טָעַג האָב אִיך גּוּוֹאָשָׁן אָז גַּעַשְׁיִיעָרָט,
זִיבָן טָעַג האָב אִיך אוּפְּךְ מִיְּן מִאן גַּעַפְּיִיעָרָט,
זִיבָן נְעַכְט גַּעַטְרָאָכְט אַהֲרָאָחָהָן,
וּוּי זָאָל אִיך אוּפְּגּוּמָעָן דֻּעַם גּוּוֹיסָן מְאַנְדָּרִין.

סְאִין גְּרִינְג אַזְוִי זִיךְ טָאנְ אַ זָּאָג —
דֻּעַם מְאַנְדָּרִין, דֵי מְאַנְדָּרִיןְקָע, אָז זְיִיעַר טְעַכְּטָעַר «קָעַפְּלָ-צְוֹאָג».

די זָוָן האָט זִיךְ צַעְלְוִיכְטָן זְיִיעַר הַעַלְלָה,
די פֿיְיִיגְעַדְעַךְ האָבָן גּוּזְוֹגְגָעָן בֵּי מִיְּן שְׁוּעָלָה,
אָז עַס אִין גּוּקְוּמָעָן פֿוֹנְקָט אַיבָּעָר אֲכָתָ טָאגָן,
דַּעַר מְאַנְדָּרִין, דֵי מְאַנְדָּרִיןְקָע, דָאָס מְאַנְדָּרִינוּטְשִׁיךְ «קָעַפְּלָ-צְוֹאָג».

זיבן מאָל האָב אַיך זיך צו זיי גענוייגט,
זיבן מאָל האָב אַיך זיך צו זיי געבעקט,
זיבן מאָל די האָנט צום האָרֶץ געלְּיגט,
אוֹן זיבן מאָל צום הימֶל בִּיהָאָב געקוּקט.

אוֹן דערנָאָך געטָאָן אַ זָּאג,
צום מאָנדָאָרִין, צוֹ דער מאָנדָאָרִינְקָע, צום מאָנדָאָרִינְטָשִׁיך «קָעֶפֶלְּ-צָוָאָג» :

איַר שֵׁינֶנט מִיר אַלְּעַ וּוְיִדְּ זָוָן,
איַר קוּוִיקְטַּ מִירַ, וּוְיִדְּ לְאַטְּאָסְ-בְּלוּםַ.
דָּעַר הוַיְכָעַר נָאָמָעַן קִיְּנָקְאַטְּאָרוּעַסְ לִי
איַן פְּרִישַׁ, וּוְיִטְּוִי שְׁבוּעוֹת אַיְן דָּעַר פְּרִיַּ.

אוֹן אַיך האָב צו זיי געמאָכֶט די שְׁעַנְסְּטוּ מִינָּעַ,
דרְּיִי זָוָן, רִירְיִ זָוָן, קְרִינְגָּלְּיִנְעַ.

הָאָבָן די גַּעֲסַט זִיךְ זִיבְּן מָאָל גַּעֲנִיגְטַּ,
הָאָבָן די גַּעֲסַט זִיךְ זִיבְּן מָאָל גַּעֲבָקְטַּ,
די הענט צום האָרֶץ זִיבְּן מָאָל גַּעֲלִיגְטַּ,
אוֹן זִיבְּן מָאָל צום הַיְמָל זִיךְ פָּאָרְקוּקט.

דָּעַרְנָאָך צוֹ מִיר געטָאָן אַ זָּאג,
דָּעַרְ מאָנדָאָרִין, די מאָנדָאָרִינְקָע, דָּאָס מאָנדָאָרִינְטָשִׁיך «קָעֶפֶלְּ-צָוָאָג» :

— בִּיסְטַּ זִיסְ, וּוְיִהְיֵּא-מְאָנְדָּלְעַן צוֹ דָעַם גּוּמָעַן.
דוֹ קוּוִיקְסַט אָונְדוֹ בְּעַסְעַר, וּוְיִדְּ לְאַטְּאָסְ-בְּלוּמוּן,
דוֹ לְוִיכְסַט אָונְדוֹ וּוְיִדְּעַר שְׁטָעְרָנְגָּאָנוֹגְ אַיְן כִּינָּעַ,
איַן קָאָרְשָׁנְ-סָאָד פָּוּן בְּרָאָנוֹזְוִילְעַר מִדְּגָה.

דָּעַרְנָאָך האָבָן מִיר אַלְּעַ זִיךְ גַּעֲזָעַטַּ,
די לִיפְּנֵן מִיטְּ האַנְיקְ-זָאָפְּט בְּאָנְעָצַטַּ.

און פֿלוֹצְלִינְג זַיֵּךְ גָּעוּוִינְט אָוּן אוּפֶן קוֹל,
עם אַז אָונְדוֹ שְׁלַעַכְתּוּ, עַס אַז אָונְדוֹ בִּיטָּעַר,
אַין אַלְעַעַל עַנְדְּעַר אַלְעַמְּאַל.

און ס'הָאַט גָּעוּוִינְט דָּעַר מָאנְדָּרְיַן,
און ס'הָאַט גָּעוּוִינְט דִּי מָאנְדָּרְיַנְקָעַ,
און אַיךְ הָאָב אַוְיכְּ גָּעוּוִינְט אֲ בִּיטָּעַר קְלָאָגּ,
און ס'הָאַט גָּעוּוִינְט דָּאָס קְלִיְּנָעַ «קַעְפְּלַצְוֹאָגּ».

דָּעַרְנָאָךְ הָאָבוֹן זַיֵּךְ דִּי גָּעַסְט גָּעַנוּמָעַן הוּיְבָן,
פֿוֹן קְלִיְּדָעַר אָפְּבָלָאָזְן דִּי שְׁטוּבָן,
זַיֵּךְ זִיבָן מָאָל גָּעַנוּמָעַן וּוִידָעַר בּוֹקָן,
און זִיבָן מָאָל צָוֵם הִימְלָוּ וּוִידָעַר קוּקָן.

הָאָב אַיךְ גָּעַבְקָט זַיֵּךְ אָוּן דִּי גָּעַסְט בָּאָגְלִיִּיט,
און זִיבָן מָאָל בָּאָרִירָט דִּי קְרִינְגְּלִינְעַקְלִיִּיד.
גָּעַנוּגִיגְט זַיֵּךְ בִּיזְן שְׁוּעָעַ אָוּן בִּזְן דָּעַר טִיר פֿוֹן פְּרָאנְטָה,
און נָאָכָאָמָאָל דִּי לְאָטָאָסְ-בָּלוּם דָּעַרְמָאָנְטָה.

פְּלִי זְשֻׁעָאִיטְמָעָר, בְּרִיוּדְרָעְגָּעָר, מִין טִיבְעָלָעַ, מַהְרִידְאָפִידַ,
מַעְלָד אָן דָּעַם מָאנְדָּרְיַן מִין צְרוּיקַ וּוּזִיטַ,
פֿוֹן הִיְנִיט אָוּן פּוֹנְקָט אַיבָּעָר אַכְטַ טָאָגַ,
דָּעַם מָאנְדָּרְיַן, דָּעַר מָאנְדָּרְיַנְקָעַ, דָּעַם מָאנְדָּרְיַנְטַשִּׁיק «קַעְפְּלַצְוֹאָגּ».

עַס לִיגְט מִיר מַעַר נִישְׁטָא אַיצְט אַיְן קָאָפּ,
זָעַן וּוִי שִׁין עַס אַזְן זָיִן צָאָפּ.

מְאַרְגֵּן וּוֹעֶט זִין יוֹם־טוֹב

וְאָכַעֲדִיקָע לְאַגְגָע טָעַנְ
אוֹן קִיּוֹן שְׁמָחָה אַיּוֹ נִשְׁתָּא.
פְּרַעֲגַת מַעַן, וּוֹעֶט יוֹם־טוֹב זִין,
וּוֹעֶט אַיּוֹ שְׁוַיָּן אַיּוֹם־טוֹב דָּא ?

דָּעַרְצִיְּלַט מַעַן סְוִדִּיסְדוֹדָתָן,
אוֹן אַלְעַזְיָנְגָעַן עֲדוֹתָן,
אוֹן אַנְיָרְשָׁלִים,
קוֹמֶט יוֹם־טוֹב אַחַת, שְׁתִּים,
וּוַיְיַבְעַר לְוַשְׁטָשָׁעַן אַרְבָּעָת,
צִינָן אַיּוֹ קָאַקְאַדְעָס,
קִינְדָעַר פָּוָן בִּיתְרָבָן
שְׁפִילָן זִיךְרָאַיּוֹן קָאַטְשָׁקָעַהָאָן.

מְאַרְגֵּן וּוֹעֶט זִין יוֹם־טוֹב,
מְאַרְגֵּן וּוֹעֶט זִין יוֹם־טוֹב.

וְוי זְשֻׁעָׁ זָגַט מַעַן יַדְן אַן,
אוֹז אַיּוֹם־טוֹב קוֹמֶט שְׁוַיָּן אַן ?

צִינְדָט מַעַן פִּיעַר אוֹרֵף הַרְּחַמְשָׁהָה,
לְעַם דָעַר שְׁטָאַט סְרַטְבָּא (סְאַרְטָאַוּעַ).
מְאַרְגֵּן וּוֹעֶט שְׁוַיָּן יוֹם־טוֹב זִין,
אוֹיסָיָגָעַנִישָׁ, אוֹיסָהָאָרוֹעָ.

דערזעט מען אין גראפינע
ווערט פריילעך די מדינה,
און פון גראפינע זאגט מען אן
אין דער גאנטען ער שטאָט חורן (כאווארן).
מאָרגן וועט זיין יומַטּוֹב,
מאָרגן וועט זיין יומַטּוֹב.

לויט אָ מנהג גאָר אָן אלטִין,
איַן חורן מודיע בְּלָתִין (בְּאַלְטִין) ;
ס'איַן ערְבִּי יומַטּוֹב אָן חורן,
graafinu אָן סְרֶטְבָּא,
מאָרגן וועט שויַן יומַטּוֹב זיין,
אוַיס יָגָעֲנִישׁ, אוַיס האָוָעַ.

מאָרגן וועט זיין יומַטּוֹב,
מאָרגן וועט זיין יומַטּוֹב.

צינדט מען פִּיעָרֵן אָן בְּלָתִין,
אָזֶש דער הימֶל טוֹט זיך שפֿאַלְטִין.
גיַיט די בשורה רונְד אַרוּם,
צַו אַלְעַ יִדְן אָומְעָטָום :
עַס יומַטּוֹבָט זיך אָן בְּלָתִין,
ס'איַן ערְבִּי יומַטּוֹב אָן חורן,
graafinu אָן סְרֶטְבָּא.

מָרְגָּן וַעֲטַ שְׁוִין יוֹם־טוֹב זֵיַן,
אוִיס יַאֲגַעְנִישׁ, אוִיס הַאוֹוָעַ.

מָרְגָּן וַעֲטַ שְׁוִין יוֹם־טוֹב,
מָרְגָּן וַעֲטַ שְׁוִין יוֹם־טוֹב.

אוֹן אֵין יְרוֹשָׁלַיִם,
קוֹמֶט יוֹם־טוֹב אַחֲת, שְׁתִים.
וַיַּיְבַּעַר לְוַשְׁטַשְׁעַן אַרְבָּעַס,
צִיגָּן אֵין קַאֲקָאֶדְעָס,
קִינְדָּעַר פָּוּן בִּית־דְּרַבְּן
שְׁפִילָן זִיד אֵין קַאֲטַשְׁקָעַהָאָן.

מָרְגָּן וַעֲטַ שְׁוִין יוֹם־טוֹב,
מָרְגָּן וַעֲטַ שְׁוִין יוֹם־טוֹב.

אינהאלט :

אל חנו

3	אל חנון
5	א בריוו צו אליהו הנביא
8	אין א סדר-נאכט
10	א ליד צו מיין חיים
11	בריוו פון געטַא
12	א ליד וועגן זיך
14	צו א קינדרט פארטערעט
15	צו א קינדר אין געטַא
17	זוי רופַן היינט צו מיר
18	צו די קינדרער פון טווארדע-גאטַס
20	נאכטַס
22	עבא
23	דער ווינט
24	דער בעל-תקיעת
25	ווערטער זיטע
26	ידן
27	א בריוו כ'האָפַּא באָקְומַעַן

אנבָּאַט

28	אנבָּאַט
29	און וווערטער
30	לעטער רוף
31	מיין גן-עדן
	אין דער גרויס-ארטיקער וואוינונג
33	פֿוֹן דער אוּבוֹקיַיט
34	געזעגענונג
36	אַוּעַךְ דֵי וּוּלַט פֿוֹן נַעֲכַטַּן
37	זָוּן-פֿאָרָגָאנְג

דאס איז אן אלטער מעשה

38	דאס איז אן אלטער מעשה
40	דעָר גְּרִינְגֶּר מַיְשָׁ
41	בֵּיו אַיְוֹבִיקָן פִּינְגָּל
42	אַיְזָן זָנוֹנִיקְיָיט פָּוּן מַאי
43	אַ טָּאָג פָּאָגְיָיט

ביינאכטיקע געסטט

44	ביינאכטיקע געסטט
46	נאכט
47	חר גְּרִיאָ
49	אַ לִיְּד וּוּגָן זַיְק אָוּן וּוּגָן רַעֲגָן
51	וּוּגָר דָּאָרְפָּה זַיְדָא אַיְצָט?
52	די גָּאָלְדָעָנָע בְּלָאָט
54	נאכט פָּוּן אַ פּוֹלְעָר לְבָנָה
55	די נִישְׁתְּ דָעָרְצִיּוֹלְטָע בְּלָאָט

שיר המעלות

57	שיר המעלות
59	נעילה
60	נאכט פָּוּן גְּעוּווֹטָעָר
62	אוֹ מה טּוֹב
64	בָּאָדָעָקָנָס
65	אַ טְּפִילָה
66	אוֹוֹף אַ בָּאָרָג אַ הוּכָּן
67	אַ נְּגָגָן

טוייטער שבת

68	טוייטער שבת
71	דעָר דָּודָע-שְׁפִילָעָר פָּוּן סְדוּם
74	דעָר מֶלֶךְ דָּודָאָלְיָין אַיְזָן גְּעַבְלִיבָּן
75	אַ קְרוֹבָּה
76	הַבְּדָלָה
77	דעָר פָּאָסְטָאָךְ פָּוּן גְּשָׁן

דער ווינטערדיוקער בויום	81
עם קומען ניט מער קיין בריוו	82
א תפילה	83

פֿאָפִירענען בְּרַיךְ

א ליד צו דער פֿאָפִירענען בְּרַיךְ	84
מיינען קינדער	86
א טרייסט	88
דער ים רויישט	90
אין זואָלד	91
א ליד צו אַ פֿאָפִיראָס	92
די קלויינע פֿוקסעלעָד, שׂוועלָים קְטָנוֹים	94
אנגסט	95
דאָנאָ גֶּראָצְיָע מְעַנְּדָעָס	96

בראנזוויל (פֿאָעָמִיע)

פֿאָרְשְׁפִּיל	99
א מענטש אַיו אַוּוּק	99
פראגע-צִיְבָּנָס	104
שבת קיומש אין בראנזוויל	108
שומות (שיימעס)	112
מול-טוב	117
דער שטײַן	122
די לעצטָע פֿאָגָעָנְגִּישׁ	126

בדיחות

קְנָאת סּוֹפְּרִים תְּרֵבָה חֲכָמָה	130
סִינְסִינְעַטִּי	133
א מעשה וועגן אַ קִוּיסְטָעַר מִיט זַעַקְס גַּעֲנָעָרְאַלְן	136
פֿאָפִירָאָס אָוָן די אַיְבוּקָע לִיְבָע	138
מיין גַּעַשְׁפָּאָן	148
איין שְׁטָאָל פָּוָן לְעֵבָן	150
אַ וּוֹיזִיט	151
מָאָרָגָן וּוּטָזִין יוֹם-טָוָב	154

